

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

‘మధ్యాహ్నానం’

8-1-48

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEKLY

వెల 4 అణాలు

ప్రాయోగశాల 'డి.కె.
ప్రారంభమైన నాల్గవ
నాడు : రత్నాకర్
మంత్రి సర్గార్ బలకేంద్ర
సింగ్ గారు గాంధీజీతో
మీటిస్తున్నారు.

శ్రీ విద్యార్థిమణి,
“మహాత్ముని ప్రాణం
క్షింపవలసిందని”
ప్రబోధం చేస్తూ ఊరేగు
తున్న దృశ్యం

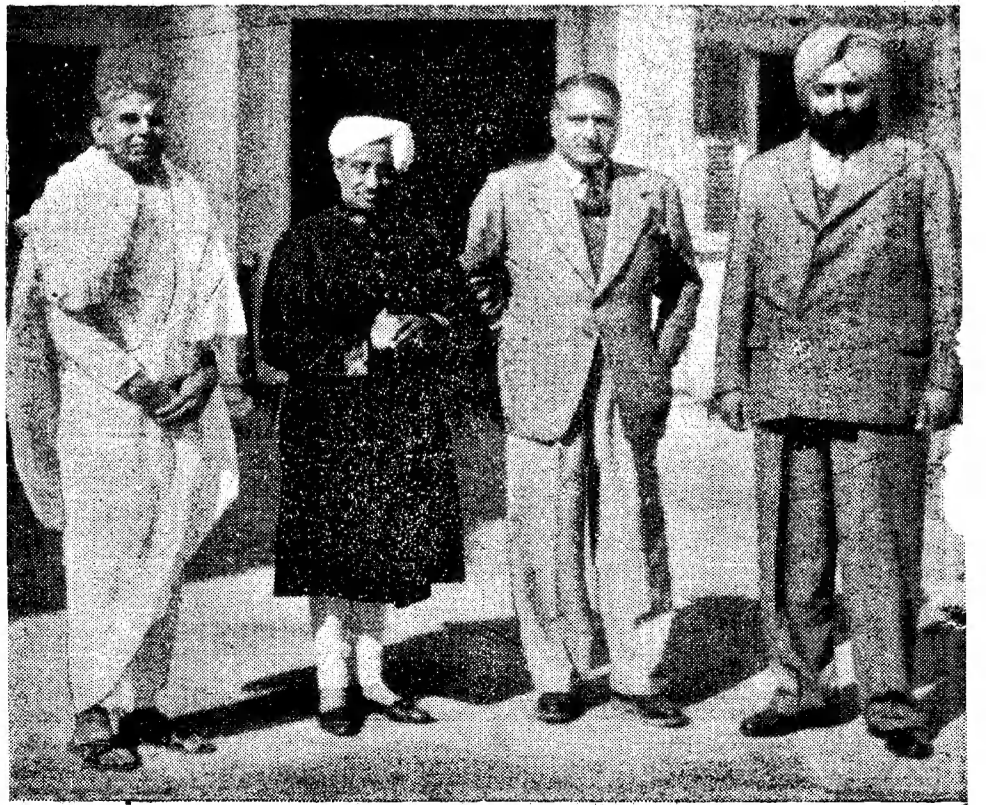

మహాత్ముని ఉపవాసం త్వరలో ముగిసేట్లుగా ప్రజలు నడుచుకొని సహకరించ వలసిందని పండిట్ నెహ్రూ, శిశి ప్రజల మధ్యోధిస్తున్న దృశ్యం.

మహాత్ముని ఉపవాససమయంలో శిశి

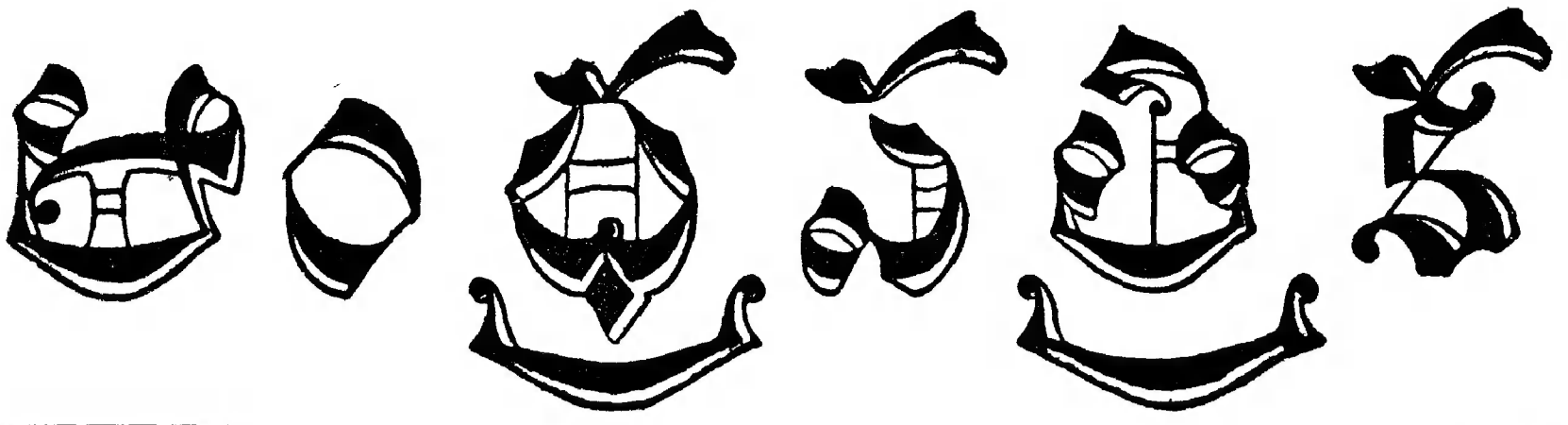

గాంధీజీ ఆశ్విని గురించి ఆంధ్రాళనలో, బి. సి. రాయ్ గారితో
సాక్షి మున్న బాబూ రాశేంద్రప్రసాద్

డా. పోటియాలా, భావల్పూరు మహారాజులు ఉపవాస విషయంలో
మహాత్మునితో సంప్రదించి వస్తున్న దృశ్యం

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడివ్రాతిక అకౌంట్ 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన సరవర! యప్రియము తన మనంబున కగు దా

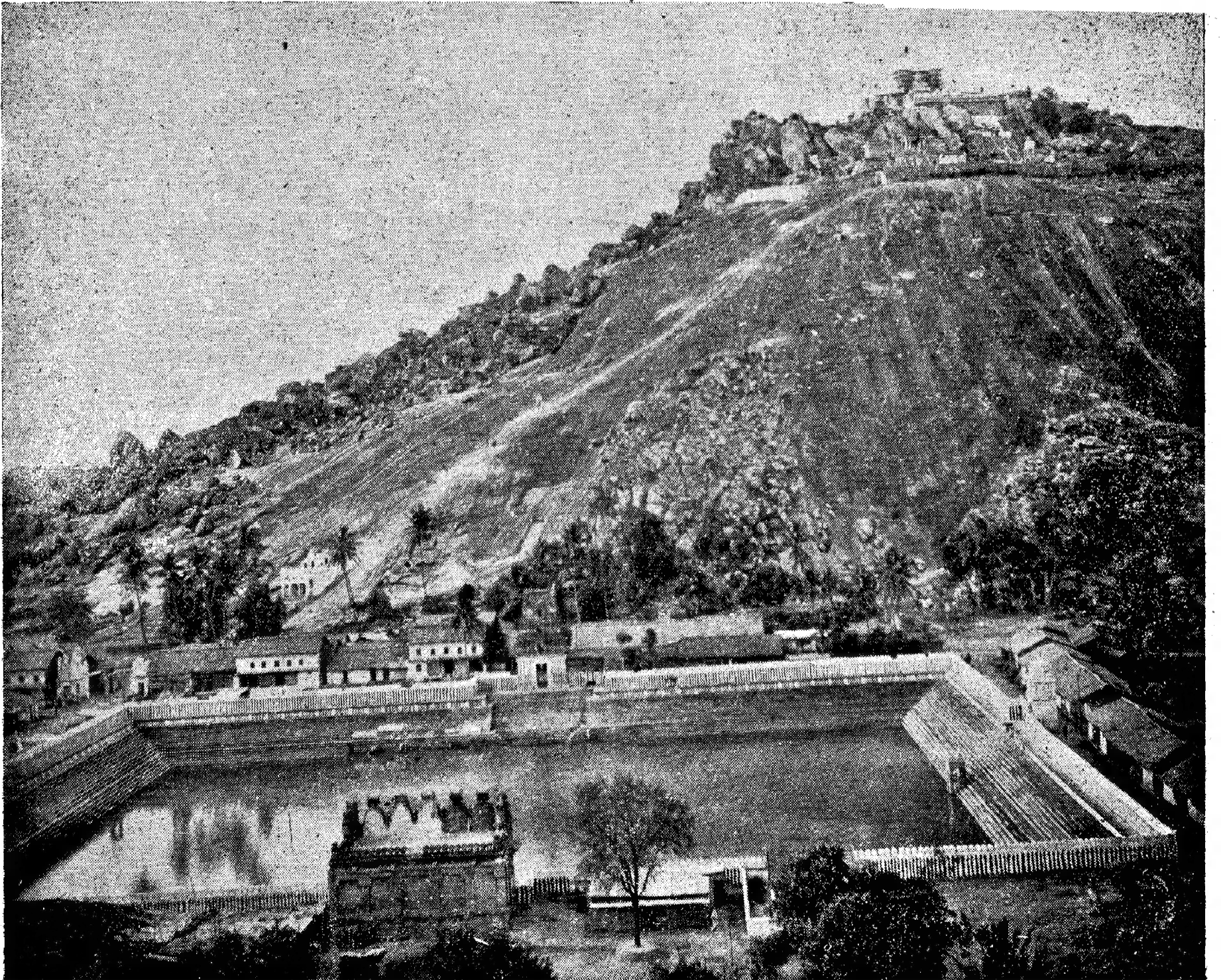
నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁగా. (మహాభారతము)

సంపుటము 40

సంచిక 20

Founder: K. NAGESWARA RAO.

సర్వజిత్తు సంవత్సర పుష్య బహుళ తృతీయ బుధవారము

‘శ్రావణ బెల్గోలా’

[శ్రావణ బెల్గోలాలో కొండ దిగువ తటాక దృశ్యము. కొండపై గోమఠేశ్వరుని పెద్ద విగ్రహం కనబడుతుంది.]

ఆంధ్రపత్రిక

1948-వ సం॥ జనవరి నెల 28-వ తేది బుధవారము

కాశీరువై భద్రతామండలి నిర్ణయం

భారత సమాఖ్యలో కాశీరు సంస్థాన చేరికను అధినివేశ ప్రభుత్వం ఎన్నడూ నిర్దిష్టంబంధముగ అంగీకరించి యుండలేదు. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్ర కొండజాతులు కాశీరుపై జరుపుచున్న దురాక్రమణను ఆపు చేయవలసినదిగ సంస్థానాధీశ్వరుడు ప్రపదమముగ పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వము నకు విజ్ఞాపన చేసియుండెను. పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వము ఎట్టి నివారణ చర్యలు తీసుకొనక, యధాతథపు ఒడంబడికకు విరుద్ధముగ సంస్థానముపై ఆధికాంతుల ప్రయోగించి, ఆహార పదార్థముల సప్లయిని, పెట్రోలు మున్నగు ఇతర అవసరవస్తువుల సరఫరాను నిలుపుచేసినందున కాశీరు మహారాజా మార్గాంతరములేక భారత సమాఖ్య రక్షణను అర్ధించినప్పుడు అధినివేశ ప్రభుత్వ వైఖరిని గవర్నర్ జనరల్ లార్డు హౌంట్ బాటన్ అనందిగ్ధముగ స్పష్టముచేసి యుండెను. సంస్థాన చేరికను తమ ప్రభుత్వ మంగీకరింపజాలదని, అధికార దఖలు ఒడంబడికను కొంతకాలమువరకే గుర్తింపవలెనని, సంస్థానము శత్రు నిశ్చేషమై, రాజ్యమున సంపూర్ణమైన శాంతి ఏర్పడిన వెంటనే సంస్థానము ఏ అధినివేశములో చేరవలసియుండు నను విషయమై జనవాక్యము నిర్ణయము కావలసియుండునని అప్పట్లో గవర్నర్ జనరల్ లార్డు హౌంట్ బాటన్ తత్తాపి అధినివేశ మంత్రులు స్పష్టముచేసిరి. భద్రతామండలిలో భారతప్రతినిధివర్గ నభ్యుదయ సెల్యూట్ గారు ప్రకటించి పట్టు కాశీరు భారత సమాఖ్యలో చేరుటగురించి రహస్యపు ఛీర్వాణముగాని, కుట్రగాని ఏమియు లేదు.

కాశీరు సంస్థానము ఉభయ అధినివేశములలో యధాతథపు ఒడంబడిక చేసుకొనియున్నది. ఆ ఒడంబడిక వనుసరించి సంస్థానమున ప్రజ్వరిల్లిన అశాంతిని, సంస్థానముపై జరిగిన దురాక్రమణను ఎదుర్కొనుటకు మహారాజాకు సహాయము చేయవలసిన బాధ్యత ఉభయ అధినివేశములపై నున్నది. తమ బాధ్యతల నిర్వర్తించుటలో పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వమున కెన్నడు

ఎట్టి ప్రభావతీ లేదు. కాశీరు అరాచకము స్వకీయ లక్ష్యసిద్ధికి దోహదం చేయగలదని, పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వం ఆశించెను. భారతప్రభుత్వము ప్రమేయము కలిగించుకొని, శాంతిని నెలకొల్పు పూనుకొనుటవల్ల పాకిస్తాన్ పూర్వాహమునకు భంగము కలిగినది. కనుకనే పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వము కాశీరు అశాంతిని ప్రోత్సహించి ప్రజల దృష్టిని 'వారి దుస్థితినుండి మరల్పుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. భద్రతామండలిలో పాకిస్తాన్ వైదేశిక శాఖామంత్రి దాదాపు ఆరుగంటలు చేసిన ప్రసంగం కూడా ఇందుకు ఉద్దేశించబడినదే. ఇతర సమస్యలను కాశీరు సమస్యతో ముడివేయ యత్నించిరి. కాశీరు సమస్యను భారత పాకిస్తాన్ వివాదాంశములలో నొకటిగా చేసెను. భద్రతామండలి తీర్మానము ఏ పక్షమునకు తృప్తి నివ్వక పోయినను, మధ్యేమార్గమున సూచించినను అసలు సమస్యను అవగాహన చేసుకొని సభ్యు లీ తీర్మానమును ఆమోదించినట్లు కన్పింపదు.

ఐక్యరాజ్య సమితి అధ్యక్షమున కాశీరులో జనవాక్యం నిర్ధారణ చేయుటకు భారతప్రభుత్వం ఆదినుండి సిద్ధముగనే యున్నది. అందుకు భారత అధినివేశ ప్రభుత్వం విధించిన పరతులుకూడ సామాన్యమైనవే. సంస్థానములోపూర్తిగా శత్రునిశ్చేషము కావలసి యున్నది. మామూలు శాంతి పరిస్థితులు ఏర్పడవలెను. కాని పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వముమాత్రము ఏటి విషయమై తమ యభిప్రాయమును ఇప్పటివరకు తెలిపియుండలేదు. పాకిస్తాన్ విదేశాంగ వ్యవహారశాఖామంత్రి సర్ జఫ్రుల్లా ఖాన్ మాత్రం భద్రతామండలి శనివారము సమావేశమున మూడు పరతులే సూచించిరి. ఇందు రెండు పరతులను భారత ప్రభుత్వం అక్టోబరు 27 వ తేదీన చేసిన ప్రకటనయందే సూచించి యుండెను. సర్ జఫ్రుల్లా ఖాన్ కోరిన మూడవపరతు పేకు అద్దెల్లా ప్రభుత్వ బర్తరఫుకు సంబంధించినది. భారత ప్రభుత్వముగాని కాశీరు ప్రజలుగాని ఈ పరతుకు సమ్మతంపజాలరు.

భద్రతామండలి అధ్యక్షుని సూచన

ప్రకారము ఉభయ ప్రతినిధివర్గములు జనవాక్య నిర్ధారణ కనుసరింపదగు కార్యక్రమము తయారుచేయుటకు సమ్మతించినందుకు భద్రతామండలి సభ్యులు వెల్లడించిన సంతృప్తి చిరకాలము ఉండజాలదు. పాకిస్తాన్ ప్రభుత్వ ప్రతినిధి వర్గము తయారు చేయు పక్షము భారత ప్రభుత్వమున కెట్లున్ననూ, కాశీరు ప్రజలకు, వారి ప్రతినిధులకే సంతృప్తి నివ్వజాలదు. ఈ విషయమున రాజీ అనంభవము; అసాధ్యము అని జఫ్రుల్లా ఖాన్ గారి ప్రసంగమే సూచించుచున్నది. భద్రతామండలి చర్చ ఫలితముగ పాకిస్తాన్ కాశీర్ సంఘటనలకు కక్షదారగుట ఒక్కటే ప్రస్తుతము స్పష్టముగ గోచరించుచున్న ప్రయోజనము కావచ్చును. కాని పాకిస్తాన్ ప్రతినిధి ప్రచ్ఛన్నముగ కాశీరు సంఘర్షణలకు బాధ్యత వహించుట విశేషము. ఆ ప్రాంత ప్రపంచమున శాంతిని నెలకొల్పుటకు పాకిస్తాన్ అన్నివిధముల సహకరింపగలదని విదేశాంగ వ్యవహార శాఖామంత్రి సర్ జఫ్రుల్లా ఖాన్ చేసిన వాగ్దానము ఎంత అప్రయోజనకరమైనదీ, పాకిస్తాన్ ప్రకటనలకు, ప్రవర్తనలకు ఎంతటి వ్యత్యాసముండునదీ గత శుక్రవారము జయ్ సాల్వే సంస్థానముపై జరిగిన దురాక్రమణ స్పష్టము చేయుచున్నది. భద్రతామండలి నియమించిన మధ్యవర్తిత్వం నిర్వహించవలసిన బాధ్యతలు గురుతరమైనది అయినను ఉభయ పక్షముల సహకారముతో బాధ్యతా నిర్వహణ తృప్తికరముగ జరుగగలదని విశ్వసించుచున్నాము.

పశ్చిమయూరప్ సమాఖ్య

కమ్యూనిస్టు వ్యాప్తిని అరికట్టుటకు గాను పశ్చిమ యూరపురాజ్యాలు ఒక సమాఖ్యగా ఏర్పడాలని బ్రిటిష్ విదేశాంగమంత్రి ఎర్నేస్ట్ బెవిన్ చేసిన ప్రతిపాదన యూరపును రెండు భాగాలుగా విభజించివేయగలదని సోవియట్ కమ్యూనిస్టు పక్షపత్రిక ప్రావ్ దా చేసిన వ్యాఖ్యనుబట్టి రష్యా-బ్రిటన్ సంబంధాలు వృద్ధికాగల అవకాశములు అట్టే లేవని వెల్లడియగుచున్నది. బ్రిటన్ ఎక్కువగా అమెరికాపై ఆధారపడి ఉండుటవలన ఆ దేశపాలకవర్గ అభిమతములకు విరుద్ధమైన విధానమును అనుసరింపలేకుండును. యుద్ధానంతరము ప్రపంచమునందేర్పడిన ఆర్థిక అరాచకస్థితిని అమెరికా తన ప్రయోజనమును సాధించుటకే వినియోగించుకొనుచున్నది.

అమెరికా ఈ కార్యక్రమమున సఫలమగుటకు కొంతవరకు రష్యా విధానమే కారణమని చెప్పవలసి యున్నది. రష్యా వివిధదేశములందలి విభేదములను స్వకీయపక్ష ప్రాబల్య వృద్ధికి వినియోగించుకొనుచు నిర్మాణాత్మకమైన విధానమును గాక పూర్తిగా విధ్వంసాత్మక విధానమున

అనుసరించుచున్నది. యుద్ధమువల్ల ఆర్థికముగ శిథిలమైన దేశముల పునరుద్ధరణ రష్యావల్ల సాధ్యముగాదు. రష్యా ఇతరదేశముల సంపదను తన ఆర్థికస్థితిని బాగుపరచుకొనుటకు వినియోగించుకొనుచున్నది. అమెరికా రష్యాలు ఒక సమాధానమునకు వచ్చువరకు ప్రస్తుత ప్రపంచస్థితిలో ఎట్టి మార్పురాదు. బ్రిటన్ ఈ ఉభయ రాజ్యముల సంధానకర్తగ పనిచేయుటకు బదులు అమెరికా ఆచ్ఛాదనంక్రింద చేరి రష్యాను విమర్శించుచున్నంతకాలము అమెరికా-రష్యాలు కలియుటకు అవకాశము లేదు.

అమెరికాలో రష్యా ప్రతికూల భావం నానాటికీ హెచ్చుచున్నది. ఈ సావత్వరాంతమున జరుగు ఎన్నికలలో రిపబ్లిక్ పక్షమునకు విజయము కలిగిన అమెరికా విధానమే పూర్తిగా మారిపోగలదు. అప్పుడు బ్రిటన్ వలన అమెరికాకు ఎక్కువ ప్రయోజనం ఉండజాలదు. ఎప్పటికైనను బ్రిటన్ రష్యాలు చేరి అమెరికాను ప్రతిఘటింపవలసి రాగలదు. ఈ సత్యమును ఆగ్రా రాజ్యత్రయం గ్రహించి వ్యవహారం జరుపుకొనుట అవసరం. ప్రపంచ శాంతి స్థాపనకు యుద్ధనివారణకు అడే మార్గం.

మున్సిబాధ్యత

మద్రాసు, హైదరాబాద్ సంస్థాన సరిహద్దుల సంఘటనలగురించి న్యాయముగా పరిశీలించి, తెలిసికొనుటకు, ఆ సంస్థానములో భారత ప్రభుత్వ ఏజెంట్ల జనరల్ అయిన కె. ఎమ్. మున్సిబాధ్యత వహించేసిరి. మద్రాసుప్రభుత్వ పోలీసుశాఖ ఉన్నతోద్యోగులతోనూ నిజాము సంస్థాన సరిహద్దుల నంటి యున్న జిల్లాల ఉన్నతోద్యోగులతోనూ సంప్రతించుట జరిపిరి. నిజాము ప్రభుత్వోద్యోగుల తమ హద్దును దాటి వ్యవహరించినట్లును, అది సరిహద్దు అతిక్రమణకైననే పరిగణించవలెనని చెప్పిరి. యధాతథపు ఒడంబడిక సక్రమముగా అమలు జరుగునట్లు చూచుట తమ ప్రధాన బాధ్యత అని, నిజాము పాకిస్తాన్ ఇచ్చిన ఆస్తి ఆ ఒడంబడికకు విరుద్ధమని తెలిపిరి. సరిహద్దు అతిక్రమణ యధాతథ ఒడంబడికకు సంబంధించిన సమస్యగా ఎంచి పరిష్కరింపబడవలసి యున్నది. అది అతి ప్రాముఖ్యమైన వ్యవహారము. ఇతర విషయములందు ఏ విధమైన ఒడంబడికయున్నప్పటికీ నైజాము అధికారులకు భారత ప్రదేశమున ప్రవేశించి ఎవ్వధమైన చర్య తీసికొనుటకు అధికారములేదు. అలా చర్యతీసికొనిన భారత స్వాతంత్ర్య అధిపత్యమును భంగపరచినట్లే యగును. పాకిస్తాన్ అప్పపెట్టెట యధాతథపు ఒడంబడికకు విరుద్ధమైనా కాదా అన్నట్లు ఈ సందర్భమున అవకాశములేదు. ఇప్పుడు పాకిస్తాన్ అప్పపెట్టినది 20/- కోట్లు కాక 70/- కోట్లనీ, అందులో 20/- కోట్లు దానముగనిచ్చెనని తెలియపర్చినది. యధాతథపు ఒడంబడికను తప్పకొని వ్యవహరించుటకుగాను ఐహాళీ దానముచేసితిమని చెప్పవచ్చును. ఒడంబడికకు విరుద్ధము అవును కాదు అను మాట అటుండక, దివిల్ల నైజాము అంతర్గతము సంపూర్ణముగ విడదమగుచున్నది. పాకిస్తాన్లో చేర సంకల్పము లేదని భారత ప్రభుత్వమునకు తెలిపినప్పటికీ అభిమానము అటుదన్నట్లు వ్యక్తిమైనది. యధాతథపు ఒడంబడిక జరిగిన కొద్దికాలమువరకే భారత నాణెముల చలామణిని నైజాము ప్రభుత్వము పేషేపించుట జరిగెను. ఈ ఒడంబడికను క్రమముగ అమలు జరిగించుట శ్రీ ముస్లిగానికి అంత శ్రేయక అయినవకాదు. హైదరాబాద్ ప్రభుత్వ అతని సలహాదారుల తమ సంస్థాన భవిష్యత్తు భారత భవిష్యత్తులో పెనవేసికొనినదిని గుర్తించిరిని శ్రీ ముస్లిగా రనిరి. కాని "నిజాముప్రభుత్వముతో నేను కాసిగా వ్యవహరింపదలచినాను." అనుటవల్ల నిజాము గ్రహించినంతమాత్రమున చాతదని ఊహించవచ్చుచున్నది. గ్రహించినది అమలు జరుగుటకు అనేక అడ్డంకులను అధిగమించవలసి యున్నది. అందువల్లనే కాసిగా వ్యవహరించ దలచితి ననుటలో ఉద్దేశము. నిజామును కనుక నిజముగా సత్యమును గ్రహించవలసిన పగము కార్యము సాధించినట్లే ఎంతవచ్చును.

నేటి ప్రపంచం :

తూర్పు యూరప్ కమ్యూనిస్టు రాజ్యకూటమికి ప్రతిగా పశ్చిమ యూరప్ రాజ్యసమాఖ్య

రష్యాతో మైత్రి అసంభవమని బ్రిటన్ నిర్ణయం

“గ్రీకుల తన అనుభవాలలోనే వుండేట్లు చూడడానికి సోవియట్ రష్యా నిరంకుశంగా ప్రవర్తించి ప్రయోగించి విశ్వప్రయత్నం చేస్తున్నది. ఇది చాలా ప్రమాదభరితమైన విషయం. నిరంకుశ ప్రవర్తన ద్వారా ఆధిపత్య స్థాపన కోసం వడుతున్న పట్లకు ఇదొక నిదర్శనం. గ్రీకు ఇరుగుపొరుగున వున్న బాల్కన్ రాజ్యాలు విద్యరాజ్యసమితి ఆదేశాలను సైతం ఛేదించిస్తున్నవి. ఈ విధంగా రష్యా, దాని అండచేరినవిగతా, రాజ్యాలూ ఘోరతప్పిదాన్ని చేస్తే మేమే ననిపిస్తున్నది. అందరూ ఆతిజాగ్రత్తగా సంచరించడం అవసరమని నా సలహా. ఎలాంటి తప్పిదాలవల్లనే ఒక్కొక్కప్పుడు మహాపద్రవాలు సైతం సంభవిస్తుంటవి. అంతర్జాతీయ రాజకీయరంగంలో నిప్పులో చెల్లాటలాడడం ప్రమాదభూయిష్టమైన విషయం... ప్రత్యక్షపరోక్ష సాధనల ద్వారా యూరప్ ఖండంపై ఆధిపత్యాన్ని స్థాపించుకోవడమే తమ విధానంగా పెట్టుకొంటే, అట్టి విధానం తప్పనిసరిగా మరొక ప్రపంచయుద్ధానికి దారితీస్తుంది”

ఇది బ్రిటిష్ విదేశీమంత్రి కామెన్సు సభలో విదేశీవ్యవహారాలపై ఒక ప్రధానమైన ప్రకటన చేస్తూ చేసిన హెచ్చరిక.

బ్రిటన్, ఫ్రాన్సు, హాలెండు, లక్సెంబర్గ్ మొదలైన పశ్చిమ యూరప్ రాజ్యాలు ఆర్థిక, సాంఘిక, రాజకీయ, రక్షణ వ్యవహారాలలో కలిసి మెలసి పరస్పర సహకారంతో పనిచేయడానికి ఒక ఒడంబడిక కుదుర్చుకోవడం అవసరమని బ్రిటిష్ విదేశీమంత్రి ఈ ప్రకటనలో ప్రతిపాదించాడు. తూర్పు యూరప్ లో సోవియట్ రష్యా తన ఆధిపత్యాన్ని స్థాపించుకొని వివిధ కేట్రలను సంఘటితపరుస్తున్నదికాబట్టి, అక్కడి మిగతా దేశాలలో తమ ఆధిపత్యాన్ని కాపాడుకొని సమదీటుగా వుండడానికి పశ్చిమ యూరప్ రాజ్యకూటమి నొకదాన్ని స్థాపించడం అవసరమని ఇతడి వాదన.

కొత్తగా చేసుకోబోతున్న ఈ ఒడంబడిక బ్రిటన్, ఫ్రాన్సు, హాలెండు, లక్సెంబర్గ్ లతోగాక, వాటి ఖండంతర ప్రాంతాలకు కూడా వర్తించాలని, మధ్యప్రాచ్యదేశాలు, ఆఫ్రికా ఖండం, దూరప్రాచ్యరాజ్యాలు సైతం ఈ సహకార విధానంలో పాల్గొనేట్లు చూడాలని, ఇటువంటి పోర్చుగల్ మొదలైన ప్రసిద్ధ యూరప్ ఖండ రాజ్యాలకు దీన్ని అనువర్తించేయాలని ఇతడి అంటున్నాడు.

తూర్పు యూరప్ లో రష్యా వేస్తున్న ఎత్తులకు బ్రిటన్ పశ్చిమ యూరప్ లో ఈ విధంగా ఎదురెత్తులు వేయడం ప్రారంభించిందన్నమాట. పశ్చిమ తృప్తిపరచడానికి ఎంత ప్రయత్నించినప్పటికీ, దానితో ఏ ఏర్పాట్లు చేసుకోవానికి ప్రయత్నించినప్పటికీ ప్రయోజనం లేదని బాహాటంగా చెప్పేస్తూ బెర్లిన్ తన ప్రతిపాదనను బహిష్కరించుకుంటున్నాడు. పోలెండు, బల్గేరియా, హంగేరీ కమ్యూనిస్టు ఆధిపత్యం కిందికి పోనే పోయినవి. ఇటీవలనే రుమేనియాలో రాజకీయ స్థిరాశి సరికి హఠాత్తుగా అధిక్యమై కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. ఇదే నాటకం ఇతర దేశాలలోనూ జరుగుతోున్నది. కాబట్టి, ముందుగానే జాగ్రత్త పడడం అవసరమని బెర్లిన్ సమర్థించుకుంటున్నాడు.

పశ్చిమ యూరప్ రాజ్యాల ఒడంబడిక విషయమై బ్రిటన్, ఫ్రాన్సు, హాలెండు, లక్సెంబర్గ్

అట్లీ

దేశాలమధ్య ఇప్పటి కప్పుడే సంప్రతింపులు ప్రారంభమైనవని కూడా బెర్లిన్ తెలియజేస్తున్నాడు.

యూరప్ ఖండ రాజకీయాలేగాక, ప్రపంచ రాజకీయాలు సైతం పశ్చిమ యూరప్ రాజ్యకూటమి స్థాపనతో అతి ప్రధానమైన ఘట్టంలో పడుతున్నవనే చెప్పవలసివుంటుంది. అగ్రరాజ్య విభేదాలు క్రమేణా ఏ తీవ్ర పరిణామానికి వస్తున్నదీ తెలుసుకోడానికి ఇదొక ముప్పుమైన నిదర్శనము.

అగ్రరాజ్యవిదేశీమంత్రులు ఇదివరలో పారిస్ నగరంలో సమావేశమైనప్పుడు, రష్యా విదేశీమంత్రి మాలటావ్, బ్రిటిష్ విదేశీమంత్రి ఎర్నెస్టు బెర్లిన్, ఫ్రాన్సు విదేశాంగ మంత్రి జార్జి బిడాల్లును, “యూరప్ ఖండ వున్న రాజ్యాల విషయంలో మీరు ఇదే విధానాన్ని అనుసరించదలస్తే, మేము గడ్డోలు, గందరగోళం చేస్తాము నుమా,” అని బెదిరించాడట. మాలటావ్ చేసిన ఆ బెదిరింపు ఫలితంగానే మరొక స్వయాంపంగా “కోమిన్ ఫార్మ్” అనే పేరుతో అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు ప్రచార సంస్థ ప్రాచ్య యూరప్ లో తిరిగి కలసి వుంది. ఆసియా ఖండంలో ప్రచారంచేయడానికి కూడా రష్యా కమ్యూనిస్టు సంస్థ నొకదాన్ని ప్రత్యేకించి ఏర్పాటుచేసినట్లు ఈమధ్య వార్తలు వచ్చినవి.

ఇప్పటివరకూ యూరప్ ఖండ రాజకీయాలకు మాత్రమే పరిమితమైవున్న అగ్రరాజ్య విభేదాలు బ్రిటిష్ విదేశీమంత్రి బెర్లిన్ తలపెట్టిన ఈకాత్త పథకంవల్ల మధ్య ప్రాచ్యాలకు, దూర ప్రాచ్య దేశాలకు, కూడా పోషిస్తోన్న ప్రమాద పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఆగ్నేయాసియాలో డచ్చి వారికి, ఫ్రెంచివారికి వున్న ఇండోనేసియా, ఇండోచైనాలను, బెర్లియం, పోర్చుగీస్, ఫ్రాన్సులను, ఆఫ్రికాలోవున్న వలస భూభాగాలను కూడా పశ్చిమ యూరప్ రాజ్యకూటమిలో చేర్చడానికి బెర్లిన్ పథకం దోహదం చేస్తుంది. దీనితో సమస్త ప్రపంచం ద్వివిధ కేత్రరాజ్య కూటాలుగా చీలిపోవడం సంభవిస్తుంది. ద్వితీయ ప్రపంచసంగ్రామఫలితంగా స్వాతంత్ర్యోద్యమ విజృంభిస్తున్న ఇండోనేసియా, ఇండోచైనా సమస్యలు నేటికీ పరిష్కారం కానేకాలేదు.

పశ్చిమ యూరప్ రాజ్యాలను, వాటి సామ్రాజ్యభాగాలను సంఘటిత పరచడాని కిరల పెట్టిన ఈ కార్యక్రమంవల్ల బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ఫ్రాన్సు, హాలెండు, పోర్చుగల్, బెర్లియం

★
ఏనాటి కైనా
పపంచానికి
శాంతి విక్ష
పెట్టగలి
గింది ప్రాచ్య
ఖండమే
★

బెర్లిన్

తున్నవి. ప్రపంచశాంతికి కావలసిన వికాలహృదయాలన్నీ గాని, ఉన్నత దృక్పథాలన్నీ గాని, శాశ్వతమైన రాజనీతిజ్ఞతను గాని ప్రదర్శించలేక పోతున్నవి.

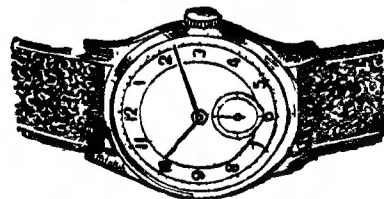
చైనా రిపబ్లిక్ ఉపాధ్యక్షుడు డా॥ సో ఫో కూమింటాంగ్ పార్టీ అధికార పత్రిక “సెంట్రల్ డెయిలీ న్యూస్” లో ఈ మధ్య ఒక వ్యాసం వ్రాస్తూ ఈ విధంగా ఒక నూతనచోదన.

“ప్రపంచశాంతికి దోహదం చేయాలనే ఉద్దేశ్యం అమెరికాకు, సోవియట్ రష్యాకు ఉన్నట్లుంటే, ప్రాచీన క, ఆర్థిక ప్రాబల్య స్థాపనకాంక్షలను, విధానాలను కట్టిపెట్టాలి. విద్య రాజ్యసమితి భద్రతామండలిలో చైనాకున్న సముచిత గౌరవ స్థానాన్ని సురించి తమ ఉభయ దేశాల (రష్యా, అమెరికాలు) మధ్య ఏర్పడిన వివిధ వివాద గ్రస్తమైన సమస్యలను ధృవమృతంగా పరిష్కరించుకోవడానికి అవి చైనా సహాయాన్ని కోరాలి. నేడభ్యంతో ఒకసారి ఇట్టి రాజీతుదిరినట్లుంటే, బహిరంగంగా సమితి సర్వస్వభ్య సమావేశాలలో కూడా అమెరికా, రష్యాలు సామరస్యాన్ని కనబరచడానికి వీలవుతుంది.”

అగ్రరాజ్యాల విభేదాలకు, అహముహవికలకు విద్యరాజ్యసమితి క్రీడాంగంగా పరిణమించిన ఈనాటి పరిస్థితులలో ఒక్క ఆసియా ఖండం మాత్రమే ప్రపంచశాంతికి కృషి చేయాలనే త్రికరణమిద్దినీ, దూర దృష్టి నీ జనబహుస్తున్నది.

తమ రాజనీతిజ్ఞతను, నవనాగరికతను చూపుకొని మురిసిపోయే పాశ్చాత్య క్రైస్తవ జాతి ఈనాడు చైనా హితబోధను పెడచెవిసెట్టినా, మరొకనాటికైనా దాన్ని శిరసా వహించక తప్పదు. ప్రపంచశాంతికి ఈనాడు ఆసియా ఖండ హృదయం పరికించినంతగా, మరేదేశ హృదయం పరికించడం లేదు. అందుచేత ఏనాటికైనా ప్రపంచానికి ఆశాజ్యోతిని వెలిగించి శాంతిభిక్ష పెట్టగలిగింది ఒక్క ప్రాచ్య ఖండమే.

Flat Shape N. W. For Rs. 20/8/

Swiss made. Accurate Time keeper
Each guaranteed 3 years. Jewel fitted
Flat 4 or 5 Jewels Chromium Case Rs. 20/-
Small " Superior quality Rs. 25/-
Rolled gold 10 yrs. gtd. Rs. 50/-
15 Jewels Chromium Superior Rs. 38/-
15 Jewels Rolled gold (10 yrs. gtd. Rs. 75/-
RECT., TONNEAU OR CURVE SHAPE
Bright Chromium Case Rs. 42/-
Rolled Gold (10 yrs. gtd.) Rs. 60/-
15 Jewels Rolled gold Rs. 90/-

ALARM TIME PIECE
Prices Rs. 18/-, 22/- Superior Rs. 25/-
Postage extra. Free on order for any two
H. DAVID & CO.
Post Box No. 11424, CALCUTTA.

స్టాలిన్

నవల

నారాయణభట్టు

శ్రీ నారి నరసింహ శాస్త్రి

రచ

వింధ్యవాసిని రాయబారము

చక్రకోట రాజకుమారి సంతకారము రాజేంద్ర దేవుని స్కంధావారమును సమీ పించుచుండగా యువరాజు పటకుటిరము బయటనే యుండి సైనికుల నడకలు పరీక్షించుచు. నవనర మును తీరుపు లిచ్చుచుండెను. అతని పటకుటి రము ఉన్నతస్థలమున రణరంగములయొక్క పిండునట్లుగా నుండెను. కోటలోనుండి రాయ బారము వచ్చినట్లు తెలియగనే దర్శన మిచ్చుట కనుమరించెను.

రాజపుత్రిక వీరపురుష వేషముతో ధీరముగా వచ్చి రాజేంద్రదేవునికి వందన మొనరించి ప్రక్క నున్న నారాయణభట్టుకుగూడ వందన మొన రించెను.

“శ్రీభూమేవ కల్యాణప్రాప్తి రస్తు! దీర్ఘ జునుంగీ భవ!” అని నారాయణభట్టు ఆమెను ఆశీర్వదించెను.

అది విని వింధ్యవాసిని తీర్థక్షుక్కులతో నారాయణభట్టునకు జూరెనుగాని నారాయణభట్టు నిర్లక్ష్యముగా చిరనవ్వు నవ్వెను. యువరాజు కోటకు మూలొచ్చి యా వచ్చి వది రాజపుత్రికయని యర్థముచేసికొనెను. ఆ పిమ్మట నామెపై యువరాజు కాదర మతి శయించెను.

“చక్రకోటప్రభువులు ధారావర్ష మహా రాజులు అనవసరము జననాశము పరిహరించుటకు సంతికి రాయబారము పంపినారు” ఇట్టిని క్లుప్తముగా రాజపుత్రిక వచ్చిన పని నితేదించెను.

“మాకును జననవృత్తి మంగీకారము కాదు!” అని యువరాజు పలికెను.

“రాజపుత్రులు రాజపుత్రులను జూచునట్లు మాచెదమని మీరు వాగానను చేయుట యొక్కతే ధారావర్ష మహారాజు లించుచున్నారు!”

యువరాజు ముఖమున ప్రసక్తి భయంకర ముగా నుండెను. రాజపుత్రిక తాను చేసిన తప్పు తెలియక యొకింత జంకెను.

“జయశాలి వాగానములు చేయునా?” అని నారాయణభట్టు అందుకొనెను.

“నిజమే, కాని పరాజితులకు గూడ గౌరవ మునకు భంగములేని మృత్యువు వరించు మార్గ ములు తమ చేతిలోనే యుండునని తమ రెరు గరా, అమాత్యసింహా?” అని రాజపుత్రిక ప్రతిప్రశ్న చేసెను.

“అవును. కాని రాజపుత్రులను రాజపుత్రులు చూచునట్లు చూచుమని వాగానము చేయు మని రాజపుత్రాగ్రణులను కోరట యొక్కమని నీకు తెదలే ఉపదేశించినారా, తల్లీ!” అని నారాయణభట్టు పలికెను.

రాజపుత్రిక యొక్క తీగ మాలోచించెను.

“శాలంబవాడిలో చోళ నైవేద్యములు దేవాలయములు ధ్వంసము చేసి బ్రాహ్మణుల హింసించి కన్యలనుగూడ చెరపట్టిన వని లోకప్రతీతి మీరు వివేదా, మహాత్మా! తుమింపుడు మరియొ యువరాజు—మరియొ యువరాజు—బ్రహ్మ...” అగ్గిలో రాజపుత్రిక విరమించెను.

“యువరాజురాజేంద్రదేవుడు ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనములో బ్రహ్మహత్య చేసినాడని కూడ వింటివిగా, రాజపుత్రి! అతడు హత్య చేసిన బ్రాహ్మణుడను నేనే! ఇక శాలంబవాడిలో జరిగిన వాస్తవమేమో నీకు తెలియునా?” అనెను నారాయణభట్టు.

రాజపుత్రిక : “నెలవిండు!”

నారాయ : “అచ్చటి జైన బ్రాహ్మణులు వారి వసతులలో నెందరో యుద్ధభటులకు కన్యా వేషములతో గూడ నాశ్రయ మిచ్చిరి. ఆ వసతుల నుండియూ వారి దేవాలయముల నుండియూ కుంకలసైనికులు చోళనైవేద్యములతో యుద్ధము చేసినారు.”

రాజపుత్రిక : “నా అజ్ఞానము తుమింపుడు!”

నారాయ : “వనము చోళనైవేద్యములు తీవ్ర ప్రతాపులను సూర్యులకి రాజులవి. ఇప్పుడిక్కడ చేరిరి : తెలియకనే కాని చోళ ! మహారాజుల నైవేద్యములుగదా! అది శత్రుమండలము! ఇది సామంతమండలము!”

రాజపు : “బండ్లు ఓడల వచ్చును. ఓడలు బండ్ల వచ్చును. వీర తుత్రియు లొకప్పుడు సామంతులైనను మరొకప్పుడు స్వతంత్రులగుదురు. అట్టి ప్రయత్నములు తుత్రియోచితములు కావని యువరాజులైన నందురా?”

యువరాజు రాజేంద్రదేవుడు కఠినముగా తల ప్రక్కకు తిప్పుకొని పెడమొగముతో నీట్లనెను.

“మా కల్లయినను బ్రాహ్మణసాంతుకుల మని జేరు వచ్చినది. మేము విద్యాభ్యాసము చేసినది కూడ తీవ్రప్రతాపులకు చోళరాజుల యాస్థాన పండితుల యొద్దనే!—భట్టారకులు సహజముగా నవసరముగ్గులు గనుక మోమోట పడుచు న్నారు—మానైవేద్యముల కూడ కన్యాహరణము జేయు నిశ్చయము తోడనే వచ్చిన వని మేము దాపరికము చేయము. మా కాపుడగు చంద్రాదిత్యదండనాథుడు పౌదయమున బాణహతుడై చికిత్స నొందుచున్నాడు. దానికి ముందు రాజపుత్రిక యాతని వరించి నిర్వృతి చెప్పి తీరవలెను!”

“రాజపుత్రా, మీ మాటలు నా కర్ణమునకు లేదు.—బ్రాహ్మణోత్తములు మీరేని వినరింతురా?” అని రాజపుత్రిక ప్రశ్నించెను.

నారాయ : “ఎట్టి వాగానములు కోరకుండ మీ తండ్రి యువరాజుకు వశుడనటకు సిద్ధముగా నున్నచో నెట్టి చిక్కు లుండవని యువరాజు నుద్దేశము.”

రాజపుత్రిక : “మా పితృదేవు లందుకు సంసిద్ధులే. కాని కన్యాహరణము. దండనాథులను రాజపుత్రిక వరించుట అని యువరాజులు నెల విచ్చినది నాకు బోధపడలేదు!”

నారాయ : “అదా? ఏమున్నది? నీవు చంద్రాదిత్యదండనాథులను వివాహ మాడవలెను! నీ కది శోభనము!”

వింధ్యవాసిని ముఖము చిట్టించి వినయముగా నిట్లనెను:

“పితృదేవుల సర్వార్థా, మీకు వశులగుటకు సమ్మతించుటగాని నన్ను మీరు కోరిన దండనాథులకు వశపరచుటకుమాత్రము వారికి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము లేదని విన్నవించుకొన నిండు!”

నారాయ : “నీవు పితృవాక్యము వరిపాలించు వని యువరాజు తలంచెను. అది పారపాటందువా?”

రాజపుత్రిక : “పారపాటు కాదు కాని యావినయములో మాత్రము మా పితృదేవులు నాప్రతిజ్ఞ పాలింతురు!”

నారాయ : “ఆ ప్రతిజ్ఞ యెట్టిదో వి నవచ్చునా?”

రాజపుత్రిక : “సమాన కుల కిల సంపన్నులలో నన్ను ఖడ్గయుద్ధములో జయించినవానికి గాని న స్వస్థులకు వారు సమ్మతించరు.”

యువరాజు పెడమొగముతోడనే నిమ్మర్రగా పలికెను :

“అది మాకును సమ్మతమే. వెంటనే నీవు దుర్గములోనికి బోయి దుర్గరక్షకుల నాయుధ విస్తరణము చేయ నాజ్ఞాపించి యట్లు చేయించి నచో యుద్ధవిరమణమునకు తీరుపు లిప్పించుము. నీ కట్టి వాగానమును జేయుట లేదు సుమా, ముందు!”

“మహాప్రసాద” మని వింధ్యవాసిని యువరాజునొద్ద నెవ్వరొంది కోటలోనికి వెదిలి పోయెను. అప్పుటికి తెల్ల వారు చుండెను. ప్రాతర్భంగములయనిలములు రాత్రి యెల్ల యుద్ధపరిశ్రమతో బాగరణము చేసిన యుద్ధయన్త్రములకు నొకింత సుఖ మిచ్చుచు మలయ సాగెను.

ఆ పిమ్మట నల్మకాలముననే దుర్గరక్షకుల యుద్ధములు విస్తరించిరి. వేంగీ యువరాజు జ్వల ప్రకారము ఆంధ్రపీఠము యుద్ధము చాలించి యా దుర్గము స్వాధీనము చేసికొనిరి. సూర్యోదయ మగునప్పటికి అన్ని రంగము లందును యుద్ధము ఆగిపోయెను. వేంగీ చాళుక్యుల వరాహ ధ్వజము దుర్గముపై నెగుగచు ముచ్చటకొలిపెను.

ఇన్ని నాళ్లును యుద్ధములో వేంగీ వీరలు చూతిన పరాక్రమము నిరవమానము. కాని యంతకంటెను విజయోత్సాహములో వారు చూపిన ఆత్మసంయమము ధర్మబుద్ధి శ్లాఘ్యతరముగా నుండెను. ఈ సమయమున మొదటి రెండు దినముల గాయపడినారనిన కరుణాకర తొండమానుడును జయంగొండరునీ నైవేద్యముల నడిపించిరి. వారికి గాయములే లేవు. ఈ రాత్రి యుద్ధప్రయత్నములు సమీచినములుగా జేయుటకే వారు గాయపడినారని వార్త ప్రచురించిరి. కాని యది యెరుగక నిజమని నమ్మిన భటులు “ఈ చోళదండనాథులకు బాణహతికూడ వెంటనే మాను రాక్షసులా?” అనుకొని యాశ్చర్య పడిరి.

కోటను వశము చేసికొను కార్యములో వారు విక్రీలి యప్రమత్తులై యుండిరి. సూర్యోదయ మగునప్పటికి బహుసహస్రావధికముగా సురాభాండములు వీరపానమునకు పానకాలలకుచేరెను. ముందు కరుణాకరు డచ్చటి కేగి యా వచ్చిన సురయంతయు బారబోయించెను. యుద్ధవిరమణమైన పిమ్మట వీరపానము నిషేధము!

వేంగీసైనికులు దుర్గములోని యాయుధములు రాజధనమున నంతయు స్వాధీన పరచుకొనిరి. అంతఃపురము చుట్టును భటులను కాపుంచి యంతఃపురమర్యాదలకు భంగము లేకుండ తమ

నైవేద్యములతో వచ్చిన వృద్ధకంచుకులను వండులను నియోగించి యంతఃపురాంతర్యాగమంతయు స్వాధీనము చేసికొనిరి.

ఇక పౌరుల ధన మాన ప్రాణముల కెట్టి హతును వాటిల్లలేదు. జయశ్రీ యా ధర్మసైనికులను కాంక్షింప జేసెనుగాని మదోన్మత్తుల జేయలేదు. వారి శిక్షణ మంత సునిశితమైనది.

ధారావర్షుని దండనాథులను సైనికులను అందరిని వేంగీ సైనికులు ను దండనాథులను నిరాయుధుల నొనర్చి తమ స్వాధీన మొనర్చుకొనిరి. కాని ధారావర్ష మహారాజును రాజపుత్రిక వింధ్యవాసినిని మాత్రము నిరాయుధులు జేయలేదు. వారికి యువరాజు రాజేంద్రదేవులు మధ్యాహ్న సమయమున మహాసభలో దర్శన మిచ్చు రని నివేదించిరి.

ఆ మధ్యాహ్నమునకు పూర్వమే, ధారావర్ష మహారాజు అమూల్యములగు రత్నములను సువర్ణమును ధనరాసులను వస్తువాహనములను పరివారముచే పట్టించుకొని యువరాజుదర్శనాగమ వింధ్యవాసిని వెంటరా బయలుదేరెను.

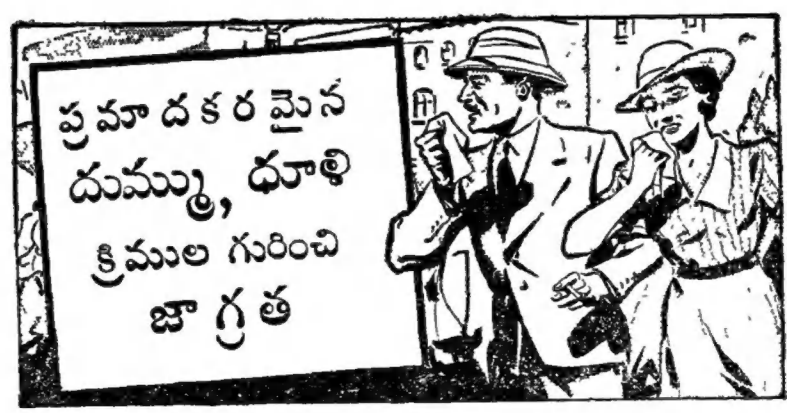
రచ

యువరాజురాజేంద్రదేవుని మహాసభ

ఆనాడు మధ్యాహ్న వేళకు సరిగా యువరాజురాజేంద్రదేవుడు పరాశుడును ధారావర్షునికి దర్శన మిచ్చుటకు నిండుకొలుపు దీరి యుండెను. అతని సమావృతదండనాథపరివారుములు పరివేష్టించి యుండెను. వ్యాఘ్రచర్యము పరచిన యున్నతాసమున రాజేంద్రదేవుడు పవేశించెను. అప్పుడాతడు దివ్యాంబరాభరణ భూషణుడై వీరవిలాసము ర్తియై చూపెను. యువరాజు చిహ్నమును వక్షస్థితికంటిక యతని కంఠమున వ్రేలుచు మనోజ్ఞ మగు నతని దేహకౌంతిని దశకుణముగా ప్రశ్నలించెనేయుచు న్నది. యవనస్త్రీ లిరువురు విలాసముగా చామర గ్రాహిణులై పీచుచు నిలిచిరి. రోముక సేవకుడొకడు శ్వేతాతపత్రమును వెనుక నిలిచి దృఢముగా పట్టి కదలక యతడా యాతపత్రస్తంభ భాగము యనిపించుచుండెను.

యువరాజుకు పూజ్యమును దీక్షిణభాగమునకు శాస్త్రణముగల యుచ్చాసమున నారాయణభట్టు ఉపవిష్టు డయ్యెను. నా మ భాగమున చంద్రాదిత్యదండనాథుడు గౌరవలాంఛనము లన్నియు ధరించి యున్నతాసమున నుండెను.

(22 వ పేజీ చూడుడు)

దుమ్ము, ధూళి క్రిముల గొంతుజబ్బులను కలగజేస్తాయి. మీ ఊపిరితిత్తులకుగూడా సోకవచ్చు. నోటిలో కరుగుతూనే విషనివారక ఆహారా గురికైన పెత్తు విలుక గల ఓషధి సారములను కలిగించి మీ శ్వాసతోగూడా లోనికిపోయి, క్రిములను నాశనంచేయును అవి దగ్గులను ఆపును. మంటగలిగిన చర్మపు పొరలను శుభవపరుచును. రక్తం ఒకచోట చేరిపోకుండా చేయును. బాధను తగ్గించును. శ్వాస నాళాలను, ఊపిరితిత్తులను అంటుగోగల బారినుండి కాపాడును. దగ్గులు, శైత్యం, జలుబు, ఇన్ ఫ్లుయెంజా, రొమ్ముపడికం, ఇంకా ఇతర రొమ్ము, ఊపిరితిత్తుల జబ్బుల చికిత్సకు, పెత్తు ప్రపంచఖ్యాతిగాంచినవి.

పెత్తుతీసికొనుము.

PEPS

విషనివారకమగు ఆహారా గురికలు ఎల్లప్పుడు దగ్గుర సంచుకొనును. మందు వర్తకులందరికీ దగ్గుర వును. ఏజెంట్లు : మెసర్సు చాచా అండ్ కంపెనీ, నైనియప్పనాయక్ & సీ, పి. టి. మద్రాసు.

శ్రీ సోమనాథాలయ పునరుద్ధారణము

శ్రీ కె. సచ్చిదానందమూర్తి

భారతీయ శతృత్వపు సముచితమాగ్ధ ప్రదర్శనను వలన శ్రీమ, భారతీయ జనతయొక్క నిస్తుత్యాగము అగత్య సాహసమువలన శ్రీమ, అనివార్యమును ఐతిహాసిక ప్రతిపత్తిశ్రీమ—శ్రీమ బలాల భారత సామ్రాజ్యమందు అంతరి సామ్రాజ్య వసరముల అగత్యము సందర్భించినది. ప్రతిపత్తి నియంతల కులీకారపోషణము కి కలిగినది. దౌర్భాగ్యంధతమస్థిలు వలన భాగ్య భానాదము మునున్నది.

విశ్వభారతీయ పూర్వవైభవ పునర్నిర్మాణ సమాహవానునకు జాతి కన్యబద్ధమైయున్న ఈ కుభవహూర్తమున, ఉపప్రధానామత్య డగు సర్ దార్ పటేల్ శ్రీ సోమనాథాలయపు పునరుద్ధారణముతోడ, ఏతరుద్ధమశోభిస్తావన చేయ దొడంగట క్లాఫునీయును.

శ్రీ సోమనాథము మహేశ్వరుని ద్వంద్వ జ్యోతిర్లింగములలో నొకటి 'సోమనాథ' సోమనాథంబు శ్రీ శంకరభగవత్పాదులకు శ్రీ సోమనాథుని ప్రపము చేసియున్నాడు :

“సోమనాథేశ్వరే విశేషేన మేఘ జ్యోతిర్లింగమున చంద్రకాంతంసమ్, భక్తిప్రసాదాయ కృపావతీర్ణం తం సోమనాథం శరణం ప్రపద్యే.”

ధారానగరాధిపతియైన మహావిద్యాంసుడగు భోజజేతుడు మహమ్మద్ ఖజ్జీనముతో యుద్ధం చేసినట్లు కొన్ని ఇతిహాసగ్రంథములు వర్ణించినవి. భోజుడు పదియవ శతాబ్దమునందలి వాడు; కాన ఖజ్జీనపతి ఈ దేశమునకు వెయి ఏండ్ల క్రితము వచ్చినాడని రూఢి యగుచున్నది. శ్రీ సోమనాథజేతుని ఆలయమును విధ్వంసము చేసి అందలి అపార ధనమును అపహరించినది ఈ మహమ్మదీ. అసంఖ్య జనులను చంపి, అర్చకుల ఆక్రందనములను అపహసించి, దేవాలయమును నేలపాలు చేసెను. తన చంద్రహాసముతో స్యయముగ మువర్తిలింగమును బ్రద్దులు గొట్టెను. అందలి దానిమృత్యుకాయలంతటి అగణితమునకు రత్నములను, రంధ్రములు వేయబడని మాణిక్యములను వైదూర్వములను సంచుల కెత్తించి గెనెను. లింగపు చెక్కలను ఘనపట్టణమునకు తీసుకొనిపోయి, మహావైభవోత్సాహమొనరించునట్లు గట్టి దారి మెట్లుగా ఆ లింగపు యు క్కల ను వేయించెను. అత్యాశ కల్ప వైభవముతో రాణించు దేవాలయపు చందనద్వారముల నూడ జెక్కికొనిపోయి, తన, వసిడనుకు వేయించెను. ఇటీవల బ్రిటిష్ వారి ప్రయత్నిమునకు ఈ చందన కవాలములు తిరిగి మన దేశమునకు తేలవినవి. ప్రస్తుతము ఆగరాముడు మహాశక్తి కట్టించిన ఎగ్రికొట (ఎగ్రికొట) యందు భద్రము చేయబడినది. శ్రీకాళహస్తి ప్రాంతము పరిపక్వమైనది. సహస్ర వర్షానంతరము, అవి తిరిగి యథాస్థానమునకు గొనబోవలెనున్నవి.

శ్రీకృష్ణయాలాల్ మణిక్యల్ మన్నీ శ్రీకృష్ణ భారతదత్తపురంబునందు ఉత్తమస్థానము నలంకరించుచున్నాడు. నవలలను ప్రాముఖ్యము చేసి, ఇతిహాసకావ్యములను ఈతడు నిర్మించెను. భారతీయ విద్యామందిరమును స్థాపించు ఈతడు అమర్త్యుని పొందినాడు. గాంధీమహాత్మా శిష్యుడయ్యి, అనేక సమస్యలపై స్వతంత్ర శిష్యములు వెలిబుచ్చిన బుద్ధికాంతి. ప్రప్రథమున కొన్ని వ్యాసములను ప్రాసి, 1918 లో, సోమనాథాలయ పునర్నిర్మాణమునకై ప్రజలను ప్రోత్సహించ ప్రయత్నించినాడు.....ఇటులండ విక్రమ శకము 2004 న కాక్రీక మకాడ్యమినాడు గాంధీగిర్ తో కలిసి సర్దార్ పటేల్ ప్రభావత్రేత్రమునకు వచ్చుట తలపించినది. భార్యయు సోమనాథమందిరమున స్థలముననే జనులు ఆయనకు స్వాగత మిచ్చినారు. ఈ సందర్భముననే, సోమనాథాలయ పునర్నిర్మాణమున ఆయన ఘోషించినాడు. అదే అనువుగా “జయ సోమనాథ” యను జనారాము మన్న ముట్టినది.

* ఈ పట్టా విషయము భావనగరముద్దధ్వంసావశిష్టముగ నున్నది.

మహాయుగములందు ఈ రాజమే యుద్ధ నాదముగ మంకినది. మహమ్మద్ తో యుద్ధము చేయునపుడు హిందూసేనల అధరముపై యెత్తియు చీలిన ఈ అమరరాజము కె. యం. మునీ పూర్వము తంతులను స్పందింప జేసినది. తత్ఫలస్వరూపముగ నాతిడు “జయ సోమనాథ” యను పేరు పెట్టి యొక ఉప న్యాసమును రచించినాడు.

శ్రీ సోమనాథాలయము తో పాటు అనేక పవిత్ర స్థలములు సంబద్ధములై యున్నవి. కనవాసకాలముందు మహారాజగు యధిష్ఠిగు సోమనాథుని దర్శనార్థ మొచ్చి, ఆయన నారాధించి పోయెను. బహుశక్తులగు యాదవ, కృష్ణ, అంధక వంశీయుల మహిమము చేసి పార్వతిక సంగ్రామ మొనర్చి కొనస ప్రభావ త్రేత్రమిడియే. శ్రీకృష్ణుడు పాంచకాతిక కశేపమును శ్రిశించినదిచటనే. నాటినుండి ఈ స్థానము దేశలోక్యమును పేరుతో ప్రసిద్ధి గాంచినది. గిరి వారి పర్యత రమణీయముల నున్న ఈ వనము పూర్వకాలమున అశోక, రుద్రమన, సమద్రగుప్తు రాజధానిక నుండెడిది. ఇ-శి నుండియే రెండవ శతాబ్దమున పాంధవ సుబ్రహ్మణ్యము బయలు వెడలినది. ఆదివనములందు అసంఖ్యాకుల శివభక్తులు అనదినము శివుని అభిషేకము చేయుటకు గంగాజలమును దెచ్చుచుండెడివార. సుప్రజాలు, వలభీ * రాజులు సోమనాథదేవుని మహాభక్తితో గొలుచుచుండెడివారు.

చిన్నపిల్లల విద్యావిధానం

శ్రీ డి. వి. సుబ్బారావు

దేశభక్తియుక్తి ప్రజాప్రభుత్వ మునందు దారిద్ర్యము, నిరాశ్రయత వేళ్ళుపొయ్యుచో ప్రజాప్రభుత్వము జయప్రథముగా నుండవలెను. కావున పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమమున మొట్టమొదటి అవార సమన్వయ రెండవ విధానము.

గోపాల పునాదిల మొత్తి ఆవరణ విద్యా విధానమునకు ప్రాథమిక విద్యాలయంత యవరము. సాధారణముగ బిడ్డలయొక్కయు అక్షరాభ్యాసము చేయుటను కేశాచారము. అంతకు పూర్వము బిడ్డల విద్య అన్నదా? లేదా? ఉండవలెనా? లేదా? ఈవిషయము ప్రఖ్యాతాధ్యాపకుడు రూసో వివరించినాడు. విరుచందస్యములను బిడ్డల విద్యావిధానమున ప్రథమము. అటువైని పండ్రెండు సంవత్సరముల వరకు బిడ్డల చూడ.

ప్రథమశిక్షణకు బిడ్డలకు శరీర పోషణము ముఖ్యము. మహాకాపముగ నుండదు. విద్యాభ్యాసము లేకపోవుట కూడ. తల్లిదండ్రులలం, స్నేహితులలం ప్రశం చిత్తానమును పంచేంద్రయక్షుడవ్వారా బిడ్డ సంపాదించును. అప్పుడే భావ నిర్మల గాతరి నేవుల బడుచుడును ఆరామయే అతిని సామర్థ్యము. సర్వ సాధారణముగ నట్టి యువకాళము మాల్పబోయి కి యుండును. ఒక్కభాషయే కాదు, బిడ్డయొక్క ఆభ్యాసములన్నియు నీ సమయము లట్టియే యుండును. ఈ దశకుండిలి విద్యయే రెండవ శ్రీకు పునాదులను కనుక ప్రథమదశయందు దలిచుద్రులు—ముఖ్యముగా కల్లి—యె త తగవహించిన బిడ్డ ఉత్త యభివృద్ధి నొంద గలదు

కాగట్టి ప్రవృత్తకాలమున నీరక్తమదశయందే కిలిచుద్రులకు మిత్ర ప్రదానము తోడు ఉపాధ్యాయులు కూడ సుంపవన సరికాస్త్రోత్రల యభిప్రాయము. కొన్ని దేశములు ‘ఓపెర్ గార్డెన్’ బడుల నెల కొల్పి యూ సలహా నాద రించుచున్నవి. ఇందుల కధిక ధనవ్యయమును, హిందూదేశమునందలి బిడ్డలకును ఈ విధాన

నేటి జానాగార్డ్ ప్రాచీనకాలమున జీర్ణగుర్తమునకు ముందేసి, అచటి బ్రాహ్మణులందరు సోమనాథార్చకులుగనే యుండెడివారు. ఏవ శతాబ్దమున భాగ్యములను వచ్చునప్పటికీ, జీర్ణగుర్తము మహావైభవ మనుభవించుచుండెడిది. విశ్వవిద్యాలయములు బాద్మయముల నగరమునకు శోభ ముచ్చుచుండెడివి. రెండవ నాగభట్టు, ఆలెరి కుమారుడగు మిహిరభోజుడు గుర్త కిక్కిగుడము పేరుతో నిలవించుండెడివారు. వారిగు పురు జీర్ణగుర్తము నామించి, మిహిరభోజుడు జీర్ణగుర్త గావహరితకు వివాహ ముడెను. 910 వ సంవత్సరమున ప్రభావపట్టణము గుర్తర దేశమున కంతకు రాజధాని కావినది.

1025 లో మహమ్మద్ ఘజనీ వచ్చిరడెను. పరమారవంశపు భోజరాజు శతృత్వమున ఎంత మందియో హిందూరాజులు, సోమనాథార్చకులగు వేలవేల ప్రత్యుభులు, ప్రాణములు ధనముగూడ లెక్కింపక మహమ్మద్ తో పోరాడిరి. కాని వారి ప్రయత్నములు విఫలములయ్యెను. ఆయను శే. గూలెను.....తరువాత, భోజజేతుడు, భీమ కిరణాలక్ష్మకును కలిసి ఆలయ పునర్నిర్మాణము చేసెనని ఇతిహాస వేత్తలందురు 1169 లో సిద్ధరాజు కుత్తరధి కారియగు కుమారపాలుడు దీనిని నిర్మించెననియు, భీమకృష్ణాస్థియును పండితవర్గముకి దారి నర్పించెననియు ప్రతీతి.

1299 లో అలొకడ్డీక్ ఖిలజీలవ పరాజయము పొందకలూర్యము, తుర్కిపాదులగు

జయించి మోడిసుడు చిరకాలము ఢిల్లీని ఏలినాడు. గుర్తరదేశపు ప్రసిద్ధకవి యగు నరసీ మెహతా, “వైష్ణవ జంతో తేనేకహియే” యను కీర్తనను రచించినది ఈ కాలముననే. గాంధీ మహాత్మునికి ఈ పాటయిన ఎంతయో శ్రీతి. దీనిని ఎంత ప్రశంసించినను ఆయనకు తనివీరదు. అలొకడ్డీక్ కాలముననే జీర్ణగుర్తపు రాజ ఇస్లామును గ్రహించెను. సోమనాథాలయ దురదృష్టవశాత్తూ అరంభమొంది నవాబుల శాసన కాలమున ఏతత్ పవిత్రక్షేత్రము తన గౌరవమున నిష్క్రమణ లేకపోయినది. ఇంత ఏలక కృష్ణభగవానుని విద్యాభ్యాసమున నిర్దిష్టపడిన ఆలయ పునర్నిర్మాణము, పరిహారము, సంప్రాక్షామముల వలన నవాబులు శాసించిరి. అవతార పురుషుడైన యశోనాందముని సంస్కర్యమలన పొసినమైన పుణ్యస్థలమున పూతలను, అక్షతలగుడాల అస్పించరీయునుండ చేసినారు, మతాంధులైన జానాగార్డ్ నవాబులు.

హిందూ సంస్కృతియొక్క ఈ దుర్దృశంతయు స్మరించి స్మరించి దందవ్యూహముడై, తన్నివారణమునకు, శ్రీ సోమనాథాలయ పునర్నిర్మాణమునకు హిందూజాతిని పురికొల్పి ప్రథముడు, శ్రీ కె. గం. మన్నీ. బహుశః ఆతొ ప్రాద్దులయిననే సర్దార్ పటేల్ కూడ ఈ కార్యమును సులభముడైనాడు.

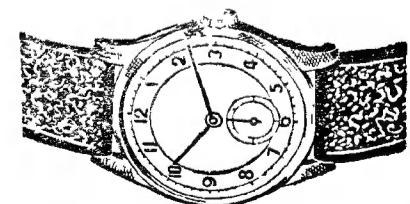
ఈ పవిత్రసమారంభముజూచి సంకృప్తితో నూగకుండక, తమకు వచ్చెన తృప్తమునో, పరామునో శ్రీ గోమనాథుని కర్పించుట హిందువుల విధి. సోమనాథుని దివ్యజలాలాటమున జరగ నున్న ఇందుచుటల పురఃప్రతిష్ఠాపనముతో పాటు, అతీతకాలమునందులనే భారతదేశ యశస్వినికా పునర్విస్తాము జరగకుండునా?

మానస్సుమయినది. అంతియకాదు. విద్యాభ్యాసంతయు ప్రభుత్వమువారి ఆధిపత్యమున నుండవలెగాని, స్థానిక సంస్థలకు గాని, గ్రామ సంఘములకు గాని పెత్తనముండుట శ్రేయోదాయకము గాదు.

ఆధ్యాత్మిక కీర్తి వలన అహింసా మార్గమున స్వాతంత్ర్యము సంపాదించిన మహాత్మునియందలివాడు ప్రసిద్ధివిద్యార్థియు శేల కావూడకుకి ఈ ఆశయ మొడవలె నన్న మతవిద్యకు తగు ప్రాధాన్యత నీయవలెను. ఆధునిక విద్యావిధాన విధాన రూసో చెప్పినట్లు శిశువు జన్మించినపుడు పరమపరిత్రుడుగ నందును. మానవు చేతులతో మలిన మునుచ్చుడగును. అనాత్మికవాది యగును. ఆధ్యాత్మికచింతనశించును. అట్టిప్రమాదము నివారించ బాల్పిమే తగిన సమయము. రాత్రిపైకంటె మైనముపై చిత్రించుట తేలికగాదా! వింశమతములయందలి యభేదమును సమర్పించిన బాలకు

(18 వ పేజీ చూడుడు)

యుద్ధానికి పూర్వపు దరలకన్న తక్కువ

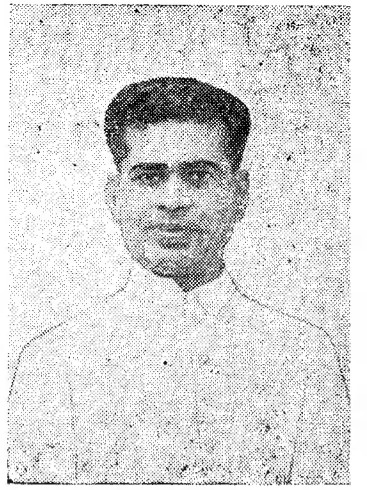
స్విస్ రకం. సరిగా టైం చూపును. ప్రతీదీ 8 ఏళ్లు గ్యారంటీ. రాళ్లు అమృతబడినవి. గుండ్రం లేక చతురంక్రొమియంకేసు రు. 20/-
" " మేలిరకం రు. 25/-
" " మేలిరకం రు. 30/-
" " మేలిరకం రు. 38/-
రోల్లగోల్డ్ (10 సం॥ గ్యారంటీ) రు. 55/-
రెక్టాంగ్యులర్, టాప్, లేక వంపుగలది బ్రెట్ కోమియం కేసు రు. 42/-
రోల్లగోల్డ్ (10 సం॥ గ్యారంటీ) రు. 60/-
15 రాళ్లు రోల్లగోల్డ్ రు. 80/-
రోల్లగోల్డ్ 15 రాళ్లు రు. 75/-

అలారం టైంపీసు
ధర రు. 20/-, రు. 22/- మేలిరకం రు. 28/-
పాస్టెల్, ప్యాకింగు రు. 0-12-0
UNIVERSAL WATCH Co., (A.P)
Post Box No. 11401, Calcutta 6.

ప్రభుత్వము, సాహిత్యపోషణ

గౌ. శ్రీ వి. గోపాలరెడ్డి

ఒక జాతియొక్క జీవము దాని సాహిత్యము. సాహిత్యముయొక్క పుష్టి, జౌన్నత్యము జాతికి వికాసము నిచ్చి, దాని ఆభ్యుదయమునకు తోడ్పడుచున్నది. జాతికి ఒక ప్రత్యేకత, ఒక విశిష్టత ఏదైనయన్న అది దాని సారస్వత మునుండే జన్మించి, ఆ జాతికంతకు ఆపాదించి నదై యుండును. తరతరములుగా మేధావులగు కవులు, పండితులు, భావలోకమున గన్న స్వప్నములను, తలచిన ఊహలను శబ్దములలో చిత్రించగా అది సాహిత్యమైనది. సాహిత్యము దాని శివితముగా నుండునది కాదు. పుష్పసారథము మాడ్చి నలువైపుల క్రమ్మి ఆజాతినంతను ఆవేశపరచునది. కొండలలో పుట్టిన నదీ ప్రవాహము పోలే, దేశమంతయు ఆవరించి జనులకు నూతన చైతన్యము నొసగునది. అది తరుగులేని నిధి. ఆశ్రయమైన సంపద ఆ ప్రజకు, వారి ఆభిరుచులను ప్రతిబింబించుచు వారి ఆకాంక్షలకు పరమా తథియై వెలయుచుండును.

ప్రజకు, సాహిత్యమునకు ఆ వివాహ సంబంధము. సాహిత్యము ప్రజను ఉత్తేజపరచుటనియుండును. ప్రజలు సాహిత్యమును శ్రద్ధాభక్తులతో ఆదరించవలసియుండును. ఒక మహా సామ్రాజ్యమునైనను వదలుకొనవచ్చును గాని, ఒకజాతి దాని పూర్వసాహిత్యమును విస్మరించరాదు. కని పెంచిన తల్లివంటిది సాహిత్యము. తల్లి పరువే బిడ్డలది.

భారతదేశములో సాహిత్యము తొలత తపోవనములలో, జ్ఞానసంపన్నులగు మునీశ్వరుల కనుచూపులక్రింద పుట్టి పెరిగినది. తర్వాత రాజధానములలో, చక్రవర్తుల ఉదార ఆదరణమును ఆశ్రయించినది. రాజరాజనరేంద్రుడు మనుమసిద్ధి, కృష్ణరాయలు, వీరభద్రారెడ్డి, నరసభూపాలుడు తెలుగు కవులను ఆదరించిన సాహిత్యప్రియులగు ప్రభువులు, ప్రజలను శంకించి పరిపాలించుట మాత్రమే గాక, కవుల పోషించి, గౌరవించి సాహిత్యమునకు పట్టు గొప్పయై నిలచిరి వారు.

విదేశీయ పరిపాలనలో అన్నిటివలెనీ, సాహిత్యమునకు ఆదరణ కరవాయెను. రాజభాషకి నిలువపెచ్చి, దేశభాషలు అంటరానివిగ దూరముగ నుంచబడెను. ప్రభుత్వ వ్యవహారములకేగాక, వ్యాయాసములలో, కాసనసభలలో, పాఠశాలలలో సహితము ఆంగ్లేయ భాషకే ఎక్కువ ప్రాధాన్యత నొసగబడెను. వైజ్ఞానిక గ్రంథములన్నియు పరభాషలోనే రచింపబడినవి. పరభాషలోనే పఠింపబడినవి. ప్రముఖ కారాపత్రికలును, ఆ భాష లోనే వెలువడుచు, అనుదినము వాటిని చదువుచుండుటచే ప్రజలకు పరభాషయే పరిపాటియాయెను. క్రమేణ మతృభాషకే మనము పరాయణులమైతిమి. "తెలుగున ఉపన్యసించలేను. తెలుగున సరిగా వ్రాయలేను" అను నంతవరకు మన పెద్దలు పడిపోయిరి. దేశము తన్నుతానే మరచుచున్నదా అనునంతటి వైపరీత్యమునకు క్రంగిపోతిమి.

కాని గ్రహణము కావ్యతము కాదు. విడుపు తెంటనే వచ్చుచున్నది. జాతీయజీవితమును మరుగుపరచిన పరిపాలన కలకాలము దేశమున కాపురము చేయజాలదు. రాజకీయచైతన్యము స్వతంత్రతృప్తి, స్వదేశీవస్తు అభిమానములు మొలకలెత్తి ప్రజలను అపూర్వముగ ఉత్సాహ ఉద్రేకములతో, త్యాగబుద్ధితో ఉపేక్షింపజనుల దృష్టియు దేశభాషలవైపు మరలినది. ప్రాచ్య, పాశ్చాత్య సంస్కృతుల సమ్మేళనతో, ఒక నూత్నవికాసముతో తలెత్తినది, దేశభాషలు. క్రొత్తపంథాల లోక్కసాగి మన నవకవులు. కేవలము ప్రబంధశైలిలోనే గాక నూతన ధోరణుల అవలంబించిరి. వచనమునకు, సాహిత్యములో స్థాన మొంగి, జనసామాన్యమునకు అందుబాటులో భాషను, సాహిత్యమును కొనితెచ్చిరి. సరళమగు వాడుక భాషయే కవులకు, పండితులకు ఆశ్రయమైనది. సంఘమును చిక్కపరచుచున్న సమస్యలను

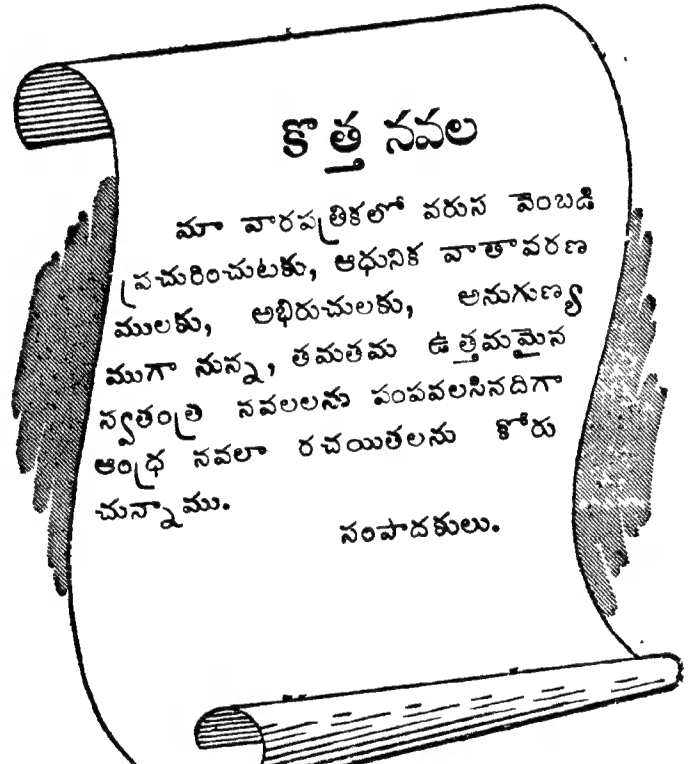
నాటకములద్వారా, నవలలు, వ్యాసములద్వారా చిత్రించునాగిరి.

ఇంతలో స్వప్నమాత్రముగ నుండిన స్వరాజ్యము మనకు లభించెను. దీనితో ప్రభుత్వ బాధ్యత పూర్తిగా ప్రజానాయకులపై బడెను. పరభాషకు పూర్వమున్న వైభవము, ప్రతిభ ఉండజాలదని అందరూ గ్రహించిరి. దేశభాషలలోనే సమస్తము నిర్వహింపబడవలెనను చైతన్యము కలుగుచున్నది. మన దృష్టి, మన వైఖరి యిందుకు అనుగుణముగ మారిపోవలసియున్నది. ప్రజాదరణతో మన భాషలు కళకళలాడవలసిన కాలము వచ్చుచున్నది—కాదు, వచ్చివేసికది.

ఇప్పటివరకు ప్రజలకు ప్రభుత్వమునకు ఎక్కువ సంబంధము లేకుండినది. స్వరాజ్య సాధనలో ఇకముందు అట్టి వ్యత్యాసమునకు తావులేదు. ప్రజలకు అభిరుచియైన అన్ని విషయములలో ప్రభుత్వము సాయపడి శ్రద్ధ వహించవలసి యుండును. ప్రాథమిక విద్యమొదలు విశ్వవిద్యాలయమువరకు నూతన దేశీయవాతావరణమునకు అనుగుణముగ మన విద్యాబోధనను మార్చవలెను. మన యువకులను దేశసంరక్షణ కార్యక్రమములో తర్ఫీదు చేసి ఆ బాధ్యతకు

ప్రభుత్వములు తోడ్పడవలెను. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమువారు, తమిళనిఘంటువును ఎంతో ద్రవ్యము హెచ్చించి తయారుచేయించిరి. అందుకు ప్రభుత్వమును ధనసహాయము ఉదారముగ చేసెను. ప్రస్తుతము మళయాళము నిఘంటువును, తమిళవాక్యము విశ్వవిద్యాలయమువారు పూనుకొని పనిచేయించుచున్నారు. అందుకే మద్రాసు ప్రభుత్వము కొద్దిగ ధనసహాయము చేయుచున్నది. తెలుగునకు సంబంధించినంత వరకు, ప్రభుత్వ సహాయములేకనే శ్రీ పితాపుర మహారాజావారి సూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటువు మొదలైన యత్నములు వెలసినందులకు మనము సంతసించుచున్నాము.

ప్రాచీనగ్రంథము లింకను, కొన్ని తాళపత్రములలోనే యుండి జనసామాన్యమునకు అందుబాటులో లేకున్నవి. అవి శిథిలము కాకుండ జాగ్రత్తపరచుటయు, వాటిని వ్రాయించి, ముద్రింపించుటకు తగిన సన్నాహమును విశ్వవిద్యాలయములు, ప్రభుత్వమువారు చేయవలసియున్నది. మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమువారు, కొంత పని జరిపించుచున్నందులకు సంతసము. వారి

వారు పూనుకొనునట్లు చేయవలెను. దీనికి తగిన దేశభక్తిప్రపూరితముగ సారస్వతమును సంసిద్ధపరచుటకు ప్రోత్సాహమివ్వవలెను. దేశభాషలలోనే సంపూర్ణముగ విద్యాబోధన జరుపుటకు చరిత్ర, అర్థశాస్త్రము, ఫిసిక్స్, కెమిస్ట్రీ, ఇంజనీరింగ్, వైద్యశాస్త్రము మన భాషలలో శీర్ష రుపవలయునన్న ఎన్నో నూతన గ్రంథములను దేశభాషలలో వ్రాయించవలసిన బాధ్యత మన విశ్వవిద్యాలయముల మీదను, మన ప్రభుత్వముల మీదను ఉన్నదనుట వేరగ చెప్పనక్కరలేదు. దీనికినింతమంది పండితులు, శాస్త్రవేత్తలు కావలయునో చెప్పవలెను.

గ్రంథాలయములకు ధనసహాయముచేసి, వివిధ గ్రామసీమల గ్రంథాలయముల నెలకొల్పుటకు ప్రోత్సహించి, తద్వారా సాహిత్యప్రచారమునకు ప్రభుత్వము తోడ్పడవలయును.

సమగ్రముగ నిఘంటువులు, విజ్ఞానసర్వస్వములు—ఎన్సైక్లోపీడియా ఏ భాష కైనను అత్యవసరము. భాషాప్రమాణము నిర్వహింపబడుతున్న ఏ పదమును ఏ అర్థమున వినియోగించుచున్నారో తెలియకుండా సాహిత్యములో ఆరాచక మేర్పడును. తీరములులేని నదీప్రవాహమువలె, భాష చెల్లాచెదురయిపోవును. ఒక ప్రమాణము, ఒక సాంప్రదాయము ఏర్పడవలెనన్న, నిఘంటువులు, వ్యాకరణములు అవసరము. అట్టివి రచించుటకు విశ్వవిద్యాలయములు,

మహాఘ్నలు తంజావూరు మాన్యుస్క్రిప్ట్స్ లైబ్రరీలో నేడు పనిచేయుచున్నారు.

మద్రాసు ప్రభుత్వము యిటీవల నిశ్చయించిన ప్రణాళికను గూర్చి ఉద్ఘోషించుట అవసరమని తలచుచున్నాను. ఇతర దేశములలో 'పొయెట్ లారియెట్స్'ను ప్రభుత్వములు నిర్ణయించుచున్నవి. మనదేశములో ఆస్థానకవులను పదము ప్రచురితమైయున్నది. కవి సన్మానము, పండిత సత్కారము సహజముగ అనధికార సంస్థల ద్వారానే జరుగవలసియున్నది. ఈ నూతన స్వరాజ్యవాతావరణములో ప్రజా ప్రభుత్వములు కూడ అట్టి సత్కారముతోత్సవములలో పాల్గొనవలసిన బాధ తలకలదు. మన మహాకవులను, మన ప్రభుత్వములు సత్కరించుట న్యాయముగను, సహజముగను ఉన్నది. ఒక మహాకవిని ఐదు సంవత్సరముల కాలమునకు నిర్ణయించి, వారికి గౌరవపురస్కారముగ సంవత్సరమునకు వెయ్యి రూపాయలు యిచ్చుటకు మద్రాసు ప్రభుత్వము నిశ్చయించినది. ఇట్టి సత్కారము మన రాజధానిలోని 4 భాషా కవులకు మాత్రమేగాక, మాతృభాషలకు మాతృభాషయైన సంస్కృత భాషలోని పండితులను, కవులను కూడ సత్కరింతురు. ఐదు సంవత్సరముల కొకతూరి నిర్ణయము జరుగుచుండును. పేరొలగమున సత్కరించి, బిరుదప్రదానము చేయదురు. మొత్తము

స్వల్పమైనను, సత్కారము స్వల్పముగ నుండదని ఆశించుచున్నాము.

మరియు (1) పద్యములు, గేయములు, (2) వచనము, (3) కథలు, (4) నవలలు, నాటకములు (5) పరిశోధన, (6) విజ్ఞానశాస్త్రములు, (7) చరిత్ర, అర్థశాస్త్రము, రాజకీయ శాస్త్రము, (8) గణితము, (9) గణితము, ఖగోళము, (10) బాలసాహిత్యము, (11) బోధనా పద్ధతులు, వేదాంతము, (12) వైద్యశాస్త్రము మున్నగు విషయములలో రచింపబడిన ఉత్తమ గ్రంథములకు ఆరింటికి 500 రూపాయల చొప్పున బహూకరించుటకును నిశ్చయించిరి. క్రొత్త, క్రొత్త గ్రంథములు యీ విషయములలో వెలువడుటకు యిదికొంత ప్రోత్సాహ కరముగ నుండునని తలచుచున్నాము.

'ఎన్సైక్లోపీడియా బ్రిటానికా'ను పోలినవిజ్ఞాన సర్వస్వము మన భాషలలో లేకుండుట చాల శోచనీయము. మరాఠీ, గుజరాతీ, హిందీ, బెంగాలీలలో ఈ కార్యమును చాలా కాలము క్రితమే పూర్తిచేసి, పది సంపుటములలో ప్రచురించి, సారస్వతమునకు ఎంతో సేవచేసిరి. దక్షిణాది భాషలలో ఈ పని పూర్తి కావలసి యున్నది. దాదాపు 80 సంవత్సరముల క్రితమే దీని ఆవశ్యకతను గుర్తించి శ్రీ కొమరాజు లక్ష్మణరావుగారు, ఈ కార్యక్రమమునకు పూనుకొనుటయు, శ్రీ దేశ్భారత శాగ్వేరరావుగారు దీనికి సాయపడుటయు ఆంధ్రులకు విశిష్టతమే. వారు తలపెట్టిన మహత్తర కార్యము, నేటిదనుక పూర్తి కాకుండుట మనదార్శాగ్యము. దీనిని తయారుచేయించుటకు, ముద్రింపించుటకు దాదాపు 15 లక్షలరూపాయల కావలసియుండునని అంచనా వేయబడుచున్నది. అనేకమంది విద్వాంసులు 6, 7 సంవత్సరములు పనిచేసినకాని ఇది నెరవేరుకార్యము కాదు. దీనికై యిటీవలనే 'తెలుగుభాషాసమితి' అనుపేరుతో ఒక సంఘము చెన్ననగరములో స్థాపింపబడి, రిజిస్టరు కూడ చేయబడినది. తిరుపతి దేవస్థాన కమిటీవారు దీనికై 25 వేల రూపాయల చొప్పున 5 సంవత్సరములు యిచ్చుటకు నిశ్చయించి ఆంధ్రుల ధన్యవాదములకు పాత్రమైరి. భాషాప్రియులు, తదితరులు దీనికి తగిన సహాయము ప్రోత్సాహమునుచ్చెదరని ఆశించుచున్నాము. కాని యిది కేవలము అనధికారలద్వారానే జరుగునదికాదు. దీనికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము, కేంద్రప్రభుత్వము ఉచిత రీతిని ఆర్థికసహాయము చేసినకాని నెరవేరుకార్యముకాదు. దీని విషయమైకూడ రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఉదారముగ సాంవత్సరిక విరాళముల నిచ్చుటకు ముందంజ వేయవలసియుండునని విన్నవించుచున్నాము.

ఈ నిరంతర భాషాప్రసంగి నిర్విఘ్నముగ ప్రవహించుటకు తెలుగువారమును అందరమును దీక్షవహించి, భాషాసేవచేసి మన పురోగమనమునకు తోడ్పడగల మని ఆశించుచున్నాను.

(ఆలిండియా రేడియో ఉపన్యాసం నుండి)

వివాహము - స్త్రీపురుషులు

శ్రీ వావిలాల సోమయాజులు

స్త్రీయతః వివాహం లేకుండానే స్త్రీ పురుషులు ఇద్దరూ, అన్యోన్యం ప్రేమించుకొని సుఖంగా కౌశలం చెయ్యవచ్చును. సంఘానికి గానీ, ప్రభుత్వానికి గానీ వారి ప్రణయ విధానంతో ఎటువంటి జోక్యము ఉండవలసరం లేదు.

అయితే ఆ స్త్రీ పురుషు లిద్దరూ ఒక సంఘంలో నివసిస్తున్నారని కాబట్టి, ఒక ప్రభుత్వానికి లొంగి ఉన్నారని కాబట్టి, వారికి సంఘానికి వారికి ప్రభుత్వానికి కొంత సంబంధం ఉన్నది. అందువల్ల ప్రణయ విధానంలో స్త్రీపురుషు లిద్దరూ వ్యక్తిగతమైన వారి స్వేచ్ఛను సంఘంకోసం కొంతగా అరికట్టుటయు ఆచారంగా వచ్చింది. ఈ సంఘ నియమాలు వైవాహికవిధానంలోనూ ప్రణయవిధానంలోనూ నాగరక అనాగరక సంఘాలు రెండూ చేస్తున్నవి.

వివాహనియమా లంటూ లేని దేశంగాని, జాతిగాని లేదు. అన్ని వేళ్లా ఆడవి జంతువులను వేటాడిపట్ట బోసుకునే ఆటవికులలోనూ ఈ నియమాలున్నవి. పశుపాలనం వృత్తిగా పెట్టుకొని దేశేంద్రములుగా జీవించే జాతుల్లోకూడ ఈ నియమాలున్నవి పట్టణాలలో నిరంతరము యంత్రకర్మాగారాలలో నివసించే పారిశ్రామిక జీవులకూ ఈ నియమా లున్నవి. మానవుడు ఎటువంటి అనాగరక స్థితిలోనూ నియమరహితమైన కామప్రవృత్తి (Sexual Promiscuity) తో వ్యవహరించాడని చెప్పటానికి అవకాశంలేదు. అంతేకాకుండా ఏకాలంలోనూ, ఏజాతిలోనూ కామశక్తు (Sexual appetite) ఇష్టము వచ్చినట్లు తీర్చుకునే అవకాశము ఏనాడూ మానవుడు పొందలేదని నిరారణ చేసి చెప్పవచ్చును.

కామత్వ బ్రేకోసం ప్రతిజాతి ఏర్పరుచుకున్న నియమాలకు ఆధార మేమిటి? సంసార మనేది, సంఘానికి పునాది. అందువల్ల ఈ నియమాలు కూడా సంసారాన్ని ఆధారం చేసుకుని, ఏతడైనా తార్థంగా వానావిధాన మార్పులను పొందుతూ వచ్చిన వని చెప్పటంలో అసంబంధత అబద్ధతకూ ఉండటానికి అవకాశం లేదు.

కామానికి గానీ, కామకాస్త్రానికి (Sexual Science) గానీ, సంబంధించిన నియమాలు అన్ని జాతుల్లోనూ ఒకరికిగా ఉండవని చెప్పటానికి అవకాశంలేదు. కానీ-ప్రతిజాతి ఒక తివర్యాన్ని అంగీకరిస్తుంది. ఏ జాతిలోనూ ఆత్మబంధప్రణయము (Incest) కనుపించదు. తండ్రికి కుమార్తెలకు, తల్లికి కుమార్తెలకు, తోడవులైన అన్నచెల్లెళ్లకు, అక్కలమ్మకీళ్లకు, కామ సంబంధం ఏజాతి అంగీకరించదు.

ప్రాచీన కాలంలో ఈజిప్టు, పెర్షియా దేశాలలోని రాజవంశాలలో ఇటువంటి ఆత్మబంధ ప్రణయ మున్నట్లు చరిత్రలవల్ల గోచరిస్తున్నది. వారు దేవాంశసంభూతులు కావటంచేత తామనగ్ర ప్రజలకు వారితో వైవాహికసంబంధం, తక్కువగా కామసంబంధం ఉండటానికి వారు అంగీకరించుకోవటంవల్ల ఇది ఏర్పడి ఉంటుంది. అయితే-ఆ దేశాలలోనూ ఆ ఆ కాలంలో, సామాన్య ప్రజలలో ఇటువంటి ఆచారం కనుపించదు.

ఆత్మబంధ ప్రణయ రహితత-అనేది ఒక కామనియమము (వైవాహిక నియమము) అని అర్థమైనది. దీనికి కారణ మేమిటి? జాతి కే ఆధారభూతమైన సంసారం (Family) విచ్ఛిత్తి పొందకుండా ఉండటమే నని మనము ఊహించవచ్చును.

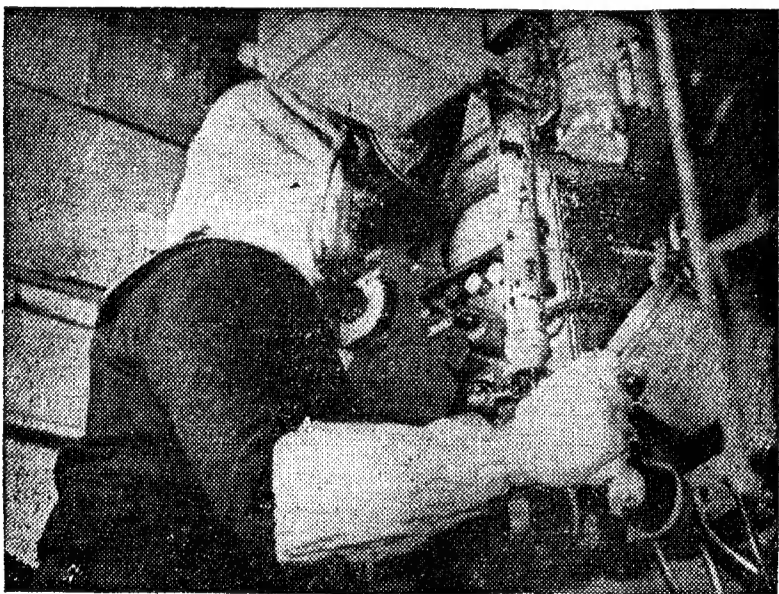
స్వీయబంధప్రణయములంగా సంసారాల్లో నానారకాలైన మానసిక ఆశేదనలు కలిగి కుటుంబానికి ప్రమాదం తీసుకొవచ్చే స్థితి ఏర్పడవచ్చు. అందువల్ల కుటుంబేతరమైన వివాహ విధానం అమలులోకి వచ్చిఉంటుందని శాస్త్రజ్ఞులు ఊహిస్తూ ఉన్నారు.

జంతువులకు సంతానం కలిగితే వాటిని పోషించే భారం విశేషంగా తల్లిదండ్రులమీద ఉండదు. గుంపులో చేరి వాటి అహారాన్ని అత

తెచ్చుకుంటూ ఉంటుంది. సంతాన విషయంలో మానవజాతి అలా బాధ్యతారహితంగా ఉండే అవకాశం లేదు. మానవ సంతానానికి స్వతంత్ర జీవనం చేసే శక్తి వచ్చి సాంఘికంగా స్వతంత్ర తన పొందే స్థితి ఏర్పడటానికి ఎంతోకాలం పడుతుంది. అటువంటి స్థితి రావటానికి తల్లిదండ్రులు ఎంతో శ్రమించవలసి ఉంటుంది.

వైవాహికబంధం (Social Contract) అందు వల్లే వారిరువురికి ఆత్మవసరమైంది. 'సంతాన రక్షణమే' ఈ వైవాహికబంధానికి ప్రధాన కారణ మంటే తప్పు లేదు.

ఈ వైవాహికబంధం కేవలమూ కామా ద్వేగము (Sexual Passion) మీద ఏర్పడ వారయడకంటే 'సంతానప్రాప్తి - రక్షణ'ల మీద ఆసక్తి ఉన్నవారియడ ఏర్పడేది గుర్తి రంగా ఉంటుందని శాస్త్రజ్ఞులు అభిప్రాయ పడుతూ ఉన్నారు. అందుమూలంగానే సంతానంకోసమని ఏర్పరుచుకున్న వైవాహిక స్త్రీ పురుష సంబంధాన్ని సంఘమూ, మతమూ ఆమోదించటము జరుగుతున్నది. అందువల్ల 'వివాహం' అనే విధానము స్త్రీ పురుషుల కామత్వ బ్రేకోసం ఏర్పడ సంస్థ కాదు; 'సత్సంతానప్రాప్తి, పోషణ, రక్షణ'ల కేంద్ర సంస్థ' అనటం సమంజసం.

బ్రిటిష్ యుద్ధనాకమీద, రేడార్ యంత్రాల నాపయోగమును దృశ్యం. రేడార్ కనిపెట్టటంతో ద్వితీయ ప్రపంచ సంగ్రామ స్వరూపం మారిపోయింది. మర కుపాకులనుంచి బాంబరు విమానాలనాకా అన్నిటికీ రేడార్ యంత్ర సహాయం కలిగి, శత్రు సావరాలను కనిపెట్టి గురిచూచేందుకు, అసమానమైన అవకాశం కల్గింది. బ్రిటిష్ యుద్ధనాకమీద రేడార్ యంత్రంవల్ల, శత్రుసావరాలను కనిపెట్టి తమ బలాల్ను పయోగించేందుకు యంత్రాన్ని ఉపయోగిస్తున్న దృశ్యం

కానీ-కాలం మారిపోయింది. వివాహం కేవలమూ సంతానంకోసమని అంగీకరిస్తే నేటి ప్రపంచ రాజకీయ పరిణామస్థితిలో వివాహమే అనవసర మనిపిస్తుంది. స్వేచ్ఛాప్రణయాన్ని అనుసరించి కలిగిన సంతానాన్ని ప్రభుత్వానికి (State) ఒప్పజెప్పితే సరిపోదా అనే ప్రశ్న ఉదయిస్తుంది.

ఈ సిద్ధాంతాన్ని గురించి సమర్థించినవారు కూడా లేకపోలేదు. ప్రభుత్వం ఆధునిక కాలంలో, అనాదికాలంలో తండ్రి వహించిన, అనేక బాధ్యతలను వహిస్తూ ఉన్నది. అదే రీతిగా తల్లి భారాన్నికూడా నేటి ప్రభుత్వం వహించవలసి ఉంటుందని వీరి అభిప్రాయము. అంటే సంతానరక్షణ విషయం వ్యక్తిపరం కాకుండా ప్రభుత్వపరము కావలె నని వీరి భావము.

ఈ విధంగా వాదించేవారు ఒక ప్రధాన విషయాన్ని మరిచిపోయినా రని అనవలసి వస్తుంది. తల్లిదండ్రులు విడదల అవారమూ, కట్టుగుడ, ఉండటానికి మంచి ఇల్లూ ఉండటం తో తృప్తి పడరు, పదిలేరు. ఇవన్నీ ఇవ్వ కలిగినవా కుంటారు. లేని వాళ్లూ బారు. కానీ అనురాగంతో చూచుకొని తల్లిదండ్రులు అరుదు. ప్రభుత్వంకంటే ఒకొక్కప్పుడు విద్యావిహీనులైన తల్లి దండ్రు లుండ

వచ్చును. అటువంటి సందర్భంలో సంతానాన్ని ప్రభుత్వపరం చెయ్యవలసిందని వారిని కాసన మూలంగా బలాత్కరించటము ఎంత ఘోరంగా ఉంటుందో, వారికి అటువంటి ప్రభుత్వవిధానం మానసికంగా ఎంత బాధ కలిగిస్తుందో ఆలోచించ వలసి ఉంటుంది.

'వివాహ సంస్థ' అనాదికాలం నుంచీ లేదని గానీ, నాగరకత అభివృద్ధి పొందుతూ ఉన్న కొద్దీ మానవుడు కృత్రిమ రూపం తో దీన్ని కల్పించు కున్నాడని గానీ భావించటానికి అవకాశం లేదు. అంటే ఏనాడో మానవసంఘం ఏర్పాటు చేసుకున్న వివాహ సంస్థకు మార్పు రాదని అనుకోటానికి వీలులేదు.

ఏ ధర్మంగానీ, ఏ సంస్థగానీ నిలువవలెనంటే కాలంతోపాటు మార్పు పొంది తీరవలసిందే. మానవుడు వివాహం కోసం పుట్టలేదు. వివాహమే మానవుడి కోసం పుట్టింది-అన్న విషయం కూడా మరచి పోకూడదు.

వెనుకటి జీవన విధానం మారి పోతున్నది. అన్ని దేశాలూ క్రమ క్రమంగా పారిశ్రామిక దేశాలుగా మార్పు పొందుతున్నవి. అందుమూలముగా జీవన ము భారమై పోతున్నది. యువకులూ, యువకులూ ఈ వివాహ భారాన్ని నెత్తిమీది కెత్తుకోటానికి జంతుకూ ఉన్నారు. యుక్త వయస్కులై స్వ శక్తి మీద సంసారం

పూర్వకాలంలో లేవు. జనసామాన్యానికి అనాడు అందుబాటులో కూడా లేవు.

వివాహమంటే సంతానరక్షణకోసమూ శ్రేయస్సుకోసమూ భార్యాభర్త లిద్దరూ ఏర్పరుచుకునే బంధమని వేరుక చెప్పి ఉన్నాము.

అటువంటి సందర్భంలో పిల్లలు లేనప్పుడూ అనవసరమైనప్పుడూ, వివాహంతో సంబంధం లేదుకదా? అనే ప్రశ్న ఉదయిస్తుంది; దానిని అనుసరించి ఆస్థితిలో వివాహంతో పనిలేదు. దానిని పాటించవలసరంలేదు; మానవులకు కామము కారీరిక నైజ గుణము (Biological Necessity) అని వాదించవచ్చును. ఈ వాదం నూలబృష్టికి సమంజసమైనది అనికూడా అంగీకరించవచ్చును. తర్కశాస్త్రానుసారంగా పశ్చిమీనీ ఇంతకంటే నీచాతి నీచమైనవాదం మరొక టు.డదని వ్యక్తమాకుంది.

వివాహధర్మానికి వ్యతిరేకమైన స్త్రీపురుష సంబంధాన్ని అంగీకరించి చివ కొద్దీ వివాహ సంస్థకు దెబ్బ తరులుతుంది. తన్మూలంగా సంఘ శక్తి, స్థిమితత పవిత్రత రూపు మాసి పోతవి. వైవాహిక నీతి నియమాలు ఎటువంటి వైవావాటికి భిన్నంగా కనుపించే కామోపభోగాన్ని ప్రతిజాతి, ప్రతిసంఘమూ అనాది కాలంనుంచీ నిరసిస్తూ వస్తున్నది.

నేటి నాగరకతాసభ్యతలో స్త్రీపురుష సంబంధాన్ని మరింత క్లిష్టం చేస్తూ ఉన్నది స్త్రీల సమాన ప్రతిపత్తి, వారి సంతృప్తి స్వేచ్ఛ. వెనుకటి కాలంలో స్త్రీ వివాహం చేసుకుంటేనే గాని జీవనోపాధి దొరికి ది కాదు. ఈ రోజుల్లో అలా కాదు. ఆమెకు అన్ని విషయాలలో పురుషుడితోబాటు సమాన ప్రతిపత్తి చేకూరుతున్నది; చేకూరుతుంది. పురుషులకీ స్త్రీలుకూడా స్వతంత్రజీవనం చెయ్యగలరు స్వతంత్రగృహనిర్మాణం చేసుకొన గలరు భోగభోగాలను అనుభవించగలరు. జీవితాని అనందానుభవాన్ని కలిగించే దివిడ్డం ఒక్కరే కాదు. విశాల విశ్వంలో పురుషుడి ఎన్ని ఉన్నవో స్త్రీకి అన్ని మార్గా లున్నవి.

నిత్యమూ ప్రపంచంలో ఏదో మూలసంశ కామతంత్రాన్ని మూసిపెట్టకూడదు. స్త్రీపురుషులు యావన్మండీ ప్రత్యేకశాస్త్రంగా దీన్ని పఠించి తీరాలి; ఇందులో సారసౌల్య గ్రహించి అనుభవించాలి; అనే నివాదాలు విపిన్నా ఉన్నవి. అంటే కాకుండా పురాతన కాలంలో వలె ఎల్వెట్టు లేకుండా అసభ్యకత పరిగణించకుండానే స్త్రీపురుషులు ఒకటే చేరి కామకాస్త్రపహస్యాలను బహిరంగంగా చర్చించుకుంటున్నారు. పాశ్చాత్యదేశాలలో చలనచిత్రాల మూలంగా జాతికాస్త్ర (Sexual Science) విజ్ఞానం వెదజల్లుట జరుగుతున్నది. ముస్లిం ప్రాచ్య దేశాలకూడా దృశ్య విద్య (Visual Education) మూలంగా ఈవిధానాన్ని అనుసరిస్తుంది.అందులో అమలుశ్రమ సందేహము అనవసరము.

కొంతకాలం బ్రహ్మచర్యాన్ని గాడిపి నా కామము విషయము ఏమి చెపుతావని ప్రశ్నించేది నేయవకు దొక్కడే కాదు యవతి కూడానీ ఏవో నిమగ్నయోజకాలైన వైరాగ్యోపహాసాలిచ్చి ఆమె మనస్సును త్రిప్పటానికి ప్రయత్నించడంవల్ల విశేషమైన ప్రయోజనం ఉంటుంది; ఉండదు. ఇటువంటి సమస్య సమాజమైన ఆర్యదృష్టితో ఎదుర్కోటం వ్యపరంగానూ, సాంఘికంగానూ శ్రేయస్కరము (16-వ పేజీ చూడుడు)

నెరసిన వెంట్రుకలదెవధము

రంగు పూయనక్కరలేదు. ఆయుర్వేద చికిత్స. తెల్లని రంగును మార్చి కాక్రత ముగా వెంట్రుకలకు నలుపు విచ్చును. గుణం కానిచో. దబ్బు వాపసు చేయబడును. తెలుపు కొంచెమైయుండిన రూ 2-8.0; మధ్యరకమై యుండిన రూ 3-8.0; పూర్తిగా యుండిన రూ 5.0-0.

గమనింపు:-ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ విచ్చు ఔషధము.

Bharat Kalyan Aushadhalaya. P. O. Raniganj, (Burdwan

సాక్షాత్తన లేతిపూదారం—వాటిని 'పూరి కాండల్స్' అని గాన లుంటారు. ఆ పాద రత్నాలు మన దేశంలో తయారయ్యేవావని కాదు; వాటిని ఉత్పత్తి చెయ్యటానికి, చాలా అధునా తనమైన యంత్రసహాయ ముండాలి. అవి యకా యగిని 'పూరిస్'నుంచి విమానం లో దిగిన సరుకు. మెత్తగా, హాయిగా, నిగనిగలాడుతూ, ఎంతో సుందరంగావున్నాయి. అసలా చర్మం సాగనే వేరు. పూర్వార్థగోళంలో చెప్పల పరి క్రమ ఎంత మహాస్మితసానానికి ఆ భివృద్ధి చెయ్యబడిందో, ఆచారిత్రత ఆ చెప్పల జతలో చదవొచ్చు. తొడుక్కుచూసి, వాటి నుభాసందర్శనలను అనుభవించి, అవగతం చేసుకోవలసిందేగాని, వాటి గొప్పతనం సంస్తు తించి చెప్పలే తీరదేగాని. అవికొనాలంటే పామాన్యవిషయంగాదు—విజయందారియో, కసిం, ఒక చిన్న మొకాసా అన్నా వుండాలి— 'జయందారి రద్దీల్లో' రాకుండా.

అసలు, ఆ రకం పాదరత్నాలకొక్కటాపులాకి మనం చెడితే, ఆక్కడన్న ఆంగ్ల-ఇండి యన్ పడుచు మనవంక ఆ పాదమస్తకం, యెగాదిగా చూస్తుంది,—ఆ పాదపులాకి వున్న గొప్పరకం సామాన్య ఖరీదచెయ్యగల హోదా వున్న ఘరానా మనమలెనో కాదోనని. ఆపికి మనం నచ్చుచుకొండి—వెంటనే, ఆక్కడన్న కుర్రకంకి చెయ్యకొనుండి—మనకేం గావాలి కనకొక్క మగ; లేదా, మనకే ఊకేనం—బయటికి పొమ్మని. ఆ పాదపులాకి రాజావజ్రముగాక చెప్పించుకొండి—ఆ పాదపులాకి (ప్రాప్రియే, స్వయంగావచ్చి, అవిజ్ఞాహ్వ నించి, తన ప్రేమేలూములాకి తీసికెల్చి మర్యాద చేస్తాడు. రాజామజ్రముగారికి, తల్లిని సామాన్య ప్రజానీకానికి వున్న భేద, వేమిలో అర్థమేం దనకుంటాను.

అవిడ గౌరవమర్యాదకీ, సంఘంలో అవిడ కున్న ప్రముఖస్థానానికి చిహ్నం ఆ చెప్పల జత. ఆ మహనీయ పాదరత్నాలు ధరించిన వారై శ్రమితి రాజామజ్రగారు. గజగవనంగా, రిగవ వాగు వెంట బయలుదేరి, 29 నెంబరు ఇంటి వాళ్ళలో ఆగారు—

అయినా...ఒక్క చెప్పల సంకశే వివరించి తదితరయ్యటం, అదేమంత బాగులేదు. వారి సంపూర్ణ మూర్తిని, జీవిత వ్యాసంగ వివరానూ టూకీగా మనవి చేసుకుంటాను.

రాజామజ్రముగారు, ఆ పట్నంలో వున్న 'సద్భక్తప్రచారిణి సంఘం' కార్యద్యోగి; గొప్ప సంఘ సంస్కారిణి. చాలా నిర్బీడంగా పని చేసే చురుకైన మనిషి. ఒక్క సంస్కారిణి కాదు—ఇంకా చాలా; ఆ పట్నంలో వున్న చెప్పలొక్క అన్ని ప్రజాధారక కార్యక్లాలునూ, ధార్మిక సంస్థలనూ అవిడికి సభ్యత్వం వుంది. అవాదిగా సకార్యయిన సంస్కారసాంప్రదాయం గల వంశంలో వుట్టుకొచ్చిన మగపేమో—యెడటి వాళ్ళలో యే చిన్న మెత్తుక శంక మన్నా అవిడ సహించేదేకాదు.

పూరేశ్వరి వేటాడ్ల మొగో మీకు తెలు సునా!—ఒక్కరి మెక్కిటి పచ్చిక బయలు చూసి, వేటగాడు ఆ గడ్డిమీద, హాయిగా నీమి తంగా, అసంబద్ధిగా కూర్చుంటాడు పిల్లనప్రేమి పూడుతూ. పూరేడి పిల్లలకి సంగీతమంటే మహా చడ్డ రసరస్య. ముఖ్యంగా వాటి నరనరాన్నీ కవిత్వ జేస్తుంది. క్రమంగా వాటికి పిచ్చెత్తు కొనుంది. చుట్టూ గడ్డిలో దాక్కున్న పిల్లలన్నీ నెమ్మదిగా తలల బయటికి రిక్కిలెనై... కొంచెంగా పైకొస్తే; ముందు భయం భయంగా వెదుగుతూ, దూరమొంక నిల్వలై. కాని ఆ ముఠాధ్వని వాటిని నిల్పలేదు. జవంతాన ఒకరించి మంతుకు పడేలా లాగేసుంటే; ముందు ముందు కొచ్చేసాయి. మరీ రసరస్య రకం, మరింత దగ్గిరొచ్చేస్తూవుంటే. వేటగాడు వేలు నాడంటా తీసేపై పొయినట్లు, శిలా ప్రతిమలా, ఎంత నిశ్చలంగా కనపించుతున్నా, కన్నేసి, వారకంట కనిపెడతూనే వుంటాడు—ఆ మందలోమరి ఒక్క తెలియకండా స్పృహ తప్పి అయోమయమై పోతున్నాడేని. ఉన్నట్టుండిఅదమరువున గప్పున పట్టేస్తాడు—ఆ పూట ఫలహారానికి.

పొంచి, కన్నేసి, పసికట్టి ఆరకం పిట్టని కిసికట్టి, ఇక్కడు గప్పున పట్టే నెయ్యడానికి

కథానిక :

రాజామజ్ర

శ్రీ తెన్నేటి సూరి

రాజామజ్ర ఆ 29 నెంబరు ఇంటి కొచ్చింది.

శ్రమితి పాదరత్నాల సంస్థితి మనవి చేశాను. ఇక అవిడధరించిన ఆ వెనారన్ చీరా, జల్లావా, ఆ చేతిసంచి అవన్నీ కూడా ఒక దాని కొకటి సమ్మేళనంగా, అదే ఊదారంగులో, ఒక దాని కొకటి తీసిపోని హుందాలో మొత్తం అవిడగారి గౌరవప్రపత్తులకు తగిన దగ్గాలో వున్నయ్యే.

అవన్నీ చాలా శరిశుభ్రంగానూ, అవిడగారి భూభవివ్యవస్థరమణాల నిష్కళంక చరిత్రకు ప్రతిబింబాలగానూ వున్నయ్యే. అసలు మతిన మనే బావకు అవిడవ్యభిచారికి కృతి రేకం. మత్తెక్కి గానధరించే దువలన్నీ ఎప్పుడో కప్పుకు మలైపవ్వలై. వుతి: ఇన్స్ట్రుమెంట్ వుండా లిసిందే నెలకు అగూహాయల జీతం తీసుకుంటూ (వాడికికాడే తిండి కొచ్చి) అహో రా!తాలూ ఇంట్లోడి చాకీరీ చేస్తూవుండే ఆ చాకీరీకరాడు వాటి సంకతంతా చాలా బాగ్రతగా చూస్తూవుంటాడు.

ఇలా, శ్రమితి ధరించే వస్త్రమాల్యాధరణాదుల దగ్గిర్నొచ్చి, సీట్టే గాలిదాకా, స్వయం, స్వచ్ఛందంగానూ, ఘరానాగానూ, హుందాగానూవుంటే. అవన్నీ అవిడగారి గౌరవనీయమైన పవిత్రజీవితానికి. చరిమంచులా ఘనీభవించి, నిష్కల్మష పాపజాకృతిలో వున్న, లవళశ్రేష్టనా మనమంటని, అవిడగారి అంత రాత్రికీ ప్రతిచిహ్నాలు.

అవిడగారి అంతరాత్రి ఒకటే కాదు; అవిడ చేసే ప్రతికార్యమూ కూడా అలానే పవిత్రంగావుండే, శ్రమితి బొన్నతానికి దోహదంచేస్తూ, అవిడికి గర్వకారణమూతూ వుంటే. ఇంతెందుక—ఒక్కమాటలో వివరి చెయ్యాలంటే, అవిడ విడిచే ప్రతినిశ్వాసమూ వాయు గర్భంలోకి వ్యాపించి అట్టువాసపు సజీభులన్నిటిని పులితం చేసి పారస్తోందంటే మరేమీ అతియోక్తి కాదేమి!

ఆలోగో బురవారం కావటంవల్ల అవిడ యథాకార్యక్రమంగా, నైతిక ప్రచార దండయాత్రకు ఆపట్నంమీద దాడి వెడలింది—ముఖ్యంగా, బీదజనం నిజసించే ఆ రిగవ వాడుమిడికి.

అవిడగా కొచ్చి పడే చేతందని అనుకుంటూనే వుంది మాంటి మభా శిశు ఆ ఊభంతా విని సుండెలు చీరకొచ్చుతేడు. ప్రండటివారం తన సుండెలో పడ్డ గాయాల, ఇంకా తిన్న గాయాన్నా బట్టలేదు.

వీధితిలపు చప్పుడి కాగానే అసభ్యంగా, ఆవేపు ఒకమాట చూసింది. సమాధానం చెప్పకుండానే, లోపలిసావిట్లోకి వెళ్లిపోయి, ఆ కవి గారు శ్రాంతగా అడ్డకి వచ్చుకున్న గది దగ్గరికి పోయి తలపు కొట్టింది.

ఆయన, రచయితగా ప్రతకాలనే అభియానికి బలైపోయిన ఒక వ్యక్తిని జీవితమంతా దగ్గర పలులం చేసుకుని, ఆ ప్రతక కోకథా,యీ ప్రతక కోకథా వ్రాస్తూ, ఇచ్చినవారికి, తనవారు తొంటచెయ్యి చూపించి, ఫక్తై చెకాలవెంట తిగుతూ వుంటాడు. ప్రస్తుతం మకాం ఈ పట్నం. పెద్ద అద్దె ఇచ్చుకోలేక ఆ పేదవాళ్ళు కవసించే కిథిలో మాత్రం అద్దెకున్న ఆ 29వ నెంబరు ఇంట్లో ఒక చిన్నగది అద్దె తీసుకుని కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు. గంటగంటకీ కాఫీ తాగటం విషహా అయినకి పోదనప్రపత్తుల పున్నట్టు కనపించేది గాదు. ఇంకెవరైనా గంటలూ, ఏదో వ్రాసుకుంటూనే వుండేవాడు. ఆయన రూపురేఖావిలాసాలూ, ఆయన వేషం చూస్తే వాళ్ళందరికీ నవ్వు పొచ్చేది జారీ వేసేది. కాని ఆయన నిరాదరించబడితెరి, ఆయన మంచితనం, కలిపిడి,—ఎంతక్లిష్ట సమస్యనైనా ఫెళ్ళున విరిచి, లోపలన్న కుళ్ళనంతా బహిర్గతం చేసే—ఆయన తెలివిజేటలూ, విజ్ఞానమూ చూసి, ఆ స్వల్పకాలంలోనే, ఆయనంకే

భయం, భక్తి, గౌరవ, ప్రేమాకూడా ఏర్పడ్డయ్యే వాళ్ళందరికీ.

మాలతి ఆయన వ్రాసుకుంటున్న గది తలపు కొట్టి, "మీకోసం ఎవరో వొచ్చారండీ!; రాజామజ్రగారు; ఏదో 'సద్భక్తప్రచారిణి' సంఘం' కార్యద్యోగిగారు" అంటూ గొణిగేసి పెట్టి దొడ్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

ఆయన 'ఏవిట్టి' అంటూ చివాల్లులేచి పేక అన్వాయు కాల్చి వొడిచినట్టు రిఫ్రెష ముందు హాలో! దూసుకొచ్చి కిథి తలపుల తెరిచాడు. రాజామజ్ర ఆ మరీ వ కేమట మరచిపోయి, గబగబా కరచాలనం చేసేవాడు. అవిడికి గప్పున చెక్కిలైపడ్డయ్యే. ఇంగ్లీషులో అనేసేవాడు— "మిమ్మల్ని కలలుకోటం సంతోషం"

మళ్ళీ తెలుగులో,— "నిజంగా చాలా సంతోషం. ఇప్పటికే చాలా అలస్యమైపోయి దురుకుంటాను. ఈ ప్రపంచం ప్రళయవైఖరి పుండా వుండటానికి, మనమంతా కలిసి ఆలోచించి, అతిభూతమే ఏదోఒక మహత్కార్యం చేపట్టాలింటి. పరిశ్రమి వివమించి, ఇప్పుడేకే చాలా అభ్యాసంగా తయారై; ఈ భూగోళం, పాడైపోయి మరీ తప్పుడు నడక నడస్తోందింటి, చెవవీ!...చాలా విచారకరం"

మత్తెక్కిగారిని చెయ్యబట్టుకుని, గబగబా తన గదిలోకి పడొంక్కి పోయి తలపు దగ్గిరేకాడు అవిడ్లొక ఓటికచ్చిమీద బుజాలట్టుకు కూలేసి, అవిడ కెదురుగా, తనూ మగో కుంటి కుర్చీమీద కూర్చున్నాడు. అవిడ మూటాడుతుం దనకు—బాగ్రతగా విని అర్థం చేసుకునే నిశ్చిభిగిమంలో చెవులు దొండ్లెక్కుకుని సిద్ధంగా కూర్చున్నాడు. కాని, అవిడ అలానే పన్ను దపసుండా మానంగా మాన్పింది. కవి గారికి "శ్వాసమేసింది."

"తమరు దయచేసిన కార్యమేమిటో..."

"ఆ పిల్లతో మాట్లాడాని కొచ్చాను—"

"ఏ పిల్లా!—"

"ఇక్కడ...ఆ...చెడిపోయిన పిల్ల..."

"చెడిపోయినపిల్లా! ఏం చెడిపోయింది?—"

"సమాధాన మేం జెప్పాలో నుక్కరికక్క మత్తెక్కి కిమకపడుతోంది."

"ఇక్కడెవరూ చెడిపోలేదే!"

"అ...అమ్మాయి... మాలతి తనూ..."

"అగ... నేనూ—మేనూ—ఇక్కడెవరూ—"

మాలతిని సరించి ఈ రకంసూటలు వామే!—

అరె! నాకు తెలియదే!—నిజంగా చెడిపోయిందా యేమిటండీ?—బాగానేవుండే!....

ఏమండీ—తెలియకదురుతానూ—చెడిపోయిన పదాంక్రింద, ముద్దరేసి గోడతల పాతయ్యిన పాతకొనకా— పిల్లని చూడారికి మల్లా యెండు వచ్చారండీ, పనిల్లుకునీ?—

ఈ వజ్జిగాడి సంభాషణ అవిడికి మెహంలా కొట్టుకుంటూ అహోసం గానే వుంది. కాని కాంతి వహించింది కిసిలేలా, నెమ్మదిగా అర్థం చెయ్యాలని ప్రయత్నించింది. ధర్మ ప్రబోధం చేసే ప్రతికంగా ఆ పిల్లకు దారి గూపటానికి వొచ్చాననీ, తను 'సద్భక్తప్రచారిణి' సంఘం' కార్యద్యోగినీ, ఆ సంఘం, ఆ పట్నంలో, ఆ రకం వాసం మీద, అజమామిడి తీసుకుంటుం దనీ, ప్రత్యేకం ఈ రిగవ వాగుకు తన బాగ్యత వహిస్తున్నాననీ, ఈ వాళ్ళలో వున్న, పతితల కండరికి తన సందేశాన్నుండేనీ సన్మాదాన పెట్టడానికి అహోరాత్రులూ పనిచేస్తున్నాననీ చెప్పినది. మాలతిని కిటిపించి, తనక ఒ పు గింతి చేయించ వలసిందిగా కోరింది.

"అరె!.. అన్నట్టూ...తమ రిఫ్ఫా జేమిటి ఆ పిల్లకి అందజేస్తా మిన్నారూ!—కాంచెం మతి మరపు రెండి, మల్లీ అడుగుతున్నాను, తమిం చండి."

"నైతిక సందేశం—"

"మారు!—ఆ అమ్మాయికి?—"

తన పవిత్ర జీవితాన్నే ఆకంక్ష్షిస్తూడేమా నని, రే చిక్కతుకొచ్చి—

"జోనూ, ఆ అమ్మాయికి—ఎవరి గౌరవానికీ వాళ్ళి?—"

కవిగారు—"స్వీప్" వేసిన 'ఎల్లెక్ట్రిక్ బస్సు' లా ఒక్కసారిగా 'రఫ్ఫా' మని ఉల్లేఖిస్తుండే—

"సర్వమానవులకూ నైతిక సందేశం సంతక రూపంగా!—గొప్ప విషయం; గవ్వపాల్సిన విషయం...తమకంటే మహా వ్యక్తితో సన్నిహితంబుధించినందుకు నిజంగా చాలా గర్వ పడుతున్నాను. తమ రాకకు, ఈ పాదరత్నం కళ్ళు కాయలుకాచి పోయేలా యగయగా లుగా నిరీక్షిస్తున్నాడు.—నుదినం!—చాలా నుదినం!—తమ దిర్ఘ భాగ్యం లభించటం, నిజంగా ఇవ్వాలే పర్యవసం!! జన్మ తరించి పోయింది—

"తమ సందేశం వాకంతో అమూల్యం! అసలు నా గోడ వేమిటో తమకు మనవి చేసుకుంటాను"

"మాడండి—కప్రపంచం, అంటే శుభూ గోళం వుండా అండి—దాన్నీ, మల్లడొంకలు బట్టి పాడైపోకుండా, సరైన దారిగాపించి— అంటే తాదాశ్ డైక్కించీ—వెదవతాగుకోడే మిటిలెండి మల్లీ—సి మెంటుకోడైక్కించీ, తమ వెంట ముందుకు తీసుకుపోవాలని తపాతపా పడే హనుషూ కొండ రుంటారు. వాల్లెనే "రండి రండి" అని ఆరుచుకుండా ముందు ముందు పోతూనేవుంటారు గానీండి, వెంటక్కిరిగి చూసుకుంటే మటకు, వెంటాడున్న వాళ్ళెవరూ, పురుగనా కనిపించక—కాళ్ళు చల్లబడి గడ్డకేలికలై అప్పుడుగారి వాళ్ళకి తెలిసిరాద—ఇంతలాపు ప్రపంచాన్నీ, చచ్చిన కేదూరాలూ, తమవెంట యాద్యకుపోవటం— తమ తాపాతుకు మించిన పనని.

"జాతలో, నేనూ వొకట్టి; నాలో ఏదో ఒక గొప్పలోపం వున్నట్టుంది వజ్రముగారూ! విజ్ఞానం, నమ్మిథిలో బాకాగొంతునో పెద్ద 'పప్పు' అన్నానేవుంటుంది—కాని అదొక్కా తొలిచెయ్యాలి. నా తిప్పుకూడా అదే తీరుగా వుంది. నెత్తి నోరు కొట్టుకుని, 'రండిరా బాబూ' అని ఎంత గోలెట్టాననుకున్నా కేమిటి!—వ్వు! పురుగే నా కదిలారా? చెప్పలేనయ్యత గో రేదో—

"అసలో రహస్య ముందరేవుండే, మత్తెక్కిగారూ!—ఒకడేమా దారిమాపుతానంటే, కళ్ళు నూసుకుని, వాడివెంట గొర్రెలమందలా పోవటమంతే, ఈ జనానికి మహావడ్డ అసహ్య మల్లేవుంది!!—

"అరె!..అన్నట్టూ—తమ రేదో మార్గం చూపించట మిన్నారూ...ఎలా చూపిస్తారూ? మీ విధాన మేమిటో నేను తెలుసుకోవచ్చునా? ఎలా ప్రాంధీస్తారు? కక్కణ్ణుంచి! మీ మూల నూత్రా లేమిటి? ఇంతకీ, అసలు మీరు తీసుకు పోదీర్చిన ఆ హమావధేమిటి?"—

"హిందూమత సాంప్రదాయాను సుగ్రమైన, పవిత్రజీవితం" తెలిగ్రంలాంటి ఒకపాటి సమాధానం;—జాకాను, అలా కన్నంపెట్టగానే స్టాట్ ఫారం టిక్కులు చెక్కిన ఉండి దిబ్బాలో నుంచి క్రింద బడ్డెట్టు—ఆ చివరిప్రశ్న తగలం గానే, లోగడే అచ్చయి, సిద్ధంగావున్న కార్లు ముక్కలా ఆ సమాధానం, 'చలో'న ఊడపడ్డవి.

"చాలా బాంపి!—కాని, మాడండి మత్తెక్కిగారూ!—ఆ చెడిపోయిందన్నారే, ఆపిల్లకి...హిందూమతం సంకీర్తి, పవిత్రజీవితం బోగట్టా, అవన్నీ బాగా తెలుసే?—అయినా హిందూమతింటూరూ—అదే మీ, మీరు స్వయంగా, ఇవ్వాలే శ్రాంతగా కనిపెట్టిన బావ జేమికాదే. సంఘంలో వికార్య నిర్మించటానికి ఉపకరణంగా, దాన్ని ఎప్పుడో ఇవ్వకుల నాడే ప్రయోగించి ప్రయత్నించి చూచారే!...అదేమిటో మీ సాంత సామ్యైట్టు, మీసాంత పహాకోసం ఉపయోగించుకోటం, నాకు మటుకు నేమీ బాగుశ్శేదు—"

"నా సాంతపనేమిటి?—సంఘంకోసం ఉపయోగిస్తున్నాను—మేము సంస్కారులం—"

గాంధీజీ, పూర్వ ఉపవాసదీక్షలు

1913, ఫోనిక్స్ : సెటిల్మెంట్ లు లో ఇద్దరు క్యూతులు పొందిన నైతిక పతనానికి ప్రాయశ్చిత్తంగా వారం రోజులు జరిపిన నిరాహారదీక్ష. ఆరవారం 4 1/2 నెలలపాటు గాంధీజీ ఏక భుక్తంతోనే గడిపారు.

1914, ఫోనిక్స్ : అటువంటి కారణాల వల్లనే 14 రోజుల నిలుపుదల.

1918, మార్చి 12, అహమ్మదాబాద్ : అహమ్మదాబాద్ సమ్మెదారుల దౌర్బల్యం గురించి గాంధీజీ ఇల్లా ఉద్ఘాటించారు. "సమ్మెదారులందరూ సమ్మెకృమి పరిష్కారం కుదిరేవరకూ సమ్మె సాగించాలి. లేదా మిల్లుపని మానుకొని అందరూ వెళ్లి పోనైనా వెళ్లిపోవాలి. అంతర కూ నే నాహారం ముట్టను" 3 రోజులు గడచిన తర్వాత పరిష్కారం కుదిరింది.

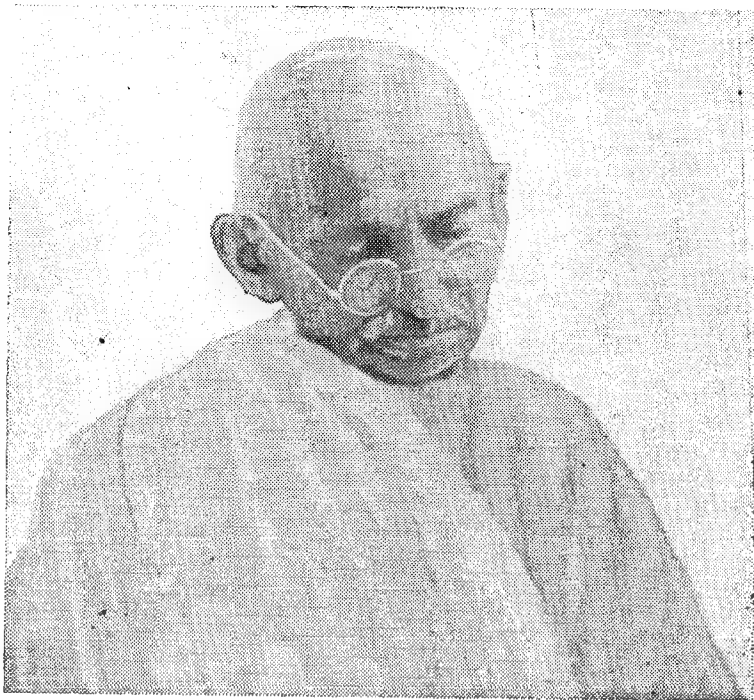
1919, ఏప్రిల్ 13 : సబర్బన్ నాడియాడ్ ప్రాంతాల్లో రైలుపట్టాలు పీకేసే ప్రయత్నాలు జరిగినప్పుడు పూనినప్రాయ శిక్ష ప్రాయోపదేశం. ఇది 3 రోజుల పాటే జరిగింది. ప్రజలు కూడా ఇదే విధంగా ఒక్కరోజు ఉపవాసం చెయ్యాలని హింసాదోషానికి పాల్పడ్డారు తమ తప్పు తాము పారంగంగా ఒప్పుకోవాలని ఆనంద స్థంబం గాంధీజీ విజ్ఞపిచేశారు.

1921, నవంబర్ 9-18 బొంబే : బ్రిటిషు యూనియన్ ఆఫ్ టేక్స్ అగమన సందర్భంలో రక్షణతమూ సంఘర్షణ జరిగినందువల్ల 3 రోజులపాటు నిరశన వ్రతం పూనారు.

1922, ఫిబ్రవరి 20-23 వారం, బాలోరీ : రాజకీయ చరిత్రలో గుర్తించదగిన సమయం పురస్కరించుకుని జరిపిన అయిదు రోజుల ఉపవాసదీక్ష.

1924, సెప్టెంబరు 18, డిల్లీ కోహాల్ లో హిందూ ముస్లిం కలహాలు జరిగిన దానికి ఫలితంగా 21 రోజుల నిరశన వ్రతం.

1925, నవంబరు 24, సబర్బన్

ఆశ్రమవాసులు చేసిన దోషం తెలుసుకున్న తర్వాత పూనిన వారం రోజుల నిరశన వ్రతం.

1926, సెప్టెంబరు 20, మధ్యాహ్నం : యర్రవాడ జైలు మామిడినాల్లు మత వైవిధ్య నిర్ణయాన్ని ప్రతిఘటిస్తూ ఉప్పు సోదా కలిపి గాని కలపకుండా గాని నీళ్లు మాత్రం పుచ్చుకుంటూ మరేవిధమైన ఆహారమూ ముట్టనని ఆ మరణ ప్రాయోపదేశ దీక్షకు నిర్ణయించారు. సెప్టెంబరు 28 వ తేదీ సాయంత్రం 5 గంటకు ప్రభుత్వం గాంధీజీ ఒక ప్రటన అందించింది దానితో ఆయనకు తృప్తికలగడంవల్ల ఉపవాస దీక్ష ముగిసింది.

1932, డిసెంబరు 22, యర్రవాడ జైలు : అప్పాసాహెబు పట్వర్ధన్ జైలులో పాపని చెయ్యడానికి అనుమతించవలసిందని కోరాడు కాని అధికారులు నిరాకరించారు.

ఆయనకు సానుభూతి తెలుపుతూ గాంధీజీ నిరశన వ్రతం పూనారు. రెండు రోజుల్లో అధికారులు లొంగిపోయారు. వ్రతం సమాప్తమయింది.

1933, మే 8, యర్రవాడ జైలు : 21 రోజులపాటు జరిగిన ఆత్మశోధక ప్రాయోగ పతేళం ఆ సందర్భంలో గాంధీజీ ఇల్లా అన్నారు. హరిజనోదరణ విషయంలో మేము ఇరోధిక శ్రద్ధాగర్హితములమౌత గలందులకై నన్ను సాసహచరులనూ పరిశుద్ధం చేసుకోవడం కోసం ఈ నిరాహారదీక్ష ఒక తపస్సు. "గాంధీజీని విడుదలచేశారు పూనాలో పర్యటించిన మే 29వ తేదీతో నిరశన వ్రతం పూరితమయింది.

1938, ఆగస్టు 16, యర్రవాడ జైలు : వెనకటి పర్యాయం మేలో విడుదల కాక ముందు గాంధీజీ కొన్ని సౌకర్యాలుకల్పించారు.

చేవారు. జైలు అధికారులు ఇప్పుడు వాటిని నిరాకరించారు. జైలులోనుండి హరిజన కార్యక్రమం నిర్వహించడానికి అనుమతించలేదు. అందుకోసం నిరశన వ్రతం పూనారు. ఆగస్టు 20 తేదీన ఆయన్ను ఖైదీగానే సామూయన్ ఆస్పత్రికి తీసుకువెళ్లారు. ఆగస్టు 23 కు ఆయన ఆరోగ్యం తీవ్రాంతోనే హేతువయింది. అందుచేత వేమరతుగా విడుదల చేశారు.

1934, జూలై ఒక సంఘసంస్కరణ కోపవచ్చి హరిజనోద్యమానికి వ్యతిరేక చిన ఆచారపరాయణుణ్ణి లాఠీతో ఎదుర్కొన్నాడు, ప్రతికూలు ఒకరి ఎడల మరొకరు మాపుతున్న అపహాసానికి తపస్సుగా గాంధీజీ వారం రోజుల నిరాహార దీక్ష పూనారు.

1939, మార్చి 3, మధ్యాహ్నం, రాజకోట : ప్రజలతో చేతుకొన్న ఒడంబడికను నిర్లక్ష్యం చేశాడని గాంధీజీ రాజకోట పాలకునిపై ఆరోపించాడు. దానితో నిరశన వ్రతం ప్రారంభమయింది. రాజకోట పాలకుని ఆమోదంతో భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి సర్ మారిస్ గ్రేయర్ మధ్య వర్తిత్వానికి అంగీకరించడంపై ప్రస్థావనాచించాడు మార్చి 7 మధ్యాహ్నం గం. 2-20 లకు నిరాహార దీక్ష మానివేశారు.

1943, ఫిబ్రవరి 10 : మధ్యాహ్నం, ఆగాఖాన్ భరనం : ప్రభుత్వానికి చేసిన విజ్ఞప్తి నిష్ఫలంగా న్యాయాన్ని కోరి భగవంతునికి విజ్ఞప్తి చేస్తూ మూడువారాల నిరశన వ్రతం ఆ సమయంలో గాంధీజీ నిర్ణయించారు. ప్రాణసఖుడు దేశాయిని, ప్రాణప్రియ కమూరబాయిని గాంధీజీ అప్పడే కోల్పోయారు.

1947, సెప్టెంబరు 1 : కలకత్తా నగరంలో ప్రజ్వరిల్లిన మత సంక్షోభాన్ని అణచివేసి హిందూ-ముస్లిం వికళతను, మత సామరస్యాన్ని సాధించడానికి గాంధీజీ ప్రాయోగ పతేళం ప్రారంభించారు. 4-వ తేదీ రాత్రి కలకత్తా నగరం స్వాస్థ్యాన్ని పొందినదని వివరాలు ప్రాయోగ పతేళాన్ని విరమించారు.

వాస్తవ ప్రకారం సెన్సార్ షిప్ను ఉంచేనే దేశంలో స్వాతంత్ర్యం సన్నగించిందేమోనని అనిపిస్తుంది నిజమైన వార్తలు మేము తెలుపుతున్నప్పుడు ప్రభుత్వం అడ్డం నిరంకుశత్వం అని పత్రికలవాళ్లు స్వేచ్ఛ అనుభవిస్తున్నామనుకొంటూ ప్రతి దేశంలోనూ అలజడి చెయ్యటం ఉంది "స్వేచ్ఛ" అనే పదానికున్న బాధ్యతలు బాధ్యతాయుతమవుతున్న పత్రికా నిర్వాహకులకు కూడా తెలియదేమోననే ప్రభుత్వాలకు భయం!

హరి ఇంకా ఈ విషయంలో ఒకవేళ ప్రభుత్వానికి ఆ బాధ్యత లంతగా వాళ్లు గుర్తించలేదా నన్ను భయం కొంత ఉండి, సెన్సార్ షిప్ తప్పదు అనుకోటం, ఏ స్వల్పమాత్రం గానో న్యాయమేమో నడకొవచ్చు.

కాని నిర్మాత భావుకత్తిమీద ఆధారపడి ఉన్న, సారస్వతం, నాటకం, సినిమా, చిత్రకళ, ఇత్యాదులలో, ఎవరో కొద్దిమంది జోక్యం కల్పించుకొని, అసలే నిషేధించ బూనుకొంటుంటే చోస్టాపుదంగానే ఉంటుంది అందులో సినిమాలు అధికవ్యయ ప్రయాసల కొద్ది తీవ్రత సెన్సార్ బోర్డు, ఒకవేళ తమ విధ్యుత్ కర్తవ్యం పాటించుకొనే, పనికిరాదని ఒక్క కలంగితో, ఆ వ్యయప్రయాసల నన్నిటిని నిర్మలం చేయటం నిజంగా విచారకరంగానే తరిగిపోతుంది.

నిర్మాత లోకొక్కప్పుడు తమ బాధ్యతలను గుర్తరగకుండా, కేవలం జనుల సేవవ్యాపారాన్ని రెచ్చగొట్టి ధనాదాయంకోసం పరిశ్రమిస్తారనవచ్చు అంత, అతిఅవినీతికరంగా ఉండే వాట్లను, నిషేధించబడినాయిగా కొందరు పెద్ద ప్రభుత్వాధికారంతో సెన్సార్ బోర్డుగా కూర్చోక తప్పదని అనవచ్చును.

కాని ఈ వివేచిబోధకం అన్న ఈ ఒక్క మాట, "ఆరోగ్యరక్షణ, మహిమ మహియా" అన్నంత అతిస్వల్ప అతివిస్తరణ వ్యాప్తిగల మాత్రం కళాభావుకత్వం తేని

సినిమా సమస్యలు

సెన్సార్ నిషేధాలు

వాడికి, ఏ చిత్రకారుడు వేసిన బొమ్మలైనా, అవినీతిరమే అనవచ్చు ఒక్క లాండుస్కేప్ చిత్రాలు తక్కు, అవైనా ఒక్కొక్క ఆరిస్టు చిత్రస్త్రీ, చాందముకు అవినీతికరంగానే ఉండవచ్చు.

ఎంతవరకు అవినీతిగా ఉన్నాయన్న విషయాన్ని, ఏ ప్రజలకోసం నిర్మాతలు చిత్రాలు తీస్తున్నారో, ప్రజలే, నిర్మాతలకు తేలికగా ఫీలింగు పోయేటట్లు తెలుపుతూనే ఉంటారు కాదంటే, ఒకవేళ ప్రజ, అవిద్యావ్యూహపుల్ల ఉన్నారైతే, మరీ విశృంఖలభృంగారాలున్న చిత్రాల కెగబడతారని కొందరు అనవచ్చు.

కాని ప్రజాసమాహారంలోనే, సాంప్రదాయ సిద్ధమై బలమైననీ అనేది ఒకటుందని, ఆ ఆధారమే లేకపోతే ప్రభుత్వమే పనిచేయలేదని రధికారులు గుర్తించక తప్పదు ప్రభుత్వాజ్ఞ వల్లకన్నా, సంఘం, ఇరుకూపారుకూ తనను ఫీల్ట్రం చేయవచ్చు భయమే, సంఘటి వి అయిన మానవుడికి సామూహికంగా ఉంటుంది సాంప్రదాయసిద్ధమైన సంఘసీతని వ్యతిరేకించటంలో, ఎంతో దుస్సాహసులైనా చాటు మాటుగా తప్పుద్రోవకు ప్రయత్నిస్తారేకాని, బహిరంగంగా బయలుపడేందుకు ఒప్పుకోరు అట్లాంటిప్పుడు, కళావిహీనమైన కేవలం రీచను బోధకంగా ఉండే చిత్రాన్ని జనమే చూడటానికి చీదరించుకుంటూ ఒకవేళ ఒకరిద్దరుకూ అట్లా చూడాలనిపించినా, మొత్తంగా స్త్రీ బాలవృద్ధ సుజనసంఘమంతా వెలిగి చూడటంతో చిత్రం మూడునాళ్ళల్లోనే గుడ్డు తేలవేయక తప్పదు.

చిత్రంలో నాలుగైదు హత్యలున్నాయ బొంబాయి సెన్సార్ బోర్డువా రొక చిత్రానిలే సెన్సార్ చేశారట మద్యపానం వచ్చేరంగా చిత్రాల్లో రాకూడదా మరో చిత్రం నిషేధానికి గురి అయిందట అతెల్లమని, పేర్చియరునా కాలు, కాళిదాసనాట కాలు కూడా, సెన్సార్ కత్తిమంచి బైటపడేం కమ్మం.

కళకు నీతికి సంబంధం లేదని వాదించ నక్కరలేదు ఉత్తమ కళా స్వరూపంలో ఒకవేళ సామూహిక ధర్మాల కవివీతికరమైన విషయం ప్రత్యక్షంగా ఉన్నాకూడా రసస్పృహగలవారే, అవినీతిబోధకం గాకుండా, సహజ సరళమైన మనస్సుకు నీతిదూరమైన భావనకే తావు లేకుండా ఉంటుంది అందుచేత తమ వైతిక బాధ్యతాయుతమైన సెన్సార్ షిప్ వల్ల ఉత్తమ కళా స్వరూపాలైన చిత్రాలకు, చిత్రభాగాలకు మొప్పును రాసియమండా చూడగల రసజ్ఞలే సెన్సార్ బోర్డులో ఉంటే, సెన్సార్ బోర్డు కూడా చాలా ప్రయోజనకరమై, ప్రజాదరణపొందే మవుతుంది.

"పారడైజ్ దియేటర్"

"అమెరికాలో మూడోసానమూ, ఇంగ్లాండులో ఆరోసానమూ నాక్రమించిన సినిమా పరిశ్రమ భారతదేశంలో శీఘ్రకాలంలోనే ప్రధాన స్థానాన్ని పొందగలదని ఆశిస్తున్నాను కళ, విజ్ఞానం, శాస్త్రం, మిశ్రితమైయున్న ఈ పరిశ్రమ ప్రజకు విద్యాప్రదాయి

చిత్రపతివారి రాధికలో బాలసరస్వతి

గను, ప్రబోధకముగను, అనందదాయకముగను, చేసి భాగ్యవంతులకే గాక, పేద వారికిగూడా అందుబాటులో నుండునట్లు చేయవలెను" అని మద్రాసు పరిశ్రమ మంత్రి గాహ్లహర్వి సీతారామరెడిగారు 'పారడైజ్ థియేటరు' కంప్లెషన్ నోత్సవము జరుపుతూ తెలిపిరి.

చెన్ననగరము సుందరతర నగరమని పాశ్చాత్యులుగూడా పొగడియుంటిరి. అట్టి అంతమైన పట్టణమున ఉత్తమమైన సినిమా ప్రదర్శనశాలకు నిర్మాతలు పూనుకొనుట సంతోషకరము. ఈ థియేటరు పూర్తి అయినపుడు కలవారికి ఎట్టి సౌకర్యములు ఒనగూరుకో, తేనివారుగూడా చూడటకు అట్టి సౌకర్యములే చేయవలెను. అప్పడే అధునిక సన్మాహములతో నిర్మామైన ప్రదర్శనశాలకు కిల్లులు సార్వకము చేసినవారగుదురని మంత్రిగారు చెప్పిరి.

భద్రతామండలి చర్చలలో కాలహరణ

అధికోత్పత్తికి అడుగుడుగున ఆటకాలు:

కాశ్మీర్ సమస్యపై భద్రతామండలిలో చర్చలు జరుగుచున్నవి. చట్టబద్ధముగా భారత యూనియన్ లో జేరుటలన భారత యూనియన్ లో భాగమైన కాశ్మీర్ సంస్థానముపైకి పోస్టాల్ ప్రజలు, పోస్టాల్ సుండ్ వస్తున్న కొంతభాగములు దండెత్తి వస్తుంటుందన అంతర్జాతీయ శాంతికి భంగ మేర్పడగల పరిస్థితి ఏర్పడినదని, దానిని నివారించుటకు సత్వరమే చర్య తీసికొనవలసినదని భారత ప్రభుత్వము విశ్వరాజ్యసమితి భద్రతామండలికి ఫిర్యాదు చేసినది కాశ్మీర్ పై దండెత్తి వస్తున్న గుండగు లకు పోస్టాల్ ప్రభుత్వం ఆయుధములను, కేక టములను యిచ్చుటయేగాక శిక్షణగూడ యిచ్చి తోడ్పడుచున్నదను విషయమును రుజువుచేయుటకు భారత ప్రభుత్వముకడ సాక్ష్యమున్నది వాస్తవమును జరుగుచున్న ఈ అక్రమచర్యలను సమర్థించుకొనుటకు పోస్టాల్ పూనకొనలేదు కాని చర్చనీయాంశమును మరగుపరచి, కాల హరణము చేయుటకు పోస్టాల్ ప్రతినిధిగర్త నాయకుడు సర్ మహమ్మద్ జుఫ్రెల్లాఖాన్ ప్రయత్నించుచున్నాడు కాశ్మీర్ సమస్య ఇండియా-పోస్టాల్ వివాదములలో ఒక భాగము మాత్రమే ననియు, కాశ్మీర్ సమస్యను విచారించక ముందు జానాగడ్, మతకలహములు మొదలైన విషయములన్నింటినిగూర్చికూడ విచారించవలసిందనియు ఆయన కోరుచున్నాడు వచ్చి పోస్టాల్ లో మహమ్మదీయతకు డొక్కడుకూడ లేకుండ తరిమివేసిన తమ ఔదార్యమునకు సంతోషించుకొనుచు, తూర్పు పంజాబ్ మతకలహములను వశ్యులుచిన్నలతో ఆయన వర్ణించినాడు కాశ్మీర్ సమస్యపైనే సాచారణ జరుగవలె నని కోరుచున్న భారత ప్రతి నిధులు ఈ ఆరోపణలకు సరియైన జవాబు నివ్వ లేదు ఒక్క సెకల్యాడేగాదు మాత్రము మత కలహములను గురించి కొంత ప్రసంగించిరి కాని భద్రతామండలి, పోస్టాల్ కేడో పెద్ద అపకారము వాస్తవముగానే జరిగి యుండవచ్చు సను భ్రమకు లోనై పోవునట్లు జుఫ్రెల్లా చేయగలిగినాడు కానైన, చర్చనీయాంశము పేరు 'కాశ్మీర్-జమ్మూ సమస్య' నుండి 'ఇండియా-పోస్టాల్ వివాదములు' అని మార్పించవలెనని జుఫ్రెల్లా ప్రయత్నించినాడు చట్ట బద్ధముగా పోస్టాల్ లో జేరిన జానాగడ్ సంస్థానములో భారతసేనలు ప్రవేశించుట ప్రపంచశాంతికి భంగ కరమని చెబుతూ, ఆ విషయమును విచారించ వలసిందని భద్రతామండలికి ఫిర్యాదు చేశాడు అందుపై భద్రతా మండలి ఆశ్చర్యము చర్చనీ యాంశము పేరును మార్చచేసి, సమావేశములో ఆ విషయమును చర్చకు దాఖలు చేసెను వాస్తవమునకు, జానాగడ్ లో భారత సేనలు ప్రవేశించుట జానాగడ్ అధికారుల ఆహ్వానము పైననే జరిగెను జానాగడ్ లో భారత సేనలు ప్రవేశించి ఇప్పటికి చాల కాలమైనది, ఆచర్య అంతర్జాతీయ శాంతికి భంగకరముగా నున్నట్లు తోచినచో పోస్టాల్ ఏనాడో ఫిర్యాదు చేసి యుండవలసినది జానాగడ్ సమస్యను ఈనాడు రేకెత్తింపజూచుట భద్రతా మండలి చర్చలలో కాలహరణము జరిగించుటకు తప్ప వరకొకండుకు కాదు చర్చనీయాంశమును మార్చ చేయకూడదని భారత ప్రతినిధులు పట్టుబట్టిరి ఈ విషయముగా చర్చనీయాంశమును మార్చినచో తాము చర్చల నుండి వైదొలగవలసి వచ్చునని కూడ గోపాల స్వామయ్యంగారు స్పష్టముగాచెప్పేను కాశ్మీర్ సమస్య అతి శీఘ్రముగ పరిష్కరింప బడవలెను అది పరిష్కారము జరిగిన తరువాత తీరుబడిగా పోస్టాల్ ఆరోపణలు చేయవచ్చును బ్రిటన్ అమెరికాలు కూడ భారతప్రతినిధి అభిప్రాయముతో ఏకీభవించిరి రష్యా ప్రతినిధి భారతప్రతినిధి కర్మమును మొదటినుండి బలపరచుచునే యున్నాడు అలాంటి ప్రతినిధిమాత్రం కాశ్మీర్ పరిశీలక సంఘమును పంపవలెనని భద్రతామండలి చేసిన తీర్మానమును సైత ముపసంహరించి, పోస్టాల్ అభిమతం ప్రకారం అన్ని విషయములను నేమ్మదిగా విచారించవలెనని నూచించాడు కాని భద్రతామండలి ఇతర సభ్యులిందుకు విముఖు

లుగా నుండిరి అందువలన జుఫ్రెల్లాఖాన్ తన వాదనను కొంతలకు దలకొని, కాశ్మీర్ సమస్యను వెంటనే చర్చించవలసిన అగత్యమును తాను గుర్తించి తీసినది, అట్లు జరుపుట తన కంగీకారమేనని ఒప్పుకున్నాడు అందువలన విషయము సామరస్యముతో పరిష్కారమైనది భద్రతామండలి అధ్యక్షుని అధ్యక్షతన ఇండియా-పోస్టాల్ ప్రతినిధులు తిరిగి సమావేశమై, కాశ్మీర్ లో డెలివరీ జరుపు విషయమై ఒక సమాధానమునకు రావల సినదని బ్రిటన్ ప్రతినిధి నాయోల్ బేకర్ చేసిన విజ్ఞప్తితో భద్రతామండలి చర్చలందిరు ఏకీ భవించిరి, ఇండియా పోస్టాల్ ప్రతినిధులు ఇందుకు అంగీకరించిరి ఈ చర్చలు ఏమైనా ఫలప్రదము లగునోమా చూడవలసియున్నది

సోషలిస్టుల వైఖరి

భారతప్రభుత్వ ఉపప్రధాని సర్దార్ పటేల్ ఈమధ్య బొంబాయిలో మాట్లాడుతూ, సోషలిస్టులు కాంగ్రెస్ నుంచి విడిపోవలను కంటే నిరభ్యంతరంగా విడిపోవచ్చునని, కాంగ్రెస్ నుండి విడిపోకుండా ప్రభుత్వవ్యతిరేక ధోరణి నవలంబిస్తుంటే కాంగ్రెస్ నుండి వైటకు పంపించవలసి వస్తుందని స్పష్టముగా చెప్పాడు కాంగ్రెస్ నుండి విడిపోవటమూ, లేక కాంగ్రెస్ తో ఇదివరకువలె ఇకముందుకూడా, కలసివుండి పనిచేయుటకూ అన్నసమస్యపై సోషలిస్టులు చాలకోజుల నుండి ఆలోచనలు జరుపుచునేయున్నారు ఈ మధ్య బొంబాయిలో జరిగిన ఏకదినమాత్ర లాంఛనప్రాధుపు సమ్మేళన కాంగ్రెస్ ఆదేశములకు విరుద్ధముగా, జరిపించినందుకు బొంబాయిలోని ప్రముఖసోషలిస్టులు 17 గురిని బొంబాయి రాష్ట్ర కాంగ్రెస్ కమిటీ కాంగ్రెస్ నుండి విముక్తిరొందినది అందువలన కాంగ్రెస్ లో వున్న సోషలిస్టులు తమ వైఖరిని, విధానమును స్పష్టముగా నిర్ణయించుకొనవలసిన అగత్యమేర్పడినది ఫిబ్రవరి 21 వ తేదీన సమావేశం కాకున్న అఖిలభారత సోషలిస్టు మహాసభ ఈ విషయమై ఒక నిర్ణయము చేయనున్నది

భారతదేశం బ్రిటిష్ పరిపాలనలో నన్నంత కాలం, దేశభక్తులందరూ ఇతరవిధేయతలను విస్మరించి ఏకోన్మఖముగా స్వాతంత్ర్య సంపాదనకై కృషిచేసిరి భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించుటయే ప్రధానకార్యముగా భావించిన జాతీయకాంగ్రెస్ సంస్థలో దేశ

భక్తులందరూ జేరి స్వాతంత్ర్యోద్యమమును ఏకోన్మఖముగా నిర్వహించిరి అందువలన కాంగ్రెస్ ఒక సంస్థగా కనపించినా, దానిలో భిన్నవర్గములకు స్థానము లభించినది ఇట్టి వర్గములలో సోషలిస్టు వర్గమొకటి భారతదేశము స్వాతంత్ర్యము నొందువరకు కాంగ్రెస్ లోనే వుండి పనిచేస్తూ, స్వాతంత్ర్యం లభించినతరువాత దేశంలో సోషలిస్టు వ్యవస్థను ఏర్పరచుటకు కాంగ్రెస్ తమ పక్షమునకు త్రిప్పకొనవలెనని లభించి సోషలిస్టులు ఇన్నాకు కాంగ్రెస్ లో అతివాద వర్గముగా వున్నార స్వాతంత్ర్యసమరములో సోషలిస్టులు ప్రశంసనీయుముగా పోరాడిన విషయము జగద్విదితమే భారతదేశం సర్వస్వతంత్రమై, పరిపాలన కాంగ్రెస్ వాయకుల హస్త గతమైన తరువాత అనుసరింపబడుతున్న విధానములు సోషలిస్టులకు అంగీకారయోగ్యములుగా లేవు కాంగ్రెస్ స్వాతంత్ర్యసాధనములో నిమగ్నమై వుండగా కాంగ్రెస్ కొరకు తమ సర్వస్వము ధారపోసిన త్యాగధనులనేకులున్నార వారందరూ స్వాతంత్ర్య సంపాదనాపక్షమే అట్లు చేయగల్గిరి కాని స్వాతంత్ర్యం లభించిన తరువాత కాంగ్రెస్ పేరతో అధికారమునకు వచ్చిన వారు చాలమంది కాంగ్రెస్ సాంప్రదాయములకు విరుద్ధముగా స్వార్థపరతతో వ్యవహరించుచు, దేశములో సోషలిస్టు వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయుటకు ఆటకముగా నున్నారు మహాత్మాగాంధీ ఉద్బోధనలు, కాంగ్రెస్ ఆశయములు చాలవరకు సోషలిజం వైపుకే మొగ్గుచున్నవి కాంగ్రెస్ మహానాయకుడు, భారతప్రధాని జవహర్ లాల్ నెహ్రూ జగమెరిగిన సామ్యవాదియే! అందువలననే స్వతంత్ర భారతదేశము సోషలిస్టు వ్యవస్థపై పుకు మొగ్గునని సోషలిస్టులు తలపోసిరి కాని కాంగ్రెస్ వైఖరిని పరిశీలించిన, నానాటికి ఈ విషయమై ఆక సన్నగిలుచున్నది స్వార్థపరత కలన వ్యక్తిగతముగా ఏదో కొద్దిలాభము పొందగల మధ్యగర్తగతివారు కాంగ్రెస్ ను వశపరచుకుని వున్నార కర్షకులు, క్రామికులు అధికసంఖ్యాకులుగా నున్న సంస్థ ఏనాటికైనా సోషలిస్టు వ్యవస్థను ఎంచుకొనీరీయదు కాని మధ్యగర్తగతివారి చేతిలోనన్నసంస్థ, పై ఎటు వంటి తీర్మానములు చేసినా, కార్యరూపణ సోషలిస్టు వ్యవస్థను నిరాకరించి, కొంతకాలము

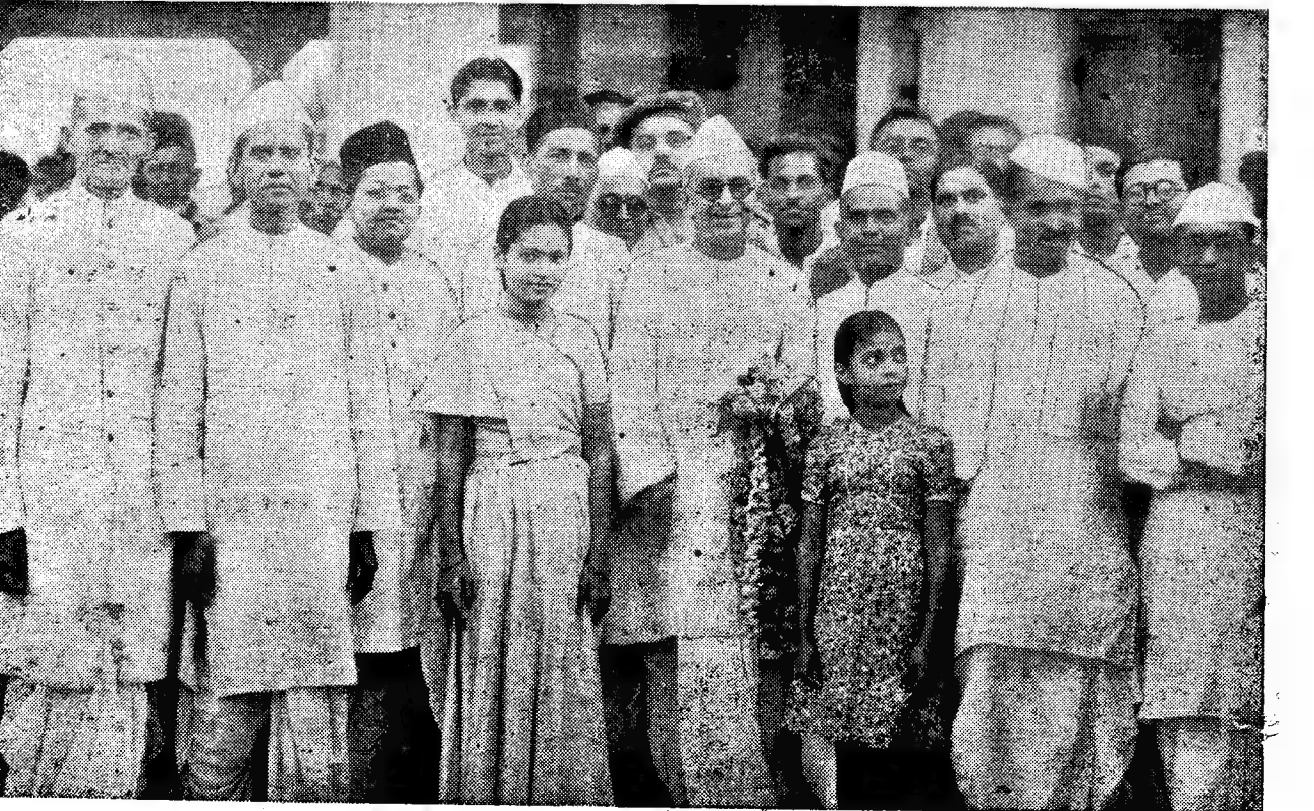

జయప్రకాశ్ నారాయణ

వరకు ధనికవాదమునకు దోసిలియైతే ను, కాంగ్రెస్ తీర్మానములకు, ఆచరణలకు కనిపించుచున్న ఈ వ్యతాసము వల్లనే, కాంగ్రెస్ లో వుండి దానిని సోషలిస్టు వ్యవస్థపై పుకు మరలింపవలెనని ప్రయత్నించుట పుఖాయగునని సోషలిస్టులు భావించుచున్నారు కాంగ్రెస్ లక్ష్య పునర్నిర్వచనకొరకు తుపాళు జరిగిన ఎ. వి. సి. సి. సమావేశములో పండిట్ నెహ్రూ అధ్యక్షతన ఒక ఉపసంఘము ఏర్పరచబడినది. ఆ సంఘము సోషలిస్టుల కొరచున్న అధికవ్యవస్థనే కాంగ్రెస్ ఆశయముగా నిర్వచింపవచ్చును. కాని ఆచరణలో అది ఎంత వరకు అమలుజరుపబడునో సంశయాస్పదముగట వలన ఇప్పట్లున కాంగ్రెస్ నుండి విడిపోవుట, కాంగ్రెస్ లోనే వుండిపోవుట అను విషయమును సోషలిస్టులు తేలికగా నిర్ణయంలేకున్నార. సోషలిస్టుపక్షము ప్రత్యేక పక్షముగా నుండుటకు ఇంతవరకు సమాంతరము కాలేదు; ఈ పక్షము కాఖలు, ప్రచారకులు దేశమందంతటా ఇతరపక్షములవారివలె వ్యాపించలేదు. సోషలిస్టులు కాంగ్రెస్ వ్యక్తులేనని ప్రజలు భావించుచున్నారు. మీ నూత్రమునైనా వదలుకొనుడు; లేదా కాంగ్రెస్ ను యైనా వదలు కని కాంగ్రెస్ వారు తెలిసింపుచున్నారు. ఈ సందిగ్ధపరిస్థితినుండి సోషలిస్టు పక్షము త్వరలో వైటపడేన మంచిది.

అధికోత్పత్తికి ఆటకములు

“మన ప్రజల జీవితావసరాలు సమకూర

మైదరాబాద్ లో భారతప్రభుత్వ ఏజెంటు జెనరల్ కె ఎం మున్షీ గారు బెజవాడ వచ్చినప్పుడు పురపౌరులు స్వాగతమిస్తున్న దృశ్యం.

జరపటానికి పాకిస్తాన్ ప్రయత్నాలు

వర్గ విభేదాలవలన సమైక్యతలు

గోపాలస్వామి అయ్యంగార్

లన్నా, మన స్వాతంత్ర్యాన్ని కాపాడుకోవా లన్నా అధికారాన్ని తిప్ప వేరే మార్గ మేమీ లేదు.....మన పాలన నుండి, యంత్రా గారలనుండి వస్తున్న దానిని నిర్మలమే చేయాలి. అది మన ప్రజలకు చేరుతున్నప్పుడే మన స్వయంపరిపాలన ఉంటుంది. అని భారత ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ ఒక విజ్ఞప్తిలో తెలియ జేశాడు. స్వల్ప కాల ములో అధికారాన్ని జరుపుటకు ఇప్పుడున్న పాదసంపత్తినింతా పూర్తిగా ఉపయోగించు కోవటం కన్న వేరే మార్గమేమియు లేదు. వస్తువులు అసలే కరువుగానున్న ఈ రోజులలో సమైక్యత లాభాలు జరిగి ఉత్పత్తి మరింత కుంటుపడడం సహింపజాలని విషయము. ఈ మధ్య ఢిల్లీలో జరిగిన పారిశ్రామిక మహాసభలో పాల్గొన్న ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు, యజమానులు, కార్మిక ప్రతినిధులు ఆలోచించి, గరిష్ట ప్రమాణము వరకు ఉత్పత్తి నిరాటంకముగా జరుగుటకు మూడేండ్లవరకు పారిశ్రామికరంగంలో అవకాశం వుండవలెనని, ఈ మూడేండ్లపాటు, సమైక్యత, లాభాలు జరుగరాదని ఏకగ్రీవంగా నిర్ణయించారు. సర్వరమే అధికారాన్ని జరుపుటకు అనవసరమగు ఇతర విషయములపై కూడ అన్ని పక్షములకు సంకల్పప్తి కరమగు ఏర్పాట్లు చేసుకోవ్వారు. కాని ఆ నిర్ణయము జరిగినదిమొదలు చేతనందంతటా సమైక్యత ఇదివరకు కన్న పాత్రగా జరుగుచు అధికారానికి పెద్ద అటంకముగా మన్నది.

కార్మికలకు యజమానులకు సంభవించిన వివాదములను పరిష్కరించుటకు బాంబాయి ప్రభుత్వ మేర్పరచిన మౌఖిక రీత్య విధానము పట్ల అసమ్మతి ప్రదర్శించుటకు బాంబాయి కార్మిక నాయకులు ఏకదినమాత్ర లాంఛన ప్రాయశు సమైక్య జరిపిరి. బాంబాయి కార్మి రేషన్ కు త్వరలోనే అన్నికలు జరుగనున్నవి. ఈ ఎన్నికలలో సోషలిస్టు పార్టీ అభ్యర్థులు కాంగ్రెస్ పార్టీ అభ్యర్థులతో పోటీచేయ నున్నారు. సోషలిస్టు పార్టీకి కార్మికులలో మంచి పలుకుబడి వున్నది. అందువలన కాంగ్రెస్ పై దెబ్బ కొట్టుటకే ఈ సమైక్య జరుపబడినదని కాంగ్రెస్ నాయకులు ఈనాటికిని ఆరోపణను చేయుచునే యున్నారు. ఆసమైక్య జయప్రద ముగా ముగిసినతరువాత అట్టి అసమ్మతినిరూపక సమైక్యమే ఒకటి కలకత్తాలో జరిగినది. అది బాంబాయి సమైక్యతల పూర్తిగా జయప్రదము కాకపోయినను, ఉత్పత్తిమాత్రము కుంటుపడి నది. బాంబాయి లాంఛనప్రాయశు సమైక్య జరిగి నప్పటినుండియు బాంబాయి రేవు కార్మికులు సమైక్య సాగించుచునే యున్నారు. ఈ సమైక్య కూడ సోషలిస్టులే నడుపుచున్నారు. రేవు కార్మికులు సమైక్య చేయుచుండటచే ప్రజలకు ముఖ్యముగా కావలసిన ఆహారపదార్థములు ఓడ లలోనుండి దింపుటకూడ అగిపోయినది. సమైక్య ఎన్నార్లకు పరిష్కారము కానందున, అత్యవ సరములగు పదార్థములను ఓడలలోనుండి దింపు టకు సైనికులను వినియోగించవలసి వచ్చినది. ఈ సమైక్యవలన కాండిటీకులు కూడ చాల బాధ పడుచున్నారు. రేవు కార్మికులు మొత్తము 6500 మంది వున్నారు వీరు సమైక్య ప్రారం భించుటకు హస్తముగా కారణము లేమీ లేవు సోషలిస్టులు తమ బలమును ప్రదర్శించుకొను టకు మించి. ఈ సమైక్య ఇన్నార్లకు జరగటము అనవసరమని సోషలిస్టుపత్రికలు కూడ గ్రహించి నవి. సమైక్య అనవసరముగా జరుగుచున్న ను బలబలప్రదర్శనములలో ఒకరి కొకరు తీసి పోవుట అమర్యాద గాబట్టి ఈ సమైక్య సాగి నున్నారు. దేశమునకు ఎంతో నష్టమును కలి గించుచున్న ఈ సమైక్య వెంటనే విరమించటం అనవసరం.

మనరాష్ట్రములో కూడ దక్షిణాదిలో బట్టల మిల్లులలో సమైక్య సాగుచున్నది. గుడ్డల ఉత్పత్తి అధికము కేయటకు ప్రభుత్వ మొక ప్రత్యేకసంఘమును నియమించినది. సంఘము

సిఫార్సుల ప్రకారం ప్రతికార్మికుడు ఇదివరకు కన్న ఎక్కువ కని చేయవలసి వచ్చినది. ఇందువలన కొంతమంది కార్మికులను తగ్గించవలసి వచ్చినది. ఆ తగ్గించిన కార్మికులకు పని కలిగించుటకు మిల్లులు రాత్రులందు కూడ పనిచేయుచు, ఎవ్వరికి నిరు ద్యోగము ప్రాప్తించకుండునట్లు చేయవలెనని కూడ నిర్ణయించబడినది. మధ్యవర్తిసంఘము నూచించిన ప్రకారం కార్మికుల జీతములు, కరువుభత్యములు యిచ్చుటకు యజమానులు అంగీకరించిరి. కాని ప్రతి కార్మికుడూ నిర్వహించవలసిన బాధ్యత అధికప్రమాణముగా నిర్ణయించబడినదని కార్మికులు అసంతృప్తులైరి. పాశ్చాత్యదేశములలో కార్మికు డెంత పని చేయు చున్నాడో అంతపని ఇచ్చుటి కార్మికులకూడ నిర్వహించవలె ననటం అసమంజసము. అదిగాక, రాత్రులందు పనిచేయుటకూడ కష్టమే. ఈ రెండు కారణములవలన కొంతవిధానమునకు కార్మికులు అంగీకరించుటలేదు. ఈ విధానము ఈవారములో అమలులోనికి వచ్చినదిమొదలు కోయంత్రూరు నగరంలో 18 మిల్లులలో కొంత వరకు గాని, పూర్తిగాగాని పని కుంటుపడినది. ఈ సమైక్యమే నేలం, తిరుచునాపల్లి పట్టణములలోని బట్టల మిల్లులకు కూడా వ్యాపించినది. ఈ సమైక్య చట్ట విరుద్ధ మని యజమానులు, కొత్త ఏర్పాట్లకు తా మెన్నడు అంగీకరించలేదని కార్మికులు వాదించు చున్నారు. కార్మికులకు యిచ్చుచున్న జీతములు, కరువుభత్యములను గూర్చి కూడ వివాద ములు జరుగుచున్నవి. ఈవివాదము రెట్టున్నను, నూలు, గుడ్డ ఉత్పత్తి చాల పడిపోవుచున్నది. నూలు, గుడ్డ అసలే కరువుగానున్న ఈ రోజు లలో ఉత్పత్తి అధికముగా జరుగక పోవుట అటుంచి, తగ్గిపోవు చుండుట శోచనీయము. కాని యుద్ధానంతరము మన దేశములో వీని ఉత్పత్తి చాల పడిపోయినది. 1944 వ సం. లో మనదేశంలో 12½ కోట్ల పౌనల నూలు, 40 కోట్ల 10 లక్షల గజముల గుడ్డ ఉత్పత్తి జరిగినది. 1947 వ సం. లో నూలు ఉత్పత్తి 10 కోట్ల 80 లక్షల పౌనలకూ, గుడ్డ ఉత్పత్తి 81½ కోట్ల గజములకూ పడిపోయినది.

మూడు సంవత్సరముల పాటు సమైక్య లేని జరుపకుండా అధికారానికి తోడ్పడెదమని కార్మికులు, యజమానులు వాగానముచేసిన వెను వెంటనే ఇట్టి సమైక్య జరుగుట విచారకరమైన

విషయము. కాని, కార్మికులు, యజమానులు నను రెండు వర్గములలోను కార్మికులను వీడ వర్గముల పట్ల వికార వృద్ధిచేయుతో వర్తించు చుండునెను. మన దేశమునకు ఈనాడు అధికారాన్ని ఎంత ముఖ్యమో, ఉత్పత్తియైనది అన్ని వర్గములకు సమంజసముగా పంపిణీ జరుగుట అంత ముఖ్యమే. యజమానులు లాభములు, ఇతర సౌకర్యములు కొంత వరకు తగ్గించుకని కార్మికులను సౌభాగ్యవంతులను చేయుటకు ప్రయత్నించవలెను. దేశమునకు వస్తువు లెంత అవసరమైనను, కార్మికులు సంతుష్టితో పనిచేయనినాడు అవి లభింపజాలవు. ప్రభుత్వముకూడ కార్మికుల కోరికలను అదరణ భావముతోనే గమనించవలెను. ఇది జరిగినతరు వాత అధికారానికి కృషిచేయుట కార్మికుల విధి.

వస్త్రములపై కంట్రోల్ రద్దు

అన్ని వస్తువులపైనను విలును ట్టి కంట్రోల్ తొలగించుటయే భారత ప్రభుత్వ విధానము. ఈ విధానము ప్రకారము ఒక సెలరోజులక్రితమే ఆహారధాన్యములపై కంట్రోల్ చాలవరకు సడ లింపబడినది; రేషనింగ్ చాలవరకు తీసివేయ బడినది. చక్కెరపై కంట్రోల్ పూర్తిగా రద్దు చేయబడినది. ఆహారమతరువాత అత్యవసర మైన పదార్థము గుడ్డ. గుడ్డపై కంట్రోల్ కూడ ఇప్పుడు దాదాపు పూర్తిగా తొలగింప బడినది. వస్త్రములపై కంట్రోల్ ను వీలైనంత వరకు సడలించుటయే తమ విధానమని భారత ప్రభుత్వము ప్రకటించినది. అమాచన నందు కుని రాష్ట్ర ప్రభుత్వము రేషనింగ్ తొలగింపక కంట్రోల్స్ అన్ని పూర్తిగా తొలగించినది.

భారత రాజకీయాలు

కంట్రోల్ పథింపునాట వస్త్రాన్ని తీసివేసి ఈనాడు వస్త్రాన్ని తక్కువగానే వున్నది. ప్రభుత్వ కంట్రోల్, రేషనింగ్ విధానములు సక్రమముగా అమలుజరుగక అవినీతికి తావిచ్చినవి, వస్త్రాన్ని అధికము చేయుటకు ప్రభుత్వ ముతో మిల్లు యజమానులు, కార్మికులు సహకరించుటలేదు. బట్టలధర చాల తక్కువగా నున్న దనియు, అందువలన అధికారాన్ని తమకు గిట్టుబడి కాదనియు యజమానులు అసంతృప్తి చెందియున్నారు. యజ మానులు, సేరుగాను, బ్లాక్ మార్కెట్ లో ను అధిక లాభములు కాజేయుచున్నారనియు, తమ జీతములు మాత్రము, జీతవర్గమును పెరిగి పోయినను, తగినంతగా వృద్ధిచేయుటలే దనియు కార్మికులు వాదించుచున్నారు. మిల్లుల ఉత్పత్తి అధికముచేయుటకు ప్రభుత్వ మేర్పరచిన నూతనవిధానము అమలు జరుపుటకు కార్మికులు, ముఖ్యముగా దక్షిణాదికార్మికులు, నిరాకరించుచున్నారు. ఇందువలన జరుగుచున్న సమైక్యలనుగురించి కొంతవరకు నైన ప్రస్తావించితిని. మనదేశములోని మిల్లులకు కావలసిన మేలు రకం ప్రత్తి పాకిస్తాన్ నుండి దిగుమతి కావలెను. కాని ఆ దిగుమతి సక్రమముగా జరుగుటలేదు. ఇట్టి పరిస్థితులలో బట్టల ధర కొంచెము పెంచిన గాని అధికారాన్ని జరుగు నవకాశములేదు. కాని కంట్రోల్ ధర పెంచుటకు ప్రభుత్వము ఇష్టపడుటలేదు. కాబట్టి కంట్రోల్ తొలగించి, అధికారాన్ని జరుపుటకు, సక్రమమైన ధరలకు అమ్ముటకు బాధ్యత మిల్లుయజమానులపై కేయటయే ఉత్తమమని ప్రభుత్వం భావించినది. ఈ రెండువిషయములలో మిల్లు యజమానులపై నుంచబడిన బాధ్యత సక్రమముగా నిర్వహించుట లేదని ప్రభుత్వము ఏకాత్రము సందేహించినా, కంట్రోల్ ఇదివరకటికన్న తీవ్రముగా విధించబడును.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రకటన ప్రకారం మిల్లుబట్ట అమ్ముకదారలు రేషనింగ్ నుండి నను పద్ధతి, మిల్లు బట్ట రేషనింగ్ పద్ధతి పూర్తిగా రద్దుపరచబడినది.

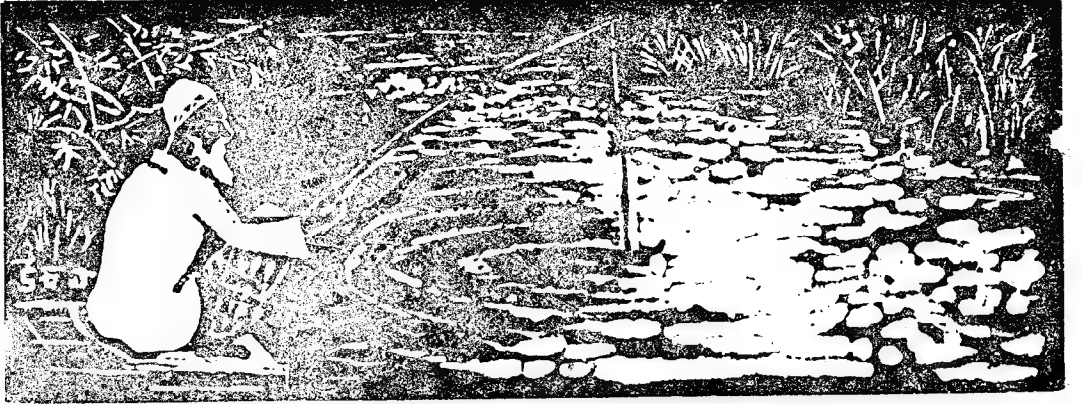
సర్దార్ వల్లభాయి పటేల్ సమక్షంలో భావనగర్ మహారాజా తమ సంస్థానంలో సంపూర్ణ బాధ్యతాయత ప్రభుత్వాన్ని తెలకొట్టానికి చేసిన నిర్ణయాన్ని వెల్లడిస్తున్నారు.

పిల్లల నవల:

పక్షిదేవత

శ్రీ సత్యనారాయణశ్రీవాస్తవ

౨౩

కొంతనే పయ్యెటప్పటికి పినాకం పని అయిపోయింది. పరుగు పంచెలో జాగిలం అందుకుంది. తన పెనకాలే భయంకరమైన కుక్క రోజుకొంటూ వస్తూ ఉంది; పట్టేసుకుంది. దాని అల సట వగర్పు పినిపిస్తూ ఉంది. దాని వేడివేడి ఊర్పులు తాకుతున్నట్టయింది. సముద్రం ఒడ్డుకూడా దగ్గరికి వచ్చివేసింది. ఒక్క అడుగు వేస్తే ఇంక సముద్రమే. ఆ యిసుకతిప్ప చేరుకోగానే యింక లాభంలే దని పినాకం ఒక్క దాటు సముద్రంలోకి వేశాడు—కప్పదాటు, జాగిలం అక్కడ అగిపోవా లనుకొంది. కాని పరుగు విసురులో ఆగక అదికూడా సముద్రంలో పడిపోయింది. అయితే ఆ కుక్కకు ఈడడం చేతకాదు. కాని చేతులూ, కాళ్ళూ పైకి పెట్టి గిరిగిలా తన్నుకోబోయింది కుక్క. తన్నుకొనేకొద్దీ అది అడుక్కి దిగజారిపోయింది. మళ్లా నీళ్లపైకి తేలేటప్పటికి ఆ జాగిలం “అయ్యో! నేను మునిగిపోతున్నాను; చచ్చిపోతాను” అని కేక వేసింది. దూరంగా పోయి తేలుతూ వున్న పినాకం ఇది చూచి “మునిగిచస్తే చావు” అని బదులుచెప్పాడు.

“పినాకరావూ! నన్ను రక్షించవూ! మునిగిపోకుండా నన్ను పైకి తీయ్యవూ?” అని కుక్క మొట్ట పట్టుకుంది. కుయ్యోమని కేక వినగానే పినాకం గుండె జాలిగుండెయేమో, కొంచెం కరిగింది.

“నిన్ను బ్రతికిస్తే నావెంట తరుము కొనివచ్చి నన్నింక బాధ పెట్టవుగదా?” అని వరతు అడిగాడు పినాకం. “ఓ! అలాగే! నిన్ను వదలివేస్తాను. త్వరగా బ్రతికించు మరీ. ఇంకో అరనిమిషం ఆలస్యం చేస్తే నా పనియింతే” అని కుక్క గుటకలు మింగుతోంది. పినాక రావు ముందు తటపటాయించాడు. ‘ఏదైనా మంచి పని చేస్తే అది యెప్పటికీ ఊరికే పోదు’ అని వాళ్ల నాన్న చెప్పినమాట జ్ఞాపకం వచ్చింది. మునిగిపోతూవున్న జాగిలం దగ్గరికి వెళ్లి ఆ తోక పట్టుకొని లాగి రెండు చేతులతోటి ఆ కుక్కని సముద్రపొడ్డు యిసుకలోకి చేరవేశాడు. ఆ కుక్క ఎన్నో ఉప్పు నీళ్లు తాగేసిందేమో, దాని పొట్ట పెద్ద గాలిగుమ్మటంలాగ ఉబ్బి పోయింది; నిలువలేకపోతోంది.

ఈ జాగిలం పూర్తిగా తెలివినస్తే యేం చేస్తుందో అనే భయంతో పినా

కం మళ్లీ సముద్రంలోకి ఉరికేశాడు. కొంతదూరం ఈడుకొనిపోయి తాను రక్షించిన స్నేహితుణ్ణి ఉద్దేశించి యిలా కేక వేశాడు. “కుక్కబావా! మరి వెళ్లిస్తాను. మనవాళ్ళ సందరినీ అడిగా నని చెప్పు”.

“వెళ్లిరా, పినాకం! నన్ను బ్రతికించి బయట పారవేసినందుకు నీ మేలు ఎన్నటికీ మరచిపోను”

పినాకం ఆ సముద్రంలో పడి, ఒడ్డుకి చేరువగానే ఈగతున్నాడు. ఒడ్డుకేసి చూస్తూవుంటే అక్కడ పెద్ద కొండ గుహలాగ కనిపించింది. అందులోంచి పొగ మేఘాలలాగ కమ్ముకొని వస్తూ ఉంది. “ఆ గుహలో అగ్ని ఉన్నట్టుగా ఉంది. అక్కడికి వెళ్లి మంట కాగు తాను. ముందు చలి తీరి సతర్వాత చూచుకోవచ్చు”. ఇలా నిశ్చయించి ఆ రాళ్లగుట్ట దగ్గరికి వెళ్లాడు. ఆ గుట్ట యెక్కబోతూ ఉంటే ఏదో పైకి తీసుకొని పోతూ ఉన్నట్టయింది. నీళ్ల క్రిందనించి పైకి ఏదో వస్తోంది. వచ్చి తనను గాలిలోకి ఎగురగొట్టా ఉన్నట్టయింది. తప్పించుకోవాలని చూశాడు. కాని మించిపోయాది. కొంతసేపటిలో

పినాకం పెద్ద వలలో తగులుకొన్నాడు. తనతోపాటు ఆ వలలో పెద్ద, చిన్న చేపలు, రకరకాలవి పైకి క్రిందికి ఎగురుతున్నాయి.

అప్పుడే కొండ గుహలోంచి చేపలు పట్టేవాడు వచ్చాడు. చూడటానికి అతడు భయంకరంగా ఉన్నాడు. చూపులు, ఆ వేషం, యాకారం చూస్తే ఎవరో సముద్రరాక్షసిలా గున్నాడుకాని మనిషిలాగ లేడు. అతని తలపొడ మెట్టుకలకి బదులు పచ్చగడ్డి నీలాడుతోంది. చర్మం ఆకుపచ్చగా ఉంది. కళ్లు ఆకుపచ్చ. నేలని జీరాడుతూవున్న పొడుగాటి గడ్డంకూడా పచ్చగా ఉంది. పొడుగాటి ఊసరవెల్లి పెనకకాళ్లమీద నిలుచుంటే ఎలా గుంటుందో, అలా గున్నాడు వాడు. వలంతా సముద్రంలోంచి పైకి లాగగానే వాడికి సంతోషిగా ఉంది. “అమ్మయ్య! యీవేళ మంచి చేపలు పడ్డాయి” అనుకొన్నాడు.

“అయ్యో! నేను చేపను కానే” అని పినాకయ్య అనుకొన్నాడు. చేపలతో నిండిన ఆ వల బరువుగాకొండ గుహలోకి తీసుకొని పోయాడు. లోపల

పొగతో కాఊరిగానూ, చీకటిగానూ ఉంది. గుహకి మధ్యగా పెద్ద పెరంనిండా నూనె సలసల కాగుతోంది. చేపలు వేయించిన కుళ్లవాసనతో ఆ గుహ అంతా బ్రద్దలై పోతోంది. “ఏం చేపలు పడ్డాయో చూతాం” అని ఆ చేపల వాడు, ఇనపపారలాంటి తన. చేయి వలలోకి చాపి చేతినిండా కొన్ని బాచ్చపరిగలు తీశాడు. వాటిని వాసన చూచి ఆ పెనంలో వేశాడు. ఇలాగ యెన్నోసార్లు తీసి పెనంలో వేసి చేపల పేరులు చెప్పి నోరుట లూరుస్తున్నాడు. అన్నీ అయినతర్వాత పినాక రావు మిగిలాడు. తన పెద్ద చేతితో పినాకయ్యని బయటికి తీసి ఆకుపచ్చ కళ్లు పెద్దవి చేసి ఆశ్చర్యంగా చూచి అన్నాడు వాడు: “ఇదేం చేప! ఇలాంటిది నే నెక్కడా చూచినట్టు తిన్నట్టు జ్ఞాపకం లేదు” అని, రెండు మూడు సార్లు తేరిపార జూచి “బహుశా! ఇదొక కొయ్యచేప” అన్నాడు. ఆ మాట వినగానే పినాకయ్యకి కోపం వచ్చింది. “నన్ను కొయ్య చేప ననుకొంటున్నావా? ఏయ్! చూడు. నేను చేపను గాను. బామ్మను. పెళ్లాడే బామ్మను” “పెళ్లాడే బామ్మ అయితే మరీ మంచిది. క్రొత్తరకం చేప దెలాగ ఉంటుందో రుచి చూడాలి”

“రుచి చూస్తావు” తినడానికి నేనేం చేపను గాను. నువ్వెలాగ మాటలాడుతావో, నేనూ అలాగ మాటలాడుతాను; వాదిస్తాను”

“బాగుంది. నువ్వు మాటలాడటం, వాదించడమూ చేతనైన కొత్తచేప వయితే మరీ మంచిది! నీకు చేయదగిన మర్యాద నీకు చేస్తాను.”

“ఇదేనా మర్యాద?”

“నీ మీద గౌరవంకొద్దీ ఎలాగ వండాలో నువ్వు చెప్పినట్టే చేస్తాను. నిన్ను ఈ పెనంలో వేసి అన్నిచేపల లాగ వేయించమంటావా, లేక చింత పండు పులుసు పెట్టమంటావా?”

“న న్నడిగితే నన్ను వదిలెయమంటాను. శుభ్రంగా ఇంటి పోతాను.”

“వేళాకోళం ఆడుతున్నావా? ఇంత విచిత్రమైన చేప వస్తే రుచి చూడకుండా వదిలివేస్తా ననుకొన్నావా? నీలాంటి బామ్మచేపలు ప్రతిరోజూ పడవు. మిగతా చేపలతోపాటు నిన్ను కూడా పెరంలో వేయిస్తాను. ఊరుకో! నలుగురితోపాటు నారాయణా!” ఇలా గనగానే, పినాకరావు ఏడవడం మొదలుపెట్టాడు. పొంగి వచ్చే దుఃఖం

పిల్లల కథలు

పుస్తివారు గుల కథ

బుద్ధిరాజు స్వరాజ్యలక్ష్మి

వయస్సు. 11 సం| ఆయిదోక్లాసు

అనగా అనగా. మా గ్రామంలోని వక యింట్లో కల్లి, కొడుకు, కోడలు కాపురం వుండేవారు. వారి యింట్లో వున్నవారుగుల చాలా నిలవ వుండు కున్నారు. కోడలికి ఆ వారుగుల తినాలని కోరిక వుండేది. అత్తగారు ఒకరోజున యేదో పనిమీద యిల్లు విడిచి యెక్కడికో వెళ్ళింది. ఆ సమయంలో కోడలు ఆ వుస్తేవారుగుల తీసుకుని నేతిలో వేయించుకుని తిన్నది. అత్తగారు తిరిగి యింటికి వచ్చి పొయ్యివద్ద పడియున్న బుద్ధిరాజుకు చూచి ఏమి తగలేకావని కోడలిని అడిగింది. పుస్తివారు గుల వేయించుక తిన్నానని సమాధానం చెప్పింది. ఈ నేరము వెంటనే కొడుకుతో చెప్పి కోడలిని పంపి వేయటకన్న ఏడుగల క్షయంకొకటి లేదని నచ్చ తెప్పి. వానిని వొప్పించి ఆ రోజు రాత్రే ఆమెను తాళ్యతో బిగించి కట్టి స్మశానమునకు తీసుకుని వెళ్ళి అచ్చట చితిపేర్చి దానిమీద వుంచినారు. వారితో విప్పు తీసుకుని వెళ్ళలేదు. విప్పు అచ్చట దొరక నందున అది తెచ్చేసిమిత్రం యద్దూ కలిసి వెళ్ళి నారు. వారు తిరిగి వచ్చేలోపున కోడలు కట్టు విప్పు కొని లేచి ఆ సమీపములో పడియున్న పుచ్చుకర్ర దుంగను ఆ చితిమీద పెట్టి బిచ్చకప్పి తాను ఆ సమీప మున వున్న ఒక దేవాలయంలోనికి పారిపోయింది. కల్లి కొడుకులు, విప్పు తీసుకునివచ్చి ఆ చితికి

అంటించినారు ఆది కాలదుర్మప్పుకు దానిలోనించి చిట, పట, ధ్వనులు చెలరేగినవి. అది తన్న వారు గుల దాని కడుపులోవుండి అట్టి ధ్వనులు బయట దేరిన వని అనుకొనుచూ కొడుకు, కల్లి యింటికి వెళ్ళిపోయినారు. నాలుగురోజుల తరువాత కోడలు యింటికి తిరిగి వచ్చినది. అరాత్రే తాను స్వర్గలోకమునకు వెళ్ళి, అచ్చటి వింకలు, వినోదములు చూచుచుండగా, అచ్చటి వారందరూ నన్ను యింటికి వెళ్ళి న అత్త గారిని అచ్చటికి పంపమని చెప్పినారు. అత్తగారిని అచ్చటికి పంపేమిత్రం తిరిగి వచ్చినానని చెప్పి నది. ఆ మాటలకు అత్తగారు చాలా సంతోషించి తనను వెంటనే అచ్చటికి ప్రయాణంచేసి పంపించ మని కొడుకును కోసినది. భార్యభర్త లిద్దరూ ఆమెను తాళ్యతో కట్టివేసి స్మశానమునకు తీసుకుని వెళ్ళి చితిమీదపెట్టి వెంటనే విప్పు అంటించినారు. పూర్తిగా కాలిపోయినది. నాలుగురోజుల గడిచినప్పటికీ తన కల్లి రారే దేమని భార్యను అడిగినాడు నీ కల్లి స్మశానములో చితిమీద కాలిపోయినది; యెన్నటికీ రాదు; అని సమాధానము చెప్పినది కుమారుడు కల్లి నిమిత్తం చాలా విచారించినాడు. పుస్తి వారుగుల తిన్నందుకు నన్ను కార్చి చంపివేయాలనుకున్నందుకు ఆమెకే ఆ శాస్త్ర జరిగినది; అని భర్తను వోదార్చింది. ..

గ్రహ సామంతులను పీకటి పదగానే ఆకాశం లో కోటానాకోటలు నక్షత్రాలు కనబడుతాయి. వీటికి మిలుకు మిలుకు మంటూ ప్రకాశించే గ్రహ వుంది. బాగా పరిశీలించి చూస్తే యీ నక్షత్రాల మధ్య కొన్ని మిలుకు మిలుకు ముకుండా వుంటాయి. వీటి నే గ్రహాలు అంటారు. మనకు గోచరించని ఇంకా యెన్నో గ్రహాలు వున్నవన్నీ. నక్షత్రాలకు, గ్రహాలకు కల భేద పేమిటి? మొదటిది వైన చెప్పాము— గ్రహాలు మిలుకు మిలుకు ముకు. రెండవది యేమంటే, యీ గ్రహాలకు స్వయం ప్రకాశం లేదు, నక్షత్రాలకు వుంది. దీనికి తార్కాణము మన భూమి. భూమికి స్వయంగా వెలుగు లేదు; తేలికేదు. సూర్యకిరణాలు ప్రసరించేటంత వరకు పగలు; తేకనాకే చీకటి. తక్కిన గ్రహాలూ అంశే, నక్షత్రాల్లో ఒక్కొక్కటి బ్రహ్మాండమైన అగ్ని గోళము. ఇందుకు మన భూమి సూర్యుడి సూర్యకు భూమికి చాలా దూరంలో వున్న పీకటి చిన్న నక్షత్రమని కాస్త్రవేత్తలు కనిపెట్టారు.

మాడవ : నక్షత్రాలు సూర్యుని వలెనే తమ స్వలగ్ని విడిచి కడలు. గ్రహాలు యెడతెలిసే లేకుండా స్థితి మార్గాల్లో (orbits) సూర్యుని చుట్టూ ప్రదక్షిణం చెందుతాయి. అందులకి వీటిలో రాతింబగళ్ళు, ఋతువులు కలుగుతాయి. నక్షత్రాలు పప్పు మద్దలు కనుక వీటిలో ప్రాణి కోట్లు జీవించలేవు. భస్మమా కాదు.

ఎన్నో వేల మైళ్ళ దూరంలో వుండే సూర్యుడి ముకు యంతి వేడిమి కలుగజేస్తూ వుంటే యింకా సూర్యుని సంగతి, తక్కిన నక్షత్రాల నాట దేమిటి? గ్రహాల సంగతి అల్లా కాదు. వీటిలో రాతింబగళ్ళు, ఋతువులు, వాతావరణము అనేవి వున్నాయి కనుక ప్రాణి కోటి జీవించడా అనేది ప్రశ్న. అన్ని విధాలా గొమరిని పోలివున్న గ్రహాల్లో మనుష్య సంగారిము వుండదా? అంటే, యెంత వరకు సదుపాయము వున్నాయో ఈ ప్రశ్నకు కాస్త్రవేత్తలు యేమంటారో చూడాలి.

నామ, చెట్లు, వృక్షాలు, పురుగు, పక్షులు, జంతువులు, మానవులు—అన్నీ కూడ కొన్ని

తో “అయ్యో! నేనా చెడుసావాసం చేసి, వాళ్ళ మాటలు వినబట్టికదా నాన్న పాట్లు పచ్చాయి. నేను బుద్ధిగా ఉండి బడికే వెళ్తే యీ పాట్లు లేకపోయేవి గదా! చెడ్డవాళ్ళ మాటలు విన్నాను. అనుభవిస్తూ ఉన్నాను” అని గిలగిల తన్నుకొని ఆ జల్లెవాడి చేతుల్లోంచి విడిపించుకోవా అని ఎంతో ప్రయత్నించాడు. లాభం లేక పోయింది. జెన్నవాడు చెడ్డతాడు పీకీ కాట్లాచేతులూ పెరగకట్టి, ఆపెసంలో మిగతా చేపలతోపాటు పారవేశాడు. ఒక చెడ్డ వాకా తెచ్చి అందులో ఉప్పు, కారం యీ చేపలకి రాసి పెసంలో పారవేస్తున్నాడు. గండు మీనులు, బొచ్చులు, కొజ్జిమీనులు, వాలుగలు, పండుగొప్పలు, సందువాలు. ఒక లేమిటి, అన్నీ పెసంలో వేస్తున్నాడు. ఆఖరికి పినాకయ్య వంతు వచ్చింది. ఇంత ఘోరమైన చావు వచ్చిందికదా అని భయంతో పినాకం వడివడ నడకపోయాడు అయితే యింక బ్రతిమలాడటానికికూడా ఓపి కలేదు. మాటా ఊపిరికూడా రావడం లేదు. కళ్ళతో జాలిగా అడిగాడు. జెన్నవాడు చూస్తేనా? అయిదారుసారులు దాకలోని కారంలో అటూ యిటూ తిప్పాడు. అలా ముంచి తీసేటప్పటికి లక్కబొమ్మలాగ తయారయ్యాడు. ఆపుకు తలకాయ పట్టుకొని....

బాల విద్యనము

మరి యే గ్రహంలో నైనా మనుష్యులు ఉన్నారా?

శ్రీమతి లీలావతిదేవి

భూమి కలయికచేత యెన్నో ముకు, కార్బన్ (carbon), హైడ్రజన్ (hydrogen), ప్రాణనాయువు (oxygen), నైట్రజన్ (nitrogen), మిగిలిన మూల పదార్థాలు (elements) సర్దిమై కాతిమల మితియై కాటం వల్ల జీవరాసులు పుట్టుచున్నవని అంటారు. (ఈ పదార్థాలున్నీ వేర్వేరుగా తయారు చేయుటకు సాధ్యము కాని వీటిని ఆకాశాతలములో జతకూర్చి ప్రాణులను తయారు చేయబడు యెంతవరకు సాధ్యమో కాస్త్రవేత్తలకి నిష్పయించాలి!) ఇన్నీ కూడా జీవించుటకు కొన్ని పరిస్థితులు మఖ్యవరము—తగుముత్రం

జీవరాసులు యెలా వుంటాయి? అందు వల్ల ఇక్కడ ప్రతిస్థితి వేరు.

కజ్రహము సూర్యునికి చాల దూరమునా వుంది. విడిచిపెట్టి వేడి వల్ల వాతావరణము మాయమైంది. పూర్వపు, శీని, గామాకేకు వులు దీనికి కృతీ రేకము. సూర్యునికు ఆ కృతీ రేక మైన దూరము లో వున్నాయి. అందువల్ల సూర్యునికు చలదము యొక్కవ. ఈ కాటావల్ల యీ గ్రహాల్లో భూతిగానులు బ్రతుకు భూమిగూర్చి అందరికీ లేరిన విషయమే జీవితానికి అవసరమైన సదుపాయాలు యిక్కడే సరిగా వున్నాయి.

ఒలింపియా నర్కస్ ప్రదర్శనాలలో పిల్లలకు ఆనందం కల్పించే హాస్యవేషాల బంగారక్కం

వేడి, నీరు, ప్రాణనాయువు, బొగ్గు వులు సు వాయువు. ఈ గెండు విషయాలూ సూర్యుడికి తక్కిన జీవకోటికీ నేమీ లేదాదీక. ఇటు వంటి పరిస్థితులు యే గ్రహంలో వుంటే అక్కడే జీవులు వుంటాయి.

చంద్రుడు అసలు గ్రహముకాదు. ఉపగ్రహము. అంటే, భూమి అనే గ్రహానికి చంద్రుడు గ్రహము. ఇలాంటి చంద్రులు తక్కిన గ్రహాలకు వున్నాయంటే భూమికి ఒక్క చంద్రుడే అయితే వ్యాపారా తొప్పని చంద్రుడు. కాని అవన్నీ గ్రహాల అవునో కాదో నిర్ణయించబడలేదు. చంద్రుడు క్రమము భూమికి అన్నిటి కంటే సమీపంలో వున్న ఉపగ్రహమని కాస్త్రవేత్తలు నిర్ణయించారు. చంద్రగ్రహము నక్షత్రాల్లోకి చిన్న చైత్రాలు తిప్పుతూ, భూమి తనమట్టు తన, సూర్యుని చుట్టు యొక్క సూర్యుని తిరుగుతూ వున్నా ఆకాశిక మనకు తెలియకులేదు. ఎందుకంటే భూమికి తనపైన వుండే ప్రతి వస్తువునూ తన కేంద్రము వైపుకు లాగి పట్టుకనే తీక్తివుంది. దీనిని “గురుత్వాకర్షణ శక్తి” (Gravitational force) అంటారు. ఇటువంటి ఆకర్షణ శక్తి చంద్రునిలో బహు స్వల్పము. వాతావరణమే (atmosphere) లేదు. వేడి సంగతి చెప్ప నక్కరలేదు. దీనిని ఒక గ్రహంవలెనైన మంచుగడ్డకో పోల్చవచ్చును. నీరు, గాలి, వేడిమి లేనట్టి పరిస్థితుల్లో

ఇక మిగిలినవి పుక్కుడు, బుగ్గడు ఈ గెంటిలో జీవితానికి అవసరమైనవి కాని కొన్ని వున్నట్లు కనబడుతూవున్నా.

చైత్రాక్షణంలో, ముగ్గురు కల్లలో నూ, శుక్రవారీ, భూమికి అంతే దూరంలో ఒక నక్షా

రెండవది ప్రతిబింబం లాగే వున్నది అనవచ్చు. కాని యిక్కడి వాతావరణము యొక్కవగా పుట్టింది. ప్రాణనాయువు చాల తిక్కిన. అంతా బొగ్గుపులుసు వాయువే, భూమిపైన వుండే బొగ్గుపులుసునాయువుకు 200 రెట్లు యొక్కవ! దీని ఆకాశము భూమి వలె సుందంగా లేదు. అండవృత్తము (elliptical). ఇరుగుకు 52° యేటనాలుగా తిగిలం వల్ల వుష్ణమండలము (torrid zone) శీతమండలము (frigid zone) రెండే వున్నాయి. మనకు వలె తోష్ణ మండలము (temperate zone) లేదు.

బుధ గ్రహంలో ప్రాణికోట్లు వుండే సూచనలు బొత్తిగా లేనవి చెప్పలేము. దీని గ్రహాలు (poles) సదా మంచుచేత నింపబడి వుంటాయి. శీతకాల లో యీ మంచు మరింత దట్టంగా వ్యాపిస్తుంది. తేనెవినో కాస్త పలుచబడుతుంది. వాతావరణంలో నీటి ఆవిరి, ప్రాణనాయువు కొద్దికొద్దిగా వున్నట్లు సుంతపరిశోధన వల్ల తెలుస్తూవుంది. కాని ప్రాణనాయుధ చాల తక్కిన. యివేల యీ గ్రహాన్ని చూచా చిత్రాలు తీశారు. నేల చాల యెరుగు దిగుడుగా వుంటుంది. కొన్ని ముకువుల్లో అక్కడక్కడ వైరు వుండే సూచనలు కనబడుతున్నాయి. వీటి వసతి లేదు. ఇక్కడి జనసమూహము గ్రహాల పద్ధమంచు కరిగి వెలువడే నీటిని కాల్యల ద్వారా అన్ని స్థలాలకు పారించి అతిశ్రద్ధ విధ జీవముత్ర సాగిస్తూ వున్నారట. నేల యెరగా వుంటుంది. ఎర్రనిరంగు ఒకవిధమైన లవణాలవల్ల కలుగుతుంది. ఈ లవణాలకు గాలిలోని ప్రాణనాయువు పీల్చి వేసే సుగుం వుంది. అందువల్ల జీవరాసులకు ప్రాణనాయువు చాలటంలేదు. చాల అకస్మాత్తు వున్నట్లుంది. వాతావరణంలోని ప్రాణనాయువు అంతా యీ లవణాలు పీల్చి వేస్తే ప్రాణికోట్లు క్రమంగా చీగించి అంతకాతాయి. భూమి మీద కూడ యిట్టి లవణాల చిక్కలు కనబడుతూ వున్నాయట. అయితే కొన్ని వందల కేల యెండ్లలో మన గతి కూడా బుధగ్రహానివాసుల్లాగే ఆపుకుం దన్న మాట!

శుక్రగ్రహంలో యిప్పుడిప్పుడే సూర్యుడి పుక బయట దేగతున్నవట. భూమిపైకూడా కొన్ని వందలకోట్ల సంవత్సరాలకు పూర్వము యిటువంటి సూర్యుడి పుకే వుండే వనిన్నీ, యీ జీవులే క్రమే పరిసరానుం గంగా మార్పులు చెంది మానవరూపకగా పరిణమించాయనీ, మన ముక్కు జీవకోటికి అధికారిగా నేవుచేత నియమింపబడ వాడు కాదనీ కాస్త్రవేత్తలు అభిప్రాయము. దీని ప్రకారము యిక్కడ నూ నూగు వందలకోట్ల యెండ్లలో శుక్రడు భూమి వలెనే జీవరాసులలో నిండుతుంది; బుధగ్రహంలోని ప్రాణాలు అంశ్యశీలికి కచ్చాయి. యింక కొన్ని వేల లక్షల సంవత్సరాలకు చంద్ర లోకమువలె నిర్జీవ మాతుంది.

ఆమెకు ప్రేమైక నిధానము

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

అరుణ గర్భశయ రోగ నివారిణి

అరుణ స్త్రీలకు పరపుసాదం వంటిది. ఇది స్త్రీలకు కలిగే బుటుసంబంధ వ్యాధులన్నిటిని పారద్రోలి జీవనమునకు ఆనందమును, మాధుర్యమును, సౌరభమును చేకూర్చును.

అయుర్వేదాత్రమం లిమిటెడ్, మదరాసు 17.

వివాహమూస్త్రీపురుషులూ

(9 వ పేజీ తరువాయి)

స్త్రీసమాజంనుంచి మరికొందరు మరొక వ్రళ్ళి వేస్తున్నారు. తల్లికి పిల్లవాడిని పెంచుటనే ఆర్థికశక్తి స్వతంత్రంగా ఏర్పడవ్వకుటోందే హక్కు న్యాయశాస్త్ర మూలకంగా ఎందుకు ఉండకూడదు అని. అప్పుడు వారికి వివాహబంధం ఎందుకు? అది కేవలమూ స్త్రీని పురుషునికి బానిసగా చేయటంతప్ప అన్యమౌతుందా? ప్రభుత్వంగానీ, సంఘంగానీ భర్తను కోరే యువతికి భర్తను చూపలేకపోవటం వల్ల శక్తివంతమైన మాతృత్వం ఉన్న స్త్రీ వ్యభిచరించటం దోషమా?—అయితే ఈ తప్పు సంఘానదా? ప్రభుత్వానదా? వ్యక్తినా? పురుషులకంటే స్త్రీలు విశేషంగా ఉన్నదేకంటాగానీ, జాతిలాగానీ, సంఘంలాగానీ, స్త్రీలందరికీ భర్తలు దొరకటం చాలా కష్టం. వివాహ విషయంలో ఆధునిక స్త్రీ మానసిక స్థితి లో తెగిన ఒక వేలి కొన్ని అభిప్రాయాలిచ్చాడు. “వంధ్యత్వం చట్టసమ్మతము చేయవచ్చును. స్త్రీలలో మానసికాభివృద్ధికి మాతృత్వాన్ని వహించాలని కొందరు కోరుకుంటారు. కొందరు భర్తలకంటే మనస్సు అంగీకరించకపోయినా పిల్లలమీద అక్షేపము వివాహం చేసుకుంటారు. పిల్లలు కావాలని ప్రతి స్త్రీ కోరుతుంది. కానీ—అందుకోసం పురుషుడికి చాస్యం చేయటానికి అంగీకరించదు” అని.

అయితే పిల్లలు ఎలా వస్తారు? పెంచుకోవచ్చును, లేదా మరో స్త్రీ పిల్లలను దొంగిలించవచ్చును. ఇతరుల పిల్లలను పెంచుకున్నా దొంగిలించినా తృప్తి కలుగకపోవటము మానవ లోకానికి సహజగుణం. ఇందులో రక్షణబంధం కనిపించదు. ప్రపంచదేవ లేదు. ఆత్మీయతలేదు. ఏమి సంతృప్తి? ఎక్కడి సంతృప్తి? లోకంలో కొందరికి సహజంగా కామాద్రేకం ఎక్కువ. కొందరికి తక్కువ. కొందరిలో కామం మధ్యేర్పాట్లాన్ని అనుసరిస్తుంది. ఎవరిలో కామం తక్కువగా ఉంటుందో వారిని జాతిశాస్త్రజ్ఞులు ఊనకాములు (Infertile) అని వ్యవహరిస్తారు. ఇటువంటివారికి కామాద్రేకం విశేషంగా ఉన్న వాళ్ళను చూస్తే ఈర్ష్య కలుగుతుంటుంది. అందువల్ల దాన్ని తగ్గించటానికి ఎంతో తంటాలు పడతారు. లోకంలో స్త్రీ పురుష సంబంధంలో వచ్చే నిబంధనలూ, తస్సలూ, పుక్కిటి పురాతాలూ అన్నీ ఈ ఊనకాముల మూలంగా కలిగేవనని ఒకమతంవారి అభిప్రాయం. అంటే కామానికి సంబంధించిన విధినిషేధాలు పనికిరావని అభిప్రాయంకాదు. ఊనకాముల అత్యంతవల్లకూడా లోకానికి కొంత మేలు కలిగింది.

పూర్వకాలం మతప్రవక్తలు గుర్తించినట్లు కామశక్తిని గమనించినవాళ్ళు అరదు. విచ్ఛేదన (Divorce) మాట ఎత్తకుండానే ఎన్నో అటంకాలు కల్పించారు. జీవన విధానంలో అనేక నిషేధాలు మూలమనుచిర్వరచి నేడు విచ్ఛేదిగా తాండవించే కామానికి కళ్ళాలు విగించినారు. కామశక్తిని సమస్తమూ భగవంతుని మీద కేంద్రీకరించే ఆధ్యాత్మిక ప్రపంచాన్ని సృజించారు.

క్రైస్తవ మతం పాపిత్వాన్ని ప్రభంజనం అంగీకరించి కేవల నీతివాదులు ఏమంటున్నారో గమనిద్దాము. వివాహ విధానాన్ని సంపూర్ణంగా మార్చు చేయటంకంటే ఏ కొద్దిమంది వ్యక్తులూ మిగిలిన సంఘం కోసం బలి కావడం మంచిదని వారు అభిప్రాయ పడుతున్నారు. సంఘానికి శ్రేయస్సు అందువల్ల లభించేటట్లుయితే కొందరిని త్యాగం చెయ్యమని కోరటంలో తప్పుండదు. అయితే అప్పుడు మరో ప్రశ్న బయలుదేరుతుంది. జీవితపర్యంతమూ బ్రహ్మచర్యాన్ని అవలంబిస్తే మానసికంగా కానీ శారీరకంగాకానీ ఏమన్నా ప్రమాదం సంభవిస్తుందా? అని. ఇటువంటి ప్రశ్న ఒక శతాబ్దానికి పూర్వం కలిగినట్లుయితే దానికి “ఏ ప్రమాదమూ లేదని వెంటనే సమాధానం వచ్చి ఉండేది.

ఇది కేవలమూ శాస్త్రీయ యుగము. ప్రాచీన యుగంలో మతవక్తలు సంఘంలో ఉచ్చస్థితిని తొంది ఉన్నారన్న సంగతిలోక ప్రసిద్ధము

నేడు ఆస్థితి—ప్రజా యుగంలో—వైద్యులు పొంది నారు. యథాతథంగా బ్రహ్మచర్యం వల్ల ఎటువంటి ప్రమాదమూ లేదు. కానీ అది కొందరికి ఉపకరిస్తుంది. కొందరికి ఉపకరించదు—అని వైద్య శాస్త్రజ్ఞులు చెబుతున్నారు. కామ శక్తి విశేషంగా లేని వాళ్ళు బ్రహ్మచర్యాన్ని అవలంబిస్తే ప్రమాదం లేదు కాని తద్వారితోపాటు స్త్రీ సంభోగాన్ని అరికట్టితే కామాన్యగులు (Sexual Neurotics) అయినా అవుతారులేదా ముష్టిమెధునానికి అలవాటు పడుతారు; ఇది వైద్యుల అభిప్రాయము. అందువల్ల బ్రహ్మచర్యం అందరికీ మంచిదని గానీ, చెడ్డదని గానీ నిర్ణయించడానికి అవకాశం లేదన్నమాట.

అంతే కాకుండా, స్త్రీ సంబంధం లేనంత మాత్రాన ఒక వ్యక్తి కామరహితుడని కానీ బ్రహ్మచారి అనిగానీ అనటానికి పిలువలేదని జాతి శాస్త్రజ్ఞులంటున్నారు. ప్రాచ్య గ్రంథాలు కూడా అనే విధంగా పలుకుతున్నాయి. బ్రహ్మచర్యవలంబకులకు కామ సంబంధమైన భావనలూ, కామక స్వప్నాలూ రాకూడదు. నిజమైన బ్రహ్మచర్యము కేవలము శారీరకభోగంతో ఆగిపోదు. అంటే బ్రహ్మచారి మనస్సులో ఏ విధమైన కామమూ ఉండకూడదు.

హేవల్క్ ఎల్లిస్ మహాశయుడు బ్రహ్మచర్యాన్ని గురించి వ్రాస్తూ ఇలా అన్నాడు “సామాన్యంగా ‘చేష్టి’ (బ్రహ్మచర్యం) అనే శబ్దం శారీరక సంభోగాన్ని గురించి మాత్రమే లోకంలో వాడుకలో ఉన్నది. కానీ ఆ శబ్దం అంతమాత్రంతో ఆగిపోదు. అంతకంటే అనంతమైన అర్థాన్ని ప్రతిపాదిస్తుంది” అని. అందువల్ల మత, ధర్మ, వైజ్ఞానిక వివక్ష లేకుండా బ్రహ్మచర్యం ఒక గుణంగానే పరిగణిత మాత్రా ఉన్నది. పూర్వకాలపు మత ధర్మాల మీద విప్లవం జరిపి స్వేచ్ఛను పొందినానని భ్రమపడే నేటి సభ్యతా ప్రపంచం బ్రహ్మచర్యంమీద దాడి చేస్తూ ఉన్నది. అందుచేత ఒకవంక నంచీ బ్రహ్మచర్య కేమిటి? మానవులకు కామచ్ఛ సహజం, దాన్ని తీర్చుకోవలసినదేననీ, వివాహాది నియమాలను త్రోసిరాజ నవలసినదేననీ వినిపిస్తున్నది. ఏ దేశంనుంచైతే ఈ నినాదాలు వినిపిస్తున్నవో పూర్వం ఆదేశంలోనే కామాభోగానికి కొన్ని నియమాలున్నట్లు తెలుస్తున్నది. అయితే—కామచ్ఛను తీర్చుకునే ఇతరఅవకాశాలూ కనిపిస్తున్నవి. కానీ విప్లవం చేసి సాంఘికఆర్థికరాజకీయ స్థితుల్లో మార్పునూ, స్వేచ్ఛనూ పొందిన దేశం నేడు కామస్వేచ్ఛ (Sex-licence) కోరుతున్నది.

సామాన్య స్త్రీపురుషులలో మిగిలిన అన్నిటితో పాటే కామమూ సామాన్యంగా ఉంటుంది. దానివల్ల ఎటువంటి ప్రమాదమూ లేదు. వైజ్ఞానిక, మానసిక వికాసాల విషయంలో కలిగే తృప్తవలనే అది పనిచేస్తుంది. అత్యవసృతాన్ని తెలుసుకోవలసిన ఆసక్తి ఎటువంటివో కామమూ అటువంటిదే.

నీతిశాస్త్రజ్ఞులు సంఘం అంగీకరించిన మార్గాలలోనే కామత్వప్రసాదించుటను స్త్రీకిగానీ, పురుషునికిగానీ శ్రేయస్కరమని అభిప్రాయ విస్తాడు. అటువంటి మార్గాన్ని అనుసరించలేని వ్యక్తి దానిని చంపుకోటంగానీ లొంగదీసుకోటంగానీ మంచిదంటాడు. అయితే అటువంటి విధానాన్ని అనుసరించటము ఎంతవరకూ సాధ్యము? అనేది ప్రశ్న.

మనస్సును మార్చుకున్నా—లేక స్నాయువులకు నిస్సత్తువ కల్పించుకున్నా కామము నశించదు. కామాన్ని చంపుకునేందుకు కొందరు కొన్ని క్రీడలు కనిపెట్టారు. దానివల్లకూడా విశేషం ప్రయోజనం కనిపించలేదు. పరిపూర్ణమైన అలసట (Exhaustion) కలిగేవాకొత్తుద్దాధాని, కామత్వత్రేగానీ నిర్మూలితం కాదు. మత విషయకమైన మనస్తత్వం కొంతగా ఉపకరించవచ్చునేమోగాని, అది లేనివాళ్ళకు కామాన్ని లొంగదీసుకోవటమనేదే లేదు. అటువంటివారు, సంఘంవారి ఆనందానుభవాన్ని అరికట్టితే, స్వీయ-కామము (auto-erotic)గా పరిణమిస్తారు. దానివల్ల లోకానికి సంఘానికి మరింత తీరని ప్రమాదం సంభవిస్తుంది.

ఉదాత్తమైన ఒక ఆదర్శం ఉంటే కామం లొంగక పోదు. ఆదర్శనిహీనంగా కామాన్ని లొంగదీసుకోటానికి యత్నిస్తే అందువల్ల ప్రయోజనంకంటే ప్రమాదమే విశేషము.

రాజామణి

(10 వ పేజీ తరువాయి)

“అదే చెప్పావున్నాను—అల్లాంటి యోగ్యత లేవీ మీలో జేవే అని—”

ఈమాత్రం కుదుపు లోగడ ఆవివ కప్పదూ తగలేదు. బెంగాల్-నాగపూర్ గైలింజ్ ఢీకొన్న పెట్రోల్ బాంకల భగ్గమని—

“మీ... ఇప్పవచ్చినట్లు మాట్లాడుతున్నారు—ఏమిటి మీ ఊహ?—”

“నేను, నాయిప్ప మొచ్చినట్లు మాట్లాడక, వాళ్ళ ఇప్ప మొచ్చినట్లు, వీళ్ళ ఇప్ప మొచ్చినట్లు మాట్లాడుతామట గానీండీ, పిచ్చా?—అసలు, నాయిప్ప మొచ్చినట్లే మాట్లాడం, అది, నాకో పెగవలనాటులేండీ, మొదలబంచీ—దానికేమిటి గానీండీ—అ!— అన్నట్లు—ఊహేమిట న్నారు గాదూ?—అ! ఏ ఊహతో మాట్లాడుతున్నానంటే—ఉండండి వెలుతాను. పిలవని పేరంటంగా, తమరు ఈ ఇంట్లో ప్రవేశించారు—ఏ ఊహతో? సరిగ్గా అదే ఊహనుకోండి—నాదీ, ఓచిన్న నైతిక సందేశం వుంది. కొంచెం మీకు ధన్యోపదేశం చేసి మంచిమార్గం చూపిద్దామని వెధవపేక్ష—”

“నాకా? ఏమిటి!!—”మంటగా అరిచింది.

“ఏమిటా అండీ...అ!...చెబుతాను. తమరు నికార్సయిన సంఘసంస్కారులు కారని నా పరమ విశ్వాసం. సంస్కారుల కుండవలసిన ప్రాథమికధర్మాల్లో మీలో హాళీ. అసలు ప్రాథమిక ధర్మాలేమిటి?—‘దానం, ధర్మం, దయా, సత్యం’—అందులో మొట్టమొదటిది, దానం. ఇప్పుడు పరికిలిద్దాం. సంస్కరణోద్యమాన్ని చేతిసంచితో తగిలించుకుని మారిక్కడి కొచ్చారు. దోపిలా—గిద్ద దాచుకోటానికైనా చాలక వారికలెపోయి జానెడు బెల్లెడు చింపులబంతలు మొలక చుట్టుకుని, చరికి గజ గజలాడుతూ, ఇంచుమించు దిగంబరులై, హోర్న ఘోషిల్లుతూ, గతిలేని అనాథవేదీలు, ‘ఒక్కదమ్మిడి పారెయ్యమని, అంగలూరనూ, ఎంతమంది అడుక్కుతినే ఆడపురుషులు, మీ వెంటబడ్డారా? వాళ్ళ వంక కన్నెజేనా చూశారా?—లేదు. చరికి నరాలు విరుచుకు పోయి చస్తున్న, పాపం, ఆముసలిముండకి—మాటవరనకి, మీ బెనారస్ చీర ఎందుకొచ్చారు గారు?—కేవలం ముంజేతులుతప్ప, రొమ్ముల మీద మరుగ్గా ముడుచుకోటానికి, మరో గత్యం తరంతేక, అవమానంతో అటమటించి, కుమిలి కుమిలి యేడుస్తూ, కళ్ళనీళ్ళతో మీ వంక ఆకతో దీనంగా చూసిందే...ఆ బీదపడుముకి ఈ నాయిలు రెవికన్నా పారెయ్యాలిసింది—పోనీ వాళ్ళు ఇలా బైటికి కనుపిస్తున్నా కొంచెం ఆచ్చాదనగానైనా వుండేది. అక్కడ పసిబిడ్డని అడ్డాల్లో వేసుకుని, బోసిపోయిన ఆముడంపిడత మీ కడ్డంసాచిందే, ఆ పచ్చిబాటిం తకి, చెవులమీద కట్టకొటానికి, కనీసం ఈ నిల్కు జేబురుమాలన్నా ఎందుకు తగలేతారు గాదూ?—ఒక్కమాటలో చెబుతాను వినండి రాజామణి గారూ. ఈ రోజున నిజంగా, ఈ దిగంబరభారతంలో మీరు నికార్సయిన సంస్కారులే అయితే మొండిమొలతో తిరగాలిస్తామింది.

“స్కాంప్ అవ!”—చివాల్నా కోవంగా లేచిపోవోయింది.

“అగం డాగండి—మీరలా వొట్టినే వెళ్ళి పోదానికి వీలేదు. మీ బెనారస్ చీర మీరుంచుకుంటే మాని, మీ సందేశమైనా, నాకు పాలెసిపొండి—అ పిల్ల గొడత మీ కెందుకు? చెడిపోయిందేమిటి?—”

“ఎంత పాపం జేస్తోంది?—”

“అది మాలతి సొంత విషయం. మీకు సంబంధం యేమిటి? ఆ విషయంలో మీరు జోక్యం గల్గించుకు ముక్కందుకు దూరమైనారు?”

“మట్టావున్న మనుషులు సహించేడెలా?”

“ఎవరూ?—ఎందుకు సహించలేదు. ఈ ఇంట్లోవున్న వాళ్ళవరూ సహించలేకుండా వున్నామని గోరెట్టడం లేదే? మీ దగ్గిరి

అలాటి అభియోగ మేదన్నా వచ్చిందా యేమిటండీ?—అగనా వచ్చిందే న ను కోండి, ఈ దండనాధికారమంతా తాము స్వయంగా చేపట్టి, కోర్టుబెట్టి, కిక్కులు చెప్పమనీ, గుండెల చీరమనీ, మీకు, ప్రభుత్వంవారు, ఫర్మానా యెప్పుడిచ్చారు?—పాతిమంతులా? శ్రోత మంతులా? కాస్త, ■ జేదీ, నైలు నెంబరూ, మెమో నెంబరూ దయచేయస్తారా?—”

లేచి, గదిలోనుంచి, తప్పించుకుని పారిపోవటానికి ప్రయత్నించింది రాజామణి—కాని ఆ కవిగారు ద్వారానికి అడ్డంపోయి నిల్చున్నాడు.

“అగం డాగండి! మీ రలా వెళ్ళిపోదానికి వీలేదు. మీరు నాకు సరైన సమాధానం చెప్పితే గానికెళ్ళటానికి వీలేదు. పిలవని పేరంటంగా అసత్యంగా పరాయివాళ్ళ పడక గదుల్లోకి రావటం, వాళ్ళకి పేర్లెట్టటం—తగదని యే పెద్దమనిషైనా, కొంచెం మందలిస్తే, గింజాకుని రుసరసలాడి, కోపంగా లేచిపోవటం—ఏమిటిమర్యాదా మీరూ?

“నాకు తల నేరిసింది; మీకు నెరవలేదు—మిమ్మల్ని కొన్ని ప్రశ్నలడగటానికి నాకు హక్కుంది. మీకీపనికి జీతమేమిస్తారు?—లేక మీగొప్పతనం ప్రదర్శించుకుని రొమ్ము విరుచుకు తిరగట మొక్కటే మీకు ప్రతిఫలమా? ఈరెంటిలో ఏదైనా మీకు కొంత ప్రతిఫలం, ముడుతోందనే చెప్పాలి. కాని, మీరు... మీసంతోషంకోసం, మీ సంతృప్తి కోసం, మీగొప్పతనాన్ని డబ్బావాయించుకోటం కోసం—యెడటి వాళ్ళని సత్ప్రేరేపన కలిగివుండమని బజాయిస్తున్నారు. అల్లాంటి బజాయితవల్ల, ఇంతవరకు, ఎక్కడైనా, నున్న పాకు తొడిమంత, ప్రయోజనలేక మేదనా కలిగిందా చెల్లీ? నిజం చెప్పండి—లేదు. ఎందుకు కలగలేదో నేను చెబుతాను వినండి. మీ బలహీనతెక్కడందంటే, మనుషులంటే యేమిటో, వాళ్ళకుండే బాధలేమిటో, దుఃఖాలేమిటో, వాళ్ళపరిస్థితులేమిటో మీకు తెలియవ. కనీసం, తెలుసుకుంటానికైనా మీరెప్పుడూ ప్రయత్నించలేదు.

మీకున్న ఆర్థిక స్థాయిగ్యం, సంఘంలో మీకున్న స్థానం, కంచుకోటల్లా మీచుట్టూ, యీగి వాలనీకుండా కాపాడుకుంటే, పూల నెట్లలో, నుఖమయ జీవితం నెరపుతూ పోయిగా తియ్యి తియ్యటి కలలుగంటూ వుంటారు. ఈ జీవితం మీదృక్పథాన్నంతా మార్చి, ప్రపంచం కృత్రిమ వర్ణాల్లో అభూతంగా కనిపించేలా చేస్తుంది, రంగడాల జోడులోనుంచీలా. ■ అద్దాలన్నంత సేపూ మీరు సంస్కారిణి అనే పేరు తగిలించుకోటానికి వీలేదు బహి—”

హాదీలిపోయి పచ్చడ్డాల చలవజోడు చివాల్నా కళ్ళమీద నుంచి లాగేసీకుకుని చేత్తో పుచ్చుకుంది. గిజాటుగా, ద్వారం వేపు నడిచింది. తప్పించుకు పారిపోవాలని. కాని కవిగారు త్రోవ తప్పుకోలేదు. ఇప్పుడాయనకి మరింత దగ్గరగా నిలబడాలి సాచ్చింది.

“ఆ నుఖమయజీవితం ఒక సాలె గూడూ, గ్రహించండి. స్వర్గానికి రోడ్డు మీ రనుకుంటున్నంత పువ్వుల బాటకాదు. మోకాళ్ళ పర్యంతం. ఎగబాకటమంటే, బోర్లబొక్కులుగా పడటం, ముక్కు బద్దలుకావడం, నడుములు పడటం, ఇవన్నీ జరగొచ్చు—”

“వెళ్ళనియ్యండి”—కళ్ళనీళ్ళ పర్యంతం తైదగ్గతితో అంది.

“నిజంగా మీరే మిస్తున్నారు?—మధ్యాహ్నం రెండు గంటలకి ట్రీ తీసుకొని కులాసా కోసం ఇటు పచారుచేసే ■ కాస్త కాలాన్ని ఇస్తున్నారు.”

పక్కగా దూసుకు పారిపోదామని ప్రయత్నించింది. కాని పక్కనున్న బల్లమీద జారి పడి నడుములు కదిలిపోయినయే—

“అమ్మయ్యో!”—అంటూ, నలవలా బాధగా యేడ్చింది. కవిగారికి జాలేసింది—తల తల తేరచి—

“ఇక మీరు వెళ్ళొచ్చు—”.

విశ్వాసఘాతుకులు శస్త్ర త్రైవిచిత్రశిలలైన గాథలు

విశ్వాసఘాత మండలములోని మనస్య ప్రాంత ములను చాల కఠినముగా ఈ ప్రాంతము గా బరిస్థాన రాష్ట్రములో కలిపి వేసినారు. అందో కటి మత్స్యగుండ ప్రాంతము.

మత్స్యగుండ మొక వింత జలాశయము. అది పాడు వాతాలూకాలో ఎండ్రెక కొండదిగువ పాడేరులో నున్నది. ఎండ్రెక కొండ 1888 అడుగులు ఎత్తుగల పెద్దకొండ. అదిగవ పాడేరు గ్రామమునకు వాయవ్యదిశను మైక్రోడూరమున మతమనబడు గ్రామ మున్నది. మత్స్యగుండ మీ గ్రామమునకు సమీపమున నున్నది. ఆ కక్కడి యేటి కడ్డుగా మహాపాపాలులు చాపకట్టగా పడియున్నవి. ఆ పాపాలజాలముల కడుగున ఏరురంధ్రము దొలుచుకొనినది. నూరుగజములకు పైగా ఏటి ప్రవాహము అంత ర్యాపియై యున్నది. ఇట్లు నుమారొక అరభ్రాంతిగురుము కనబడక భూగర్భముననే పారి పిమ్మట మరల భూమ్యుపరి భాగమునకు ఏరు తేలి కనబడును. ఏరుతేలి కనబడుచోటనే ఈ మత్స్యగుండ మున్నది. గుండమునిండ చేపలున్నవి. చిరుచేప తండములు, మధ్యరకపు చేపలు, పెద్దచేపలు, అనేక రకముల చేపలు బిలబిలలాడుచు కన్నుల పండువు చేయుచుండును. ఇక్కడి విశేష మేమనగా ఈ చేపలు క్రొత్తవారి సవ్యడివిని బెడరిపారి పోవు. ఎవరైన చేయి చాపినయెడల ఎంతో విశ్వాసముతో మచ్చికగాచేరవచ్చును. చేతితో పట్టుకొని ఒడలు నిమిరినను సంతోషము చెలి బుచ్చును. మాడుగుల జమిందారు లీ మత్స్యములను పూజించురు. వారు మత్స్యవంశము వారి మని చెప్పుకొందురు. వారి కాసనము ప్రకారము ఎల్లవారు నీ మత్స్యములను సంగ్రహించి పూజించురు. ఏటేట ఉత్సవములుకూడ చేయుదురు.

ఒకసారి ఒక బిడారి వర్తకుడు తన యెడతో కూడ ఈ గుండముకడ బసచేసి, మచ్చికతో చేర వచ్చిన చేపలను పట్టి, 'వంటయింటి కుండోళ్లను సామ్యముగా వానిని చంపి, వండితినెను. మత్స్య రాజా విశ్వాస ఘాతుకుని కేసిం చెను. బిడారివాడు తాను తోలుకొని వచ్చిన ఎడ్లతోకూడ నిలువున రాయయిపోయెను. ఇట్లు కేల్తుడై కిలారుపమును కరించిన కిడారువానిని, కిలలైన వాని యెడ్లను ఈ యేటియెడ్లను నేటికిని చూడవచ్చు నని ఆ ప్రాంతమున నొకప్పుడు పోలీసు సూపరింటెం డెంటు ఉద్యోగము చేసిన J. A. Sandell దొరగారు వ్రాసిన సంగతులు విశ్వాసఘాతము జిల్లా గజెటరులో చేర్చి ప్రకటించబడినవి.

(2) కుమ్మరి కథ

ఆ గజెటరులోనే పాలకొండ తాలూకా విశేషములు వర్ణించుచు నీరే పుర గ్రామమును గూర్చి ఈ క్రింద వివరములు వ్రాయబడినవి.

విజయనగరమున కుత్తరముగా పన్నెండు క్రొగులలో పొందూరు స్టేషనున్నది. పొందూరు ఇటీవల మహాత్మా గాంధీగారు రాట్నములకు ప్రాముఖ్యము నిచ్చినది మొదలు భరతఖండము నందంతటను ప్రసిద్ధి గనినది. మిక్కిలి సన్నమైన నూలు వడికి ఇక్కడ బట్టలు నేయుదురు. పొం దూరుకు నాలుగుమైళ్ల దూరములో నీరేపుర మున్నది. నీరేపురములో గొప్ప చెరువున్నది. ఈ చెరువు గట్టు రెండుమైళ్లు పొడుగు కలది. ఈ చెరువును సరించి వింత కథ లున్నవి.

చేదస్త మనందీ—లేకపోతే సూపర్ స్టిషన్ (Superstition) అనండి—పిచ్చినమ్మకమనండి—ఏమన్నా సంతోషమే కాని జరిగినది జరిగి నట్లుగా యథార్థము గ్రంథమైనది. అది యేమనగా:—

ఆ గ్రామంలో జకప్పకు ఇద్దరు అక్క చెల్లెళ్లు ఉండేవారు. వాళ్ల పేరులు పెదకంచెమ్మ చినకంచెమ్మ. చక్కని వేళ్ళు. కాలంలో ఉన్నప్పుడు చాలామందిని ఆకట్టించి చాలాడబ్బు ఆర్జించారు. తరువాత తమ వృత్తి యొక్క ప్రాంత్యత గురించుకొని చాలా పశ్చాత్తాప తత్వలయాలు. ఆ ప్రాంతమంతా కేవలం వర్షాధారపు భూములు. ఒక పెద్ద చెఱువు తవ్వినే ఆ చెఱువు ఆవారాన్ని వేలకొలది గరిసెల ధాన్యం పండించవచ్చును. కనుక అటువంటి పెద్ద చెఱువు తవ్వించడమునకు ఆ వృద్ధ వేళ్ళు

శ్రీ గొబ్బూరు వెంకటానంద రాఘవరావు

నిశ్చయించుకున్నారు. రెండుమైళ్లు పొడుగుగల చెఱువుగట్టు పోయించారు. కాని, అది మి కర్మమా, ప్రతీ యేడూ ఆ చెఱువుగట్టు ఎక్కడో ఒక చోట గండి కొట్టడమూ, చెఱువులో ఉన్న నీరంతా పోలోమని పైకి పోవడమూ, ఒక చుక్కనీరైనా చెఱువులో మిగలక చెఱువు దిబ్బికావడమూ ఇలాగ జరుగుతూ వచ్చేది. ఆ ప్రాంతపు జనమంతకూ పనికి వచ్చే పుణ్యకార్య మని పాపము ఆస్త్రీలు తెలించి చెఱువు తోలిస్తే ఏటేటా ఏమిటి ఉపద్రవం? ఎందు చేత చెఱువు గండ్లు పడి పోతున్నది? ఎవరు అడ్డు తగలుతున్నారు? బూడిదలో పోసిన పన్నీరు లాగ ఈ ప్రయత్నం అంతా ఎందుకు వృథా అవుతున్నది? అని వాళ్లు చాలా కేదం పొంది నారు—ఆ అక్క చెల్లెళ్లు. అప్పుడు కొందరు

తున్నట్లు మరణమునకు సిద్ధపడి భగవన్నామ స్మరణ చేసుకుంటూ వాళ్ళిద్దరూ గండిలో కూర్చున్నారు. మట్టి తవ్వేవాళ్ళు తవ్వ తున్నారు. పారపనివాళ్ళు తట్టలు నింపు తున్నారు. తట్టలు మోసేవాళ్ళు మోసి మట్టి తెస్తు న్నారు. భక్తులు మంత్రతత్వములతో భజనలు చేస్తున్నారు. విష్ణుభక్తులు నారాయణ నామ స్మరణం చేస్తున్నారు. శివభక్తులు "హరహర మహాదేవ కంభో హోం హర! భవ మహాదేవ" అంటూ పరమేశ్వరుని నామం స్మరిస్తున్నారు. యివ్వలు జపాయిస్తున్నారు. మేళతాళధ్వనులు మిన్నుమిట్టుచుండగా ఆ త్యాగమార్గులు నిశ్చల చిత్తులతో తమ వైతన్యములు మహేశ్వరా ర్చనలు చేసినారు. అభిషేకము చేసినట్లు తట్ట లతో మట్టి వారి శిరోపరిభాగములపై పడి

బిటన్ లో నూతన విద్యాభోదనా పద్ధతులకై గ్రంథాలయాల్లో కృషి చేస్తున్న విద్యార్థి ఉపాధ్యాయులు.

పెద్ద లిలాగ అన్నారు. "ఎందుకు చెఱువు గండి కొట్టేస్తున్నదంటే—ఈ చెఱువు బలి గోరు కున్నది. నరబలి యిస్తేనే గాని ఈ సంగతి చక్కబడదు. ఈ గండిలో నిండు ప్రాణాలతో ఇద్దరు కూర్చున్నప్పుడు మీద మట్టి పోసి కప్పె ట్టించుకోవాలి. తమ ప్రాణాలు బలి ఇవ్వాలి. అలా బలి యిస్తే మరి కన్నాలు పడవు. చెఱువుగట్టు గట్టిగా ఉంటుంది. చెఱువులో నీరు నిలుస్తుంది. పూర్తిగా పంటలు పండుతవి. అశేష జనము సంతోషిస్తారు" అని నరబలి సంగతి ప్రశంసించారు

ఈ మాటలు విని ఆ అక్క చెల్లెళ్లు దీర్ఘంగా యోచించారు. "చెఱువు నర బలి కోరికే లే, ప్రాణాలకు ఎవరు తెలించి బలి యిస్తారు? మరొకర్ని మనం ఎందుకు బాధ పెట్టాలి? గుడి కట్టించి కిళిరం మానామా? మనం ఇంకా బ్రతికి ఇంత కంటే ఏమి సాధించవలసి ఉన్నది? ఇంతా చేసి గ్రుక్కడు ప్రాణంకోసం లోభించి చెఱువు దిబ్బించుకోవడం ఎందుకు? ఎన్నాళ్ల కైనా చావు తప్పదు. రోగంతో తీసి మంచం మీద ఇంట్లో కుర్చి చచ్చుట కంటే ప్రజోప యోగంగా, ఇలా ఘనంగా ప్రాణాలు ఈశ్వరా ర్చనం చెయ్యడమే మేలు." అనకొని, చింతిం చక, చిన్నబోక, మహాత్సవంతో పెళ్ళికి వెళ్లు

పుచ్చుకొనిన గృహస్థుల వస్తువులను ఈ దేవత లకు భక్తి విశ్వాసములతో తిరిగి సమర్పణ చేయగా అవి యదృశ్యములయి దేవతల కందు చుండెను. ప్రజలలో నాగరకత వృద్ధియైన కొలది భక్తి విశ్వాసములకు భంగము వాటిల్లినది.

ఒక కుమ్మరి తన కొడుకు పెండ్లి చేసుకొను వాడై యీ దేవతలను వస్తువాహనములు ఎరువు కోరెను. కోరిన వస్తువు లీ దేవతలు వాని కను గ్రహించిరి. పెండ్లి సలక్షణముగా జరిగినది. యా నాళ్ళు, పదహారురోజుల పండగలు అన్నీ పూర్తి యైనవి.

వస్తువులు కుమ్మరిచేతిలో చిక్కియున్నవి. "చిక్కిన తగువా? చిక్కిన తగువా?" అన్నట్లు ఇవి చే జిక్కించుకొని కుమ్మరి తనలో తా నిట్లు విరికించెను: "ఈ వస్తువులు తిరిగి నే నెందుకు ఇవ్వవలెను? ఒకరివల్ల నాకు ఇది లభించినట్లు బుజువేమున్నది? సాక్షు లెవరు? నేను ఇవ్వక నా వద్ద ఉంచుకొనినయెడల నన్నె వ రేమి, చేయగలరు? చూతముగాక! నేనే ఉంచు కొందును" అని నిశ్చయించెను.

ఈ మహాద్రోహమునకు దేవత లాగ్రహించి కేపించిరి. ఉన్న పాశముగా కుమ్మరి రాయయై పోయెను. దీనికి భీతిచెంది ఆయూరి కుమ్మరు లందరూ పొరుగుగ్రామములకు పారిపోయిరి. నాటినుండి ఆ యూరిలో కుమ్మరు లెవ్వరను నివసించుటలేదు.

ఈనాడు మా న పు ల లో ద్రోహబుద్ధి మిక్కిలి వ్యాప్తి గనుచున్నది. ఇది మిక్కి విచారించవలసిన విషయము. ఈమధ్య కరువులకు, రేవను నిర్బంధములకు తాళజాలక జనులు కుండి కృశించుచుండిరి. వారిమధ్య నొక క్రిమంతు రాలు తన పెంపుడుకుక్కను రాజభోగములతో పోషించుచుండెను. అది చూచి కొందరు "ఏమమ్మా! ప్రజలందరు లిండి లేక మలముల మాడుచుండగా నీ కుక్కకు విందుభోజనములు పెట్టుచున్నావే! ఇంతమంది డుభార్తులలో నొక్కనికైన పట్టెడన్నము పెట్ట నీకు చెయ్యి రాదు! ఎందుచేత నమ్మా?" అని పన్నించిరి. "నా సామ్యునిన కుక్కకు విశ్వాస మున్నది మానవునకు విశ్వాసము లేదు. ఇట్లు చొరబడి వాసములు లెక్కచెట్టుదురు. అట్టి విశ్వాస హీనులైన మానవులకు పెట్టుటకంటే విశ్వాసము గల కుక్కకు పెట్టుటే మేలు" అని యామె జవాబు చెప్పెను.

పాపిష్టి మానవులు నిచ్చిన పెట్టుమీదుగా గోడ యెక్కి నిచ్చెనను త్రోసివేతురు. ఏరువాటి తెప్ప తగులవేతురు. రక్షించినవానినే భక్షిం తురు. నాళికజంఘుని కథ ఈ యంశమును బుజువు చేయుచున్నది. మనుష్యులలో స్వల్ప ముగా కృత్రిమమున్న యీ కృత్రిమము పుర స్కరించుకొని సుమతీతకములో నొక ముఖ్య పద్యమునకు సవరణ (amendment) అవసర మైనది. అసలు పద్యమిది:

"ఉపకారానికి నుపకారము
వివరితము కాదుచేయ వివరింపంగా
నపకారానికి నుపకారము
నెవమెన్నక చేయువాడు నేర్పరి కుమతీ."
అఖరు రెండుపాదములకు సవరణ:
ఉపకారానికి నపకారము
నెవమెన్నుచు చేయువాడు నేర్పరి కుమతీ

* * * * *
మనుష్యుల కతితమైన కత్తులుగల దేవతలు, భూతములు, పితృచములు లోనగు వానికా గ్రహము కలిగినపుడు పాపిష్టి మానవులు కిల లగా మారిపోయిన కథలు అరేబియన్ నైట్సు (Arabian Nights) కథలలోకూడ కలవు. చేపలవానికథ (Story of the Fisher-man) చదువనగును.

ఆ, యా, కబుర్లు :

మనుష్యుల చెప్పచేతలలో మేఘాలు

కొద్ది పాడినంత తో కుంభవృష్టి కరిపించవచ్చును

“వానకాట, ప్రాణహాళి” తెలుగుకోసము గదా అమల సామెత ఉంది. ప్రాణహాళి అల్లా ఉన్నా, వానకాటం మనకు తోవలసి నప్పుడు కురికిం మువచ్చునని అమెరికా కాన్ఫ్రెజులు ప్రశ్నికంగా చూపించారు. ఒక విమానము, ఓ గండునూపాయలకు దొరికేంత మంచు గడ్డ, (నీటి చుక్క కారకండా పొడిగా ఉన్న స్థితిలో ఉండాలి) ఉంటే, పెద్ద కడగళ్ళలానే కురిపించుచున్నది, అవరల్ రిచ్చెస్స్ అనే అమెరికా కాన్ఫ్రెజుడు అంటున్నాడు. అల్లా ఒకసారి కర్నూల్ లో ఎల్లిసా అనే ఆయన వాన కురిపించినప్పుడు తను అల్లా సాయంచేసింది, ఆయన ఒక వ్యాసంలో చెప్పాడు.

కర్నూల్ లో, పార్లమెంట్ అనే చోట వాతావరణ పరిశోధక కాలనీ ఆధికారి. ఆయన తోపాటు కేసు కూడా ఒకసారి విమానంలో చాలా దైకి, ఎత్తైన ఉన్నత స్థూల వైదా కా పోయాము. అక్కడ విమానంలోంచి, పొడి మంచుచుక్కలు, మేఘాల్లాకి, కొళ్ళకుగింజలు మేత వేసేట్టుగా జల్లుము. ముందు కొన్ని నిమిషాలదాకా ఏమీ జరగలేదు. తర్వాత కల్లగా ముసుగు కమ్మింట్లు మేసల నాక్రమించు కొంటూ కౌరంగు బయలుదేరింది. ఇద్దం లేనట్టుగా మొదలెట్టి, చివరికి ఏనుగులొండెం ధారలలో నల్లపడిన బుల్లులు కర్నం ధారాళంగా కురిశాయి. ఆ దృశ్యం చూస్తూంటే మాతే విభ్రమం గొల్పింది.

ఇంకో పదిహేను నిమిషాలతర్వాత ఎల్లిసా మళ్ళీ ఇంకో రి మెట్టదారాన్ని ఉన్న మేఘం దగ్గిరకు విమానం పొదిచి, మరో 15 పాసల మంచు, ఇందాకటిలాగే చల్లారు. ఆ మేఘ మండలంనుంచి క్రిందికి కచ్చేబున్నట్లే మంచెత్తు తూన్న వడగల్లవానలోంచి, విమానం తప్పించుకురావలసి వచ్చింది.

ఆరోజుకు మొత్తం అనేక మార్ల బస్సుల మంచూ, వానా కురిసి ఉంటాయి. పోనీ మామూలుగానే వాన కురియాలిసే వల్లులు కురిశాయా అంటే, ఈమంచు చల్లినట్టొకప్పు, చట్టా దూరాన ఉన్న మబ్బలనంచీ ఒక చినుకైనా వాన రాలలేదు. కురిసిన వాన ఏదో తప్పకుండా ముసువ్వప్రయత్నంవల్ల కురిసిందే నని నిరారణగా అనిపించింది.

ఇంకొకరు అమెరికాలో అల్లా వాన కురి పించిన ప్రయోగాల్లో చాలా బ్రహ్మాండంగా, కనపించిన దీ ప్రయత్నం.

ఇంతకుముందు ఆస్ట్రేలియాలో డరవై చద రపుమైళ్ళ వైశాల్యపు పొలాల్లో, 2 గుడ్డుల వాన, ఫిబ్రవరి 5, 1947న నీడ్మిడ్గర్ల కురి పించారు. అక్కడా వాన చెప్పి చటూనికి ఈ ప్రయోగమే చేశారు. అసలీ ప్రయోగాన్ని మొదలు కనిపెట్టినవాడు విన్సెంటు షాఫర్ అనే కాన్ఫ్రెజుడు. ఈయన జనరల్ ఎలెక్ట్రిక్ రేబకెటరీలో, నోబెల్ బహుమాన మందుకున్న డాక్టరు ఇర్వింగ్ లాంగ్మ్యూయిర్ తో కలిసి పనిచేస్తుండేవాడు.

మొదట 1946 నవంబరు 13న షాఫర్ ఈ చిటకా ప్రయోగించాడు. మాస్సాచుసెట్స్ రాష్ట్రంలో ఉన్న గ్రే లాక్ పర్వతాలకు 14,000 అడుగుల పైకి కొయి, చిన్న చిన్న మంచుగడ్డ చుక్కలు నీరు లేకుండా పొడిగా

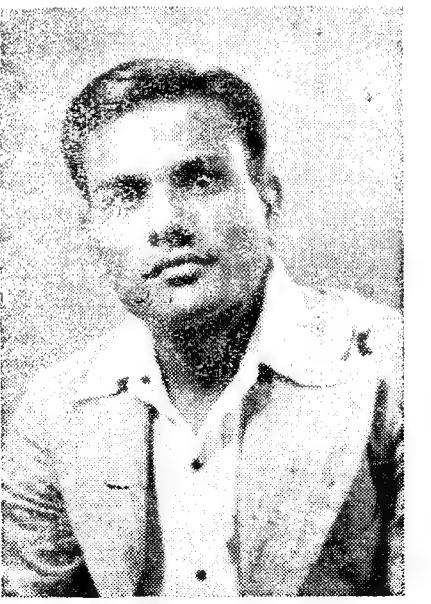
ఉండెట్టు చేసి, వాల్లుమైళ్ళు చెల్లువ న ఉన్న తే ఘులోకి చల్లారు. మేఘం ఒక్కసారిగా ఉడుకులు రావటం మొదలుపెట్టి, పొడిమంచు కేసులు రాలటం మొదలు పెట్టాయి. కాని ఈ మంచురేకుల 8000 అడుగులు క్రిందికి పడే లోపలే, గాలి ఆ చెన్నువంతకు పెచ్చేసింది. ఈ చల్ల పొడి మంచుచుక్కలకూడా ఎక్కు వైతే, సానమంచుగా పడటానికి బదులు, మళ్ళీ మేఘంలోనే, గడ్డకట్టుకు పోవటం మొదలెట్టాయని, షాఫర్ అనుభవవీధి ప్రసించి అల్లా జరగకుండా ఉండే ఉపాయాలు కూడా కనిపెట్టాడు.

1948 నుంచీ షాఫర్ ఈ ప్రయోగాలలో పరిశోధన చేస్తూనే ఉన్నాడు. అసలు విమాన కాలనారు మొదట “బాంబరు విమానాల రెక్కల మీద, తోకమీదా ఎగురుతూన్నప్పుడు టన్నుల కొద్దీ, మంచు పేర్కొని, వాల్లు నీ క్రిందికి ఈడ్చేసి నాశనం చేస్తోంది. ఇల్లా జరగకుండా ఉపాయం చెప్పవలసిందని” జనరల్ ఎలెక్ట్రిక్ కాన్ఫ్రెజుగారిల వారిని అడిగాడు. మేఘాలలోనే తమంచు చుక్కలున్న చోట, విమానం రెక్కలమీద మళ్ళీ మంచు ఏర్పటం లేదనీ, అల్లా లేని మేఘాలవద్ద విమానాలు పోతున్నపుడే ఇల్లా జరగుతుందనీ షాఫర్ చూశాడు. అల్లాంటప్పుడు, ముందే మేఘాల్లో ఆవిరినే, మంచుగా గడ్డకట్టేస్తే, ఇక ఈ అపద ఉండదని అనుకొన్నాడు. తన ఎత్తు

చిన్నపిల్లల విద్యావిధానం (7-వ పేజీ తరువాయి)

భావిపౌరు డయినప్పుడు నిజమయిన విశ్వరూపన సోదరభావము పెంపొందును. అట్టివో మతకల హమాలకుగాని రాజకీయ కలహమాలకుగాని తావుండదు. భౌతిక, మానసిక, ఆధ్యాత్మిక సంబంధమైన త్రివిధాభివృద్ధి విద్య. ఇంకొకటి కంటువడినవి విద్య అసంపూర్ణమే. అటు కంటువడుటచేతనే గాంధీమహాత్ముడిపూర్వదానిని ప్రార్థన సభలవ్వారా పూర్తిచేయవలసివచ్చినది. తిరిగితిమ జగన్వీతి మేగదా!

ప్రాథమిక విద్య నిర్బంధముగా నుండవలెను. అది పూర్తిచయిన పిమ్మటగాని ఉన్నత విద్య

రెంటాల వీరరాఘవరావు మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభ హిందీ సంక్షిప్తలేష విలేజింగ్ నియమితుడైన ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం గుడివడ వాస్తవ్యులు. స్వల్పవయస్సే హిందీ ఆభ్యసింది. నేనాగ్రామంలో హిందీ సంక్షిప్తలేషనం నేర్చినాడు. ఆవిధారత కాంగ్రెసు సమ సమావేశాల రెండో విలేజింగ్ వ చేశాడు. ఓడిత భారత హిందీవచార సభలోనూ కమలయిన బజాజ్ వద్దా పనిచేశాడు. ప్రకాశం పంతు గారి కొంతకాలం హిందీ లేఖకుడుగా పున్నాడు. ఉత్సాహవంతుడు. వ్యక్తికాముడు.

మేఘం ఒకటి తగూగు చేశారుకు, ఒక-చిన్న చుల్లని గది తయారుచేసి, దాంట్లో తన ఉప రిటో ఆవిరి విడిచాడు. అల్లా పోడినాగున తయారైన నీన్న మేఘంలో, కొద్దిగా వాండుగడ్డ చిటకవట్టిన పొడిమంచు చల్లాడు. ఆ గాలిలో ఉన్న చిన్నపులుసు వాయువు ఘనీభవించి, నిలుపునా పొక గడ్డకట్టెట్టు కట్టినది. ఇంతలో ఆవిరిలో నూన్నేమీ మంచుగడ్డ ముక్కలు తయారయి, మంచుచుక్కలతో కలిపి పూర్తి మేఘం తయారయింది. చుట్టకట్ట వాతావరణంలోని చెమ్మకూడా లాక్కొని ఈ మేఘం మంచు కురవటం మొదలుపెట్టింది. భగ్గున మండిపోతూన్న నడివేవి లై డెలో, 1946 జూనులో, మానవు డిల్లా మొదటిసారి మంచు వర్షం కురిపించాడు.

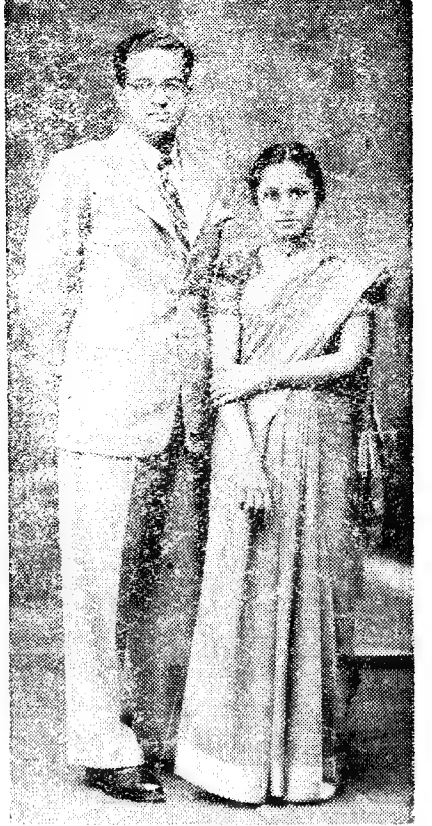
చికాగా అనేచోట, వానలుకేక తయారం బయలు దేగుతున్నట్టు, తోచేటప్పటికి, ఇల్లా కృతకంగా వర్షం కురిపిద్దామని 105 పాసుల పొడిమంచు, పట్టాచైన, 18'00 అడుగుల మేర ఉన్న ఒక తెలివబ్బులో చల్లారు.

వర్షం కురిసింది. కాని ఆ ఉష్ణో ఒక్క చుక్క కూడా పడలేదు. సమయానికి ఒక పెద్ద గాలి వచ్చి మేఘాన్ని 15 మైళ్ళు పశ్చిమగా కొట్టేసింది. ఆ ఉష్ణో వాన ముంచెత్తింది. ఆ ఉష్ణవాతాన్ని వాన కెగురుచూచూండెట్టి, ఈ అనూచితవచనం చేసిన చికాగాపౌరు లకు కృతజ్ఞత తెలుపుకుంటూ, అప్పట్ను కలిసి వస్తే తయూ మళ్ళీ అల్లా సహాయం చేస్తా మన్నారు.

కవికాశ్విమ్యరాడు. పౌరసత్వ హక్కులుండ రాడు. కాని కూలిచే జీవించువారి జిడ్డు వలన వారికి కొంత ఆదాయ ముండును. అట్టి వారికి నిష్పాదనన కష్టము, నష్టము కల్గును వారికి నష్ట పరిహార మిచ్చుట మంచిదే కాని బీద జేత మైన సహాయము. కావున అట్టి పిల్లలంతయూర చేసిన సామానులకలన వచ్చిన నీకరాదాయము వారికే అర్పించుట ఉపయోగము. ఇందులకు తగినట్లు బ్రెయినింగు పాఠశాలలందుగూడ సంస్కరణలు జరుగవలెను. సర్వవిద్యమయలందు సహాధ్యాయులకు తల్లిదండ్రులు సహకార మియ వశము—అందును ముఖ్యముగా హాజరు విషయ మున అట్టి సహకార హయనందుకు వారే దండ న్నాల్సిన కారణము. అట్లుకాక ఉపాధ్యాయుని కిచ్చించుచో దోగి చేసిన కుపథ్యయనకు వైద్యుని దండించుటే యుండును.

ప్రథమదశయందు మాట్లాడేసేప్పిన వాటి నన్నిటిని వ్రాయుట, నడుపుట రెండవ దశ యందు ప్రారంభము కారణము. ఇదట ‘చూచి చెప్పు’ పద్ధతి (‘Look and Say’ Method) నడుపుచుండు మంచిది. ఈ పద్ధతికి తగు పుస్తకములకు ముందు తయారు చేయవలెను. వాటి తోపాటు గణితముకూడ ప్రధానము. ‘కాకి—నక్క’ మొదలగు కల్పితకథలకు చెప్పరాదని వాదించెడువారు కొందరున్నను, నీతిబోధన నిమిత్తము, విడ్డూ నాకర్పించుకొట్టము అవి అన సరమే. నిదాంతము తెలిసికంటే మాత్రం న విద్యార్థకుడు నూగు విలుతెను. నిదాంతము నను ప్పించినాడే ఘనము. అట్టి సత్విప్రసరనశమి యే కటి ప్రపంచ మంత కల్లోత ములకు కారణము. నీతిబోధన చేయుటకంటే బోధించిన నీతి నాదాంపకేయట ముఖ్యము. ఆ బాధ్యత ఉపాధ్యాయుడు, తల్లిదండ్రులు కూడ వహించవలెను. ఈ తిరగతియందు ఒక్క తరగతిగా విడ్డూ కేర్పించు సామదాయకముగా గాక వ్యక్తిగత ముగా బోధన జరుగవలెను. ఆ రోగ్య విధుల పాఠముగా నేర్ప నక్కరలేదు. కాని విద్యార్థి లచే నాచరింపజేయవలెను. ఏ తరగతి యందును ఇరుగుదిమింది కంటే విద్యార్థు లెక్కువ ఉండ రాదు.

మూడు సంవత్సరములైన పిమ్మట చరిత్ర, ఆంగ్ల భారీక, వ్యవసాయ కాన్ఫ్రెజులు, లోక జ్ఞానము కూడ ప్రారంభము కారవలెను. అందును ఏకమా దేశములన్నిటియందును వృక్ష

బల్లారిలో ఆంధ్ర (కణ్ణాలక) కళ్యాణం

బల్లారిలో ఆంధ్రప్రభువులును వ్యాయవాదులును ఆంధ్ర ప్రభువుల నరసి హాస్ట్రోగారి కుమార్తె, శ్రీమతి ముక్తిబాదేకి, మైసూరు దొడ్డకొత్తూరు పక్షి శ్రీ వి. రామకృష్ణ గారి కుమారుడైన, వి. ఆర్. ద్వారకనాథ్ కుమార్తె బల్లారిలో నరసిహాస్ట్రోగారి వ్యవసాయలో వివాహము వైభవముగ జరిగెను. మైసూరు ప్రధాని చెంగల్రాయ గెడ్డి, నర్రాయ పొర్రామికమ శ్రీ సీతా మండే మొదలు ప్రముఖులు బహు మతులను, ఆశీస్సులను పంపిరి.

కాన్ఫ్రెజు, వ్యవసాయ కాన్ఫ్రెజు అత్యవశ్యకము. మొదట మహా పురుషుల చరిత్రల తోను, తరుపరి స్థానిక చిత్రాంశములతోను ఒక సంవత్సరము గడుపరచుచు అటుపైని స్వకేచరిత్ర ఆది నుండి బోధింపవలెను. చరిత్రయందు శాసన భాగమున వివరములు వదలి సాంకేయి మాత్రమే గ్రహింపవలెన చాలును.

తొమ్మిదవ సంవత్సరమున భూగోళ కాన్ఫ్రెజు ప్రారంభింపవలెను. గ్రామభూగోళ మతో ప్రాంధీయము పండ్రెండేండు పూర్తి యగుచో కుప్రముగా ప్రాంతాంధీభూగోళము పూర్తిచేయవచ్చును. భూగోళముంతయు సాగ్య పైసంతకరకు నిమిషాద్వయా బోధించిన మిక్కిలి మేలు. అట్టి పద్ధతి లేకపోవుచేతనే, కేడు భూగోళకాన్ఫ్రెజున చెప్పవారికి బహువారికి కూడ పెద్ద పొగ నున్నది.

పాఠమునుబట్టి అప్పవచ్చు పరిసరమునందు గల ప్రభుత్వ కొర్రాల యులుకు, ప్రాముఖ్యత గల ప్రకేయిలకు ఉపాధ్యాయుల సహక విద్యా గురు విజ్ఞానపర్యటనములు చేయుట లాభదాకుము

తొమ్మిది సంవత్సరములకరకు సహావిద్యా విధాన ముపరింపవచ్చును. అటుపిమ్మట బాల బాలికలకు వేర్వేరు పాఠశాలలు, వేర్వేరు పాఠ్య ప్రణాళికలు నుండుట అవసరము. బాలికలకు గృహవిద్యనూ, శిశు పోషణ ము, పాక కాన్ఫ్రెజు, సంగీతము, కుట్టుపరి మొదలగు చేతి పనులు బోధనీయంశములు.

మొదటి ఆయిరు సంవత్సరములలో పరీక్ష అనవసరము. కనపటి రెండు సంవత్సరములలో పరీక్షయందు తీర్పులైనవారిని ఉన్నతవిద్య కర్నలుగా నెంచవలెను. పరీక్షావిధానమువాత్రము ప్రస్తుత మున్నటుకాక సంవత్సరము పొడివును విద్యాభి అభివృద్ధిబట్టి యుండవలెను.

ఇల్లు పండ్రెండు సంవత్సరములు పూర్తి యగుచోకి చక్కని మాతృభాషాజ్ఞానము, వైవిధ జీవితమున కవసరమగు గణితము (అంకగణిత మంతయు, కొలది తే త్ర గణిత ము) లోక జ్ఞానము ప్రతివ్యక్తియు సంపాదించగలడు. పిమ్మట మాధవ విజయందు (ఉన్నత విద్యా భ్యాసమున) విద్యాభి యిష్టానుసారము అన్య భాష, సాంకేతికవిద్య అభ్యసించుట మంచిది.

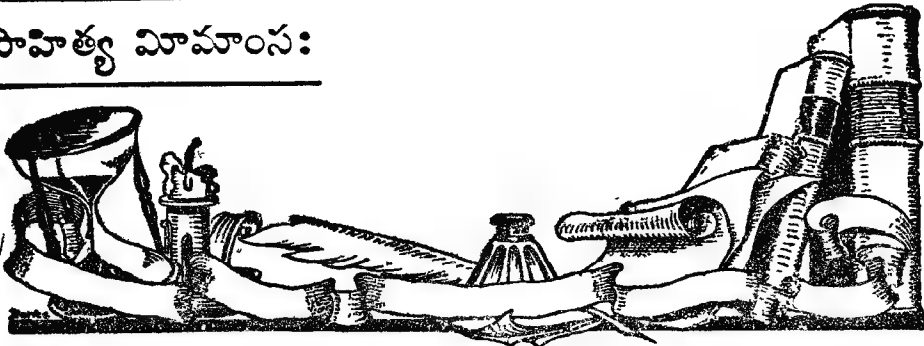
కాత్మీర్

అన్నిదగ్గులకు అమోఘమైనది

గీరిజాంధ్ర రాజమండ్రి

సాహిత్య మిమాంస:

మన సమాజంలో సారస్వతానికున్న స్థానం

శ్రీ పి. ఎస్. అలితాప్రసాద్

సమాజానికి సారస్వతానికి అవివాధాన సంబంధం కలదనే విషయాన్ని చరిత్ర ఋజువు చేస్తున్నా, నేటి మానవసంఘంలో మాత్రం సారస్వతాని కుండవలసిన పున్నత స్థానం లభించలేదనే చెప్పాలి. ఇంతకుపూర్వమున్న సారస్వతం సామాన్యప్రజాజీవితాన్ని ప్రతిబింబించకపోవటమే దీనికి కారణం. జాతిని ఆర్థిక సాంఘిక నైతిక వైజ్ఞానిక రంగాల్లో తీర్చిదిద్దేది సారస్వతం. ఈనాడే జాతి అయినా తన సమాజచిహ్నంతో విరాజిల్లుతున్నదంటే అది సారస్వత ప్రభావమే. వంగదేశసారస్వతం అదేకాన్ని ఎంత పేరుప్రతిష్ఠలను పొందించింది లోకవిదితం.

కవి తన రచనలో జాతిలో వున్న దుర్గుణాల్ని విమర్శిస్తూ తన్నివృత్తిమార్గాన్ని సమాజానికి జోధించాలి. అట్టి రచనే ప్రజాదరణను పొందగలుగుతుంది. అదే సమాజాన్ని సంస్కరిస్తుంది. అన్యజాతీయులెవరైనా ఒకజాతి యొక్క స్వరూపస్వభావాల్ని తెలుసుకోవాలంటే ఆ జాతి సారస్వతంమీద ఆధారపడతారు. ఎందువలన? ఆ రచనలో ప్రతిబింబించే అభిప్రాయాల్ని ఆ జాతియొక్క స్వరూపస్వభావాల్ని కృత్రించే ప్రయత్నం గనుక ఈ విషయం ప్రబంధయుగాన్ని వదిలి అంతకు పూర్వమున్న సారస్వతాన్ని గమనిస్తే కొంత వరకు జోధపడుతుంది.

ప్రబంధయుగంలో వెలసిన రచనలన్నీ తత్కాలంలో వున్న జాతి అంతటికీ ప్రాతినిధ్యం వహించలేదు. ప్రబంధ కవులు తమ ఆదర్శాన్ని మరచిపోయినారు. ప్రబంధకవులు స్వీదరపోషణకు ప్రాకులాడా రన్న విషయం మానవురి సమాజదర్శనంగా అంగీకరించినా వారు తత్కాలసమాజాని కేమాత్రం సహాయపడకపోవటం ఎంతమాత్రం సహించదగిన విషయం కాదు. వైగా ఆ కాలంలోని రాజుల కోక విలాసవస్తువుగా ఉపయోగపడటమే కాకుండా ఆత్మకీర్తిని చంపుకొని భావదాస్యా

నికి లోనైనారు. ఎవరో కొందరు స్వతంత్ర కవులు లేకపోలేదు. కాని కవిసామన్యంగా ఆలోచిస్తే పై విషయం వొడ్డుకోకతప్పదు. వారు రచించిన రచనలన్నీ వారి పాండిత్య ప్రకర్షను సూచించేవేకాని ప్రజల కందుబాటులో లేవు. వారానాటి రాజుల హృదయాలను వికసింపజేయటానికే తంటాలుపడ్డారు. కాని జాతీయవికాసాని కేమాత్రం ప్రయత్నించలేదు. అయితే ఒక విషయాన్ని గుర్తించాలి. వారు భావమవ్వనిచిన్నెలు దిద్ది భాషాభివృద్ధికి మాత్రం ఆపూర్వమైన దోహదం చేశారు. అంతే కాని వారి సారస్వతం వలన సంఘం ఒక అంగుళంపేర అయినా అభివృద్ధిలో ముందుకు పోలేదు. కాగా, ప్రబంధయుగంలోని సారస్వతానికి అప్పటి సమాజానికి ఏమీ సంబంధం లేదని చెప్పవలసివుంటుంది.

కాని అంతకు పూర్వమున్న సారస్వతం ప్రజాసమాహాసంలో పెట్టుకొని వున్నదని చెప్పటానికి చాలా అవకాశాలున్నాయి. ఆనాటి సారస్వతాని కటువంటి అవసరంగాకా కలిగింది. ఏ కాలంలోనైనా సారస్వతం సమాజాన్నంటి పెట్టుకొని వుండాలంటే సాంఘికంగా నో ఆర్థికంగానో, నైతికంగానో, వైజ్ఞానికంగానో ఒక సమస్య ఉత్పన్నం కావాలి. అట్లాంటి సమస్యలు ఈ కాలప్రవాహంలో అనివార్యంగా వుంటూనేవున్నాయి. కాని కవులు వాటిని గమనించి వాటి పరిష్కారానికి తగిన రచనలు చేయబూనుకోవాలి. అట్టి సారస్వతము క్లిష్టసమస్యలను పరిష్కరించి ప్రజలకు ఉత్తమమార్గం చూపినపుడే చరిత్రార్థమవుతుంది. ఉదాహరణకు నన్నయభారత రచననే తీసుకుందాం. అంతకు పూర్వం దేశంలో జైన బౌద్ధమతాల ప్రాబల్యం వల్ల దేశప్రజల్లో కట్టుబాటులేక వారంతా మత్సరగ్రస్తలైయున్నారు. ఆనాటి సాంఘిక వ్యవస్థ అంతా కల్లోలంగా వున్నది. రాజ్యపరిపాలన దుస్సహంగా వుండివుంటుంది. ఈ విషయం రాజరాజనకేంద్రుడు భారతాన్నాంధ్ర

కరించమని నన్నయను కోరిన సందర్భాన్నిబట్టి కొంత స్పష్టమవుతుంది. ఈ విషయంలో నన్నయ తన ప్రభువును క్లాభిస్తూ “ఘనదురి తానుబంధకలికాలజదోషకుషారసంహతికా, దన యుదయప్రభావమున దభ్యోజోపి.....ధర్మని బద్ధయాద్యబుద్ధియై” యన్నాడు. కలికాలదోష మంటేచేత జైనబౌద్ధమతాద్యస్వ సారస్వతవాస్తవితేత వైదికధర్మానికి విప్లవమేదో సంభవించేనట్లు, తన్నివృత్తికై రాజరాజు తనను భారతాంధ్రీకరణాన్ని చేయమన్నట్లు స్పష్టమౌతుంది కనుక ఆ కోణాల్లో గూడ ఉత్పన్నమయిన సారస్వతం ప్రజాజీవితాన్ని క్రమపద్ధతిలో సుంతుకు ప్రయత్నించినట్లైచువలసివస్తుంది. అదిగాక, వైదిక మత ప్రాముఖ్యతను ఆయా సందర్భాన్ని సుసరించి నన్నయ చాలావోట్ల వివరించటంగూడ గమనిస్తే నన్నయ వ్యక్తిత్వం మనకు జోధపడటమేగాక, తత్కాల సమాజవ్యవస్థకు పునాదివేసి సంస్కరించాలి ననే తలంపు ఆతనికున్నట్లు గూడా స్పష్టపడకపోదు. అదిగాక రాజరాజనకేంద్రుడు భారతాన్ని నన్నయచే నాంధ్రీకరింపజేసి దేవాలయాలలోను, బహిరంగప్రదేశాల్లోను పౌరాణికమతే పురాణాలు చెప్పిస్తూ ప్రజలకు వైదికమతధర్మాన్ని బోధింపజేసినట్లు గూడా కావనాల్సిబట్టి స్పష్టమౌతుంది.

తరువాత వీరశైవయుగంలో గూడా సారస్వతం ప్రజాశ్రేయస్సుకుపయోగపడినట్లు ఆ సారస్వతం కొంతవరకు ఋజువుచేస్తుంది. నన్నయకాలం తరువాత మతసమన్వయపూర్వకంగా పేరుగన్నది వీరశైవయుగం. ఈ యుగంలో వుట్టిన సారస్వతమంతా మతరీత్యా ప్రజలకు సంబంధించినదే. ఆ కాలంలోని కవిత్వంలో ఏదైనా మెరుగులున్నా అవన్నీ పామరజనరంజకంగా వుండాలని చేయబడ్డవే అవుదు వారు ప్రజలకోసం అనుసరించిన విధానాలలో జాను తెనుగులో రచించటమనేది ఒకటి. జాను తెనుగుంటే—దేశీయభాష అని ఈ క్రింది సందర్భాన్నిబట్టి నిర్ణయింపవచ్చు. “ఉరుతర గద్యపద్యాత్మకంఠే—సరసమై పరగిన జాను తెనుగు—చర్చింపగా సర్వసామాన్యమగుట—కూర్చుద ద్విపదలు కోర్కె దైవారో”. వైయభిప్రాయాన్ని పాల్కురికి సోమన బసవపురాణంలో వెల్లడించాడు. ప్రాథమికతీర్థో కూడుకున్న గద్యపద్యరచనకంటే ద్విపదతోకూడిన దేశభాషారచన సర్వసామాన్యమైనది కనుక అట్టి భాషలోనే వ్రాయబూనుకున్నా నంటాడు సోమన. అదిగాక “ఆరూఢగద్యపద్యాదిప్రబంధ పూరిత సంస్కృతభూయిష్ఠరచన—మానుగా సర్వసామాన్యంబుగామి—జాను తెనుగు విశేషము.....” అని పండితారాధ్యచరిత్రలో సోమన వ్రాశాడు. పై సందర్భాన్నిబట్టి ఆ కాలంలో ప్రజాశ్రేయస్సును మనస్సులో సుంచుకొని కవులు గంభాల్ని వ్రాస్తున్నట్లు స్పష్టమౌతుంది. నన్నయోడు గూడా దేశీయరచనయ దభిరుచి గవ్వరచినట్టి క్రింది పద్యమువలన స్పష్టమౌతుంది. “సుర

వరులం గ్రమంబున వచోమణి సంతతి.....దేశీ సత్కవుల సంస్తుతిజేసి మనోముదంబునకా” దేశీ సత్కవుల స్తుతించెద ననుటచే దేశీయరచనచేసి సంఘసంస్కారం చేయాలనే కవులకాలంలో వున్నారనీ, వాళ్ళుమదిరిగానే తాను గూడా దేశీయ రచనకు పూనుకుంటున్నాననీ నన్నయోడు సూచించాడు. అదిగాక, అంతకు ముందు మార్గకవిత్వముండేదనీ, చాళుక్యులు ఆంధ్రములో దేశీకవిత్వాప్రచారానికి దోహదం చేశారనీ, నన్నయోడు వ్రాసిన యీక్రింది పద్యాన్నిబట్టి తెలుస్తూంది. “మును మార్గకవిత్ లోకంబున వెలయగ దేశీకవిత్ బుట్టించి తెనుం, గును నిలిపి రాండ్రవిషయంబున ఘనచాళుక్య రాజు మొదలుగఁ బలువుర”. ఈవిధంగా నన్నయోడునికాలంలో గూడా ప్రజలకోసం సాహిత్యం వ్రాయబడుతున్నట్లు స్పష్టమవుతుంది.

సంగీతశాస్త్రంలోగూడా “దేశీదేశే జనానాయ ద్రుశ్యం హృదయరంజకం. గీతంచ వాదనం నృత్యం తద్దేశీ త్యభిధీయతే” అయినా దేశసంబంధమైన ఆయా రీతులచేత ఆయా దేశజనానురంజకమైనది దేశీయని పైకోకారము. ఈ విధంగా సంగీతంలో కూడా పూర్వం జనసామాన్యాన్ని ఆనందింపజేసేది ఒకటి వున్నట్లు తెలుస్తుంది.

ఇట్లాగే సాహిత్యమెప్పుడూ జనసామాన్యాన్నంటి పెట్టుకొనివున్నట్లు తెలుస్తుంది. ఈ విధంగా దేశీయరచన చేసి ప్రజలలో ప్రచారం చేయబట్టి ఆనాడు వీరశైవమతంలో ప్రాకృతజనానికి గూడా స్థానంలభించింది. మతవిషయకమయిన దృష్టి సంకుచితమైన దైనా ఈనాడు రాజకీయపార్టీలవలె ఆనాడు మతవిషయక దృక్పథం ప్రచారంలో వున్నది. కనుక = సంఘానికి = సారస్వతం తగిన సేవచేసి కృతార్థమైంది. ఈనాడు రాజకీయపార్టీలు ప్రజాబలంవల్ల పరిపాలనాబాధ్యతను వహిస్తున్నట్లే—ఆనాడు వీరశైవమైన బసవేశ్వరుడు పరిపాలన చేయగలిగాడంటే—ప్రాకృత ప్రజలలోగూడా ఆ మతం సారస్వతం మూలంగా ఎంత పాతుకు పోయిందో మన మామీంచుకోవచ్చు—కాని తరువాత నన్నయ కవుల కాలంలో పురాణాల్ని అనువదించటం ప్రారంభమయింది. అదిగాక ఆ కవులకు దేశీయరచనల మీద దృష్టి పోయి, సంస్కృతపదభూయిష్ఠరచనలమీద అభిరుచి పెండుకొంటువలన క్రమక్రమంగా “సాహిత్యం ప్రజలకోసమే” అనే భావం పోయింది. అప్పటినుండి ప్రజలకు సాహిత్యానికి ఎడబాటు సంభవించింది.

కాని అధునికయుగంలో సున్నకవులు సారస్వతాన్ని కొక విలాసవస్తువుగా భావించారు. అంటే—సారస్వతం యొక్క ఆదర్శాన్ని విడనాడా రన్నమాట. ప్రేమరచనలోనే మన సారస్వతాన్ని నింపుతున్నార. అదైనా సులభంగా అర్థమౌతుందా అంటే ఆత్మకవేద్యమే అని సమాధానంచెప్తాన్నారు. కాని దేశీని నిర్విర్యమై నిరాశానిస్పృహలతో కర్తవ్యాన్ని విస్మరించిన యీతరుణంలో సమాజంలోని లోటుపాట్లను మనోజ్ఞమైన రచనలమూలంగా ప్రజాసామాన్యానికి తెలియజేసి వారికి భవిష్యత్తు విషయంలో విశ్వాసం కలిగించటానికి ప్రయత్నించటం ఈనాటి నవకవుల కంటైనా అవసరం. అంతేకాని, జనసామాన్యాన్ని వదిలి పెట్టియే కొద్దిమంది విలాసపురుషులకో ఉపయోగపడే ప్రేమగానాల్ని వ్రాయటం సమాజానికి ద్రోహమే అవుతుంది. కనుక ఇక ముందైనా కవులు తమ ప్రాముఖ్యతను గ్రహించి సమాజంలో ఆబాలగోపాలం అదరించే రచనల వ్రాసి, సమాజానికి సారస్వతానికి అతిసన్నిహిత సంబంధాన్నికల్పించి నూతన సమాజనిర్మాత తాతారనే ఆశయేయా వ్యాసరచనకు ప్రోత్సాహాన్ని కలగజేసింది.

స్వతంత్రబర్మా పతాక ప్రతిష్ఠాపనా సంతరం యుపాసీక, ఆయనబృందం నాట్యప్రదర్శనం జరుపుతున్న దృశ్యం.

Use ARUN INK FOUNTAIN PENS SARATY & VASAN CO. MADRAS 16

ఆర్థిక పారిశ్రామిక వ్యాపార విషయాలు

సింహళంలో కొత్త పరిశ్రమలు

సింహళం త్వరలోనే ఆధునికీకరణకార్యం పొందును. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యంతోపాటు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యం కూడా పొందవలసిన సింహళ ప్రభుత్వం వాంఛిస్తున్నది. దేశసౌభాగ్యమునకు అవసరమగు ముఖ్యపరిశ్రమలను ప్రభుత్వమే నిర్వహించవలసిన సింహళ ప్రభుత్వం నిర్ణయించినది. కొబ్బరినూనెను ఉదజనితో స్క్రీము చేయు పరిశ్రమను, కాస్టిక్ సోడా పరిశ్రమను, వస్త్రపరిశ్రమను, ఇనుము, ఉక్కు పరిశ్రమను కాగితము పరిశ్రమను పిలవనంతవరకు ప్రభుత్వమే స్థాపించవలసిన నిశ్చయింపబడినది.

సింహళంలో సముద్రతీరములందు కొబ్బరి తోటలను పెంచటం మనదేశములో మలబార్ లో వలెనే, ముఖ్యమైన వృత్తి. ఈ తోటలలో పండే కొబ్బరికాయలు చాలవరకు విదేశములకు ఎగుమతి చేయబడతారు. ఎందుకొబ్బరినుండి నూనెను పిండగా మిగిలిన కొబ్బరిపిండి పశువులకు బలమైన ఆహారము. ఎందుకొబ్బరి, కొబ్బరికాయలు విదేశాలకు ఎగుమతి చేయబడవలసిన కొబ్బరి పిండి సింహళం పశువులకు తగినంతగా లభించుచు లేదు. ఎందుకొబ్బరినుండి కొబ్బరినూనెను పిండి ఫ్యాక్టరీలు సింహళంలో ఇప్పుడు చాలతక్కువగానే వున్నవి. కాని అవి తయారుచేసే కొబ్బరిపిండిలో చాల ఎక్కువ భాగం నూనె మిగిలిపోయి, వృథాఅయి పోతున్నది. ఈ ఫ్యాక్టరీలు తయారు చేసిన కొబ్బరి పిండిని తిరిగి మర ఆడి నూనెను పిలవనంత వరకు పంపించి అవసరమని ప్రభుత్వం గ్రహించింది. అందుకొరకు, ఎందుకొబ్బరి నుండి నూనెను పిండి ఫ్యాక్టరీగాక, కొబ్బరి పిండినుండి నూనెను పిండి ఫ్యాక్టరీని కూడా స్థాపించవలసిన ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. కొబ్బరి పిండిని మరల గానుగపట్టి పిండిన నూనె కొంచెం మిగిలిగా వుంటుంది; మామూలు వాడుకకు పనికిరాదు. కాబట్టి ఆ మిగిలినూనెను పుష్కల పరచి, ఉదజనితో మిశ్రమంచేసి, వాసనారహితంగా చేసి, చిన్న చిన్న గడ్డలుగా తయారు చేస్తారు. ఈ కొబ్బరినూనె గడ్డలు సబ్బుతయారు చేయటానికి, గ్లిజర్ తయారుచేయటానికి ఉపయోగ పడును. ఇందు కొరకు స్థాపించ బడే ఫ్యాక్టరీలోనే వేరుతెనగ గింజల నుండి నూనె పిండికొరచిని శుభ్రపరచి, వాసన బోగొట్టినవృత్తి నెయ్యి తయారు చేయటానికి కూడా అవకాశం వుంటున్నది. ఇందుకు కావలసిన వేరుతెనగలు కొంతకాలం క్రితం భారత దేశంనుండి దిగుమతి చేసుకుంటారు; ఆపైన సింహళంలోనే ఉత్పత్తి చేసుకుంటారు. ఈ ఫ్యాక్టరీనిర్మాణానికి 8 లక్షల 85 వేల పౌనులు ఖర్చవుతుందని అంచనావేశారు. ఈ ఫ్యాక్టరీ రోజుకు 200 టన్నులు ఎందుకొబ్బరి, 50 టన్నులు కొబ్బరి పిండి, 50 టన్నులు వేరుతెనగ గింజలు మరల 120 టన్నుల కొబ్బరినూనెగడ్డలు, 111 టన్నుల కొబ్బరిపిండి, 80 టన్నుల వనస్పతినెయ్యి, 14 టన్నుల ఇతర ద్రావకము, 1 టన్ను గ్లిజర్ తయారుచేస్తుంది. ఈ పరిశ్రమ సింహళంలో స్థాపించబడవలసిన సింహళం కొబ్బరిపంటలను లాభాలు సింహళదేశీయులకే లభించటమేగాక, కొబ్బరితోటల వ్యవసాయదారులకూడా ఆర్థిక ధరలు లభించును. ఈ కొబ్బరినూనెగడ్డల పరిశ్రమలో ఉదజనికి అతిప్రాముఖ్యమైన స్థానం వున్నది. అందువలన కావలసినంత మొత్తము ఉదజనికూడా స్థానికంగానే తయారుచేయుటకు వేరొక పరిశ్రమను స్థాపింపనున్నారు. ఉప్పును, నీటితో కలిపి వెచ్చిచేసి, ఉదజనిని వేరుపరచి కాస్టిక్ సోడాను తయారుచేస్తారు. ఈ పద్ధతిద్వారా ఉదజని, కాస్టిక్ సోడాలు ఇక్కడ చాకగా తయారుచేయవచ్చునని పరిశోధనలవలన తెలిసింది. సింహళప్రభుత్వం స్థాపింపనున్న రెండవ ముఖ్యపరిశ్రమ ఇది. ప్రతిసంవత్సరము సింహళందాదాపు 7 కోట్ల గజములనుగ్ల దిగుమతి చేసుకుంటుంది. ఇంత మొత్తం గుడ్డకొరకు విదేశములపై ఆధారపడి వుండటంవలన యుద్ధకాలంలో సింహళం చాల

కష్టములపాలైనది. అందువలన కొంత మొత్త మైనా గుడ్ల తమ దేశంలోనే ఉత్పత్తి చేసి కొనాలని సింహళప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. సింహళంలో ప్రతిపంట కూడ్యమేనని చెప్పవలెను. కాని బట్టల మిల్లులు స్థాపించి వ్యవసాయదారులకు ప్రోత్సాహమిచ్చినచో ప్రతిసింహళంలోనే పండించుటకు కొంతవరకు అవకాశంలేకపోలేదు. అందువలన, మొదట కొంతకాలంవరకు ప్రతి విదేశాలనుండి దిగుమతి చేసుకొని యైనావరకే, బట్టలమిల్లులు నడిపించవలసిన నిర్ణయింపబడినది. ఒక సంవత్సర ప్రకాశిక నేర్పరచి, ఆ ప్రకారం బట్టలమిల్లులు స్థాపిస్తారు. ఈ ప్రకాశికల రీతయగు నవపటికి సం. నకు 3 కోట్ల గజముల నుగ్ల సింహళంలో ఉత్పత్తి అగును; ఇందుకు 4 వేల టన్నుల ప్రతి దిగుమతిచేసుకొనవలెను. ఈ ప్రకాశిక ప్రకారం మిల్లులు స్థాపించుటకు 50 లక్షల పౌనులు ఖర్చగును.

ఇనుము, ఉక్కు పరిశ్రమ ముందుగా అభివృద్ధిచెందినగాని పారిశ్రామికాభివృద్ధి సత్వరముగా జరుగుటకు అవకాశముండదు. అదియు గాక రానున్న 10,15 సంవత్సరముల వరకు ఇనుము, ఉక్కుసామగ్రి ప్రపంచములో కొరతగానే యుండును. కాబట్టి, సింహళమునకు కావలసిన యంత్రసామగ్రి వగైరాలు సరఫరా చేయుటకు ఇనుము, ఉక్కుపరిశ్రమను సింహళములోనే స్థాపించవలసిన సింహళప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. యుద్ధకాలంలో సింహళంలో చేర్చబడిన ఇనుము, ఉక్కుపరిశ్రమలు ఇతర దేశములకు ఎగుమతిచేయకూడదని నిశ్చయించి, ఇనుము, ఉక్కుపరిశ్రమకు కావలసిన ముడి ఇనుము దేశంలోనే నిలువ చేసివుంచారు. త్వరలోనే ఇనుము, ఉక్కు ఫ్యాక్టరీని స్థాపించి ఈ ముడి పదార్థమునంతను ఉపయోగించవలసిన ప్రభుత్వం భావిస్తున్నది.

సింహళంలో స్థాపించబడనున్న 5వ పరిశ్రమ కాగితం పరిశ్రమ. ఈ పరిశ్రమను స్థాపించవలసిన సింహళ ప్రభుత్వం చాలాకాలముండి ఆలోచిస్తున్నది. ప్రాతకు, అచ్చుకు పనికి వచ్చే పేలరకం కాగితం ఉత్పత్తి చేయవలసిన మొదట్లో భావించారు. కాని సిమెంట్ బంగిలుకు ఉపయోగించటానికి ముతకరకం కాగితం ఈవరకు ఎక్కువగా కావలసి వస్తున్నది. అందువలన కాగితపు సంఘంకు పనికి వచ్చు ముతకరకం కాగితం తయారు చేసే ఫ్యాక్టరీనే ముందుగా స్థాపించవలసిన ఇప్పుడు నిశ్చయించారు. ఇందుకొరకు నిర్మించబోయే ఫ్యాక్టరీ 65 లక్షల రూ.లు ఖరీదగును. ఈ ఫ్యాక్టరీలో సంవత్సరమునకు 8 వేల టన్నులు ముతకరకం కాగితం ఉత్పత్తి అవుతుంది.

సింహళం రబ్బరుకు ఆమెరికా సింథటిక రబ్బరు పోటీవలన, ఈ మధ్య ధర తగ్గించవలసి వచ్చింది. ఈ తగ్గింపు ఉత్పత్తిదారులకు చాల కష్టము కలిగిస్తున్నది. సింహళం రబ్బరు ఇతర దేశాలకు ఎగుమతి చేయకుండా తమ దేశంలోనే మోటారు, ట్రైక్లర్ల పరిశ్రమను స్థాపించవలసిన ఉత్పత్తిదారులు, పారిశ్రామికవేత్తలు భావిస్తున్నారు. సింహళంలోనే టైరులు తయారు చేసి ఆసియా దేశాలలో, ఆమెరికా టైర్ల కంటే చాకగానే అమ్మవచ్చునని వీరు వాదిస్తున్నారు. త్వరలోనే ఈ విషయమై కూడా ఒక నిర్ణయం చేయబడును.

కోయూనది ప్రాజెక్టు

కోయూనది బొంబాయి రాష్ట్రంలో, సతారాజిల్లాలో ప్రవహిస్తూ, కారాడ్ వద్ద కృష్ణానదిలో పడుతుంది. ఈ నదికి పరిసరాల్లోవున్న బీజపూర్ జిల్లా మొట్టప్రాంతం. ఈ బీజపూర్ జిల్లా, మన రాయలసీమజిల్లాలవలెనే, చాల తరచుగా డామపడిత మవుతూవుంటుంది. ఆరేబియన్ సముద్రతీరానికి, పశ్చిమ పర్వత శ్రేణులకు మధ్యనున్న పల్లపుప్రాంతంలో వర్షం బాగానే కురుస్తుంది; పంటలు బాగానే పండుతవి. కాని పశ్చిమ పర్వతశ్రేణుల వెనుకనున్న

దక్కన్ పీఠభూమి (బీజపూర్ జిల్లాఅంతా ఈ పీఠభూమిలోనే వుంది.) పై కర్మాణుచాలతక్కువగా కురుస్తుంది; పంటలు లేమీ పండవు. కోయూనది జన్మస్థానమైన సతారాజిల్లాలో వర్షాలు బాగానే కురుస్తున్నానీ బీజపూర్ పీఠభూమిప్రాంతం ఈ నదిమట్టునునకు 100 X ఎత్తుగా వుండటంవలన, కోయూనది నీరు బీజపూర్ జిల్లాలో వ్యవసాయానికి ఇంతవరకు ఉపయోగపడలేదు. కోయూనది పశ్చిమ పర్వత శ్రేణులపైనుండి, 1,500 అడుగులు క్రిందకుపడి, పీఠభూమినుండి ప్రవహిస్తున్నది. ఈ జలపాతం వద్ద విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి చేయటానికి మంచి అవకాశం వున్నది. ఇచ్చట విద్యుచ్ఛక్తిఉత్పత్తి కేంద్రమును స్థాపించవలసిన తాతాకంపెనీదారు ఇదివరకు తీర్మానించినట్లుగాని ఎక్కువ మొత్తం డబ్బు ఖర్చు చేయవలసినట్లుందని భయపడి ప్రయత్నం విరమించారు.

ఈ నదిపై ప్రాజెక్టు నిర్మించటంవలన విద్యుచ్ఛక్తి - ఉత్పత్తి, వ్యవసాయముకూడ అభివృద్ధి చెందుటకు అవకాశము కలుగును. కాబట్టి ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం విషయమై పరిశోధనలు జరపడానికి బొంబాయి ప్రభుత్వం ఒక ప్రత్యేకసంఘమును నియమించినది. ఈ సంఘంనివేదికప్రకారం కోయూనదిపై ప్రాజెక్టు కట్టుటకు నిశ్చయింపబడినది.

కోయూనదిపై ప్రాజెక్టు సతారాపట్టణము నకు 70 మైళ్ళదూరములోనున్న హెల్ వాక్ గ్రామంవద్ద నిర్మించబడును ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో ప్రథమ భాగం రూ. 10 కోట్ల ఖర్చుతో 6 సం. లలో పూర్తయ్యను. ఈ ప్రథమభాగం పూర్తిఅయితే బీజపూర్ జిల్లాలో సాగుబడికి కావలసినంత నీరు లభిస్తుంది. బీజపూర్ పీఠభూమి కోయూనది మట్టునునకు 100 గజములు ఎత్తున నున్నది. కాబట్టి, ఇంత ఎత్తు నీరు నోడుటకు, మూడు అంచెలలో, విద్యుత్తో పనిచేసే పంపులు ఏర్పాటుచేస్తారు. ఈ పంపులతో తోడిన నీరు బీజపూర్ జిల్లాలోని భీమ్, కృష్ణా, డోకతాలూకాలకు కొలువల ద్వారా సరఫరాచేస్తారు. ప్రాజెక్టు నిర్మాణం పూర్తయినచో దాము 100 గజముల ఎత్తుకట్టబడి, బీజపూర్ జిల్లాలోకాక, మహారాష్ట్ర, కర్నాటక ప్రాంతాలలోని మొట్టజిల్లాలన్నింటికీ సరఫరా చేయటానికి వీలుపడుతుంది. కోయూనదిపై ప్రాజెక్టు ప్రథమభాగం పూర్తి అగునప్పటికి సం. నకు 4 ల. కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తి చేయు వీలును. ఈ విద్యుచ్ఛక్తిలో మూడవంతు మాత్రమే పరిశ్రమలకు యిచ్చి, తక్కిన రెండు వంతులు వ్యవసాయాభివృద్ధికి వినియోగించెదరటం. ఈ ప్రాజెక్టువలన ఒక్క బీజపూర్ జిల్లాలోనే 4 1/2 లక్షల ఎకరముల భూమి సాగుబడిలోనికి వచ్చును.

గ్రంథస్వీకారము.

- మహర్షి జీవిత కథామృతము శ్రీ బులుసు వెంకటేశ్వర్లు బి. ఎ., రామారావుపేట, కాకినాడ. వెల 2-1-0.
- క వి పూ జ సంపాదకులు చింతాదీక్షితులు. తల్లావజ్ఞుల కృతివాస తీర్థుల రచన. త్రివేణి పబ్లిషర్స్, మచిలీపట్టణము. ఆ. 12.
- వి స్ల వ జ్వ ల ఓగిరాల సుబ్రహ్మణ్యం, కప్పగంతు రంగయ్య. ప్రకాశకులు కవిరాజ పబ్లిషర్స్, వీరాల. వెల 0-12-0.
- భట్టర్ చికిత్స శ్రీమాన్ దీవి కృష్ణభట్టాచార్యులు విఖనన గ్రంథమాల, యడ్లపల్లి. వెల 1-0-0.
- ప్ర గ తి సంపాదకులు శ్రీనివాసచక్రవర్తి, రామకృష్ణ మూర్తి, బు. వికాగరాజు. కామడీ ప్రచురణలు, 41/15, ఆంధ్రనగరం, దక్షిణ హైదరాబాదు, వెల 1-8-0.

భారతరాజకీయాలు

(18 వ పేజీ తరువాయి)

ఇకముందు ఎక్కడైనను ఏరకపు వస్త్రముల వ్యాపారమైనను నిరాటంకముగా సాగించవచ్చును. కొనగోలుదారులు తమకు కావలసిన గుడ్డను ఏవర్తకుగవద్దనైనను నిరభ్యంతరముగా కొనకొచ్చవచ్చును. కాని ప్రతి ఎగుమతిపై నిషేధము, చేనేతగుడ్డలు, మిల్లుగుడ్డల ఎగుమతిపై నిషేధము తొలగింపబడలేదు. దేశములోనుండి గుడ్డ ప్రభుత్వ అనుమతిలేనిదే, బయటకు పోవుటకు వీలుండదు కాబట్టి, ప్రజలకు కావలసినంతగు దొరకవచ్చును. అయితే ధరలు మాత్రం పెరిగి తీరును. ధరలు ఎంతవరకు పెరుగునన్న విషయ మెవ్వరును నిర్ధారణగా చెప్పలేరు. ధరలు చాల నుండుటవలన అధికార్థి లాభదాయకముగా లేదనుచున్న యజమానుల, తమ శీతములు తక్కువగా నున్నవని ఆందోళన జరుపుచున్న కార్మికులు పూర్తిగా సంతృప్తిచెందునంత పెద్ద మొత్తమువరకు ధరలు పెరుగును. కాని ప్రతి ఎగుమతి చేయుటకు వీలులేదు. కాబట్టి ప్రతి పండించు రైతు లాభము పొందు అవకాశము చాల తక్కువగా నున్నది. కొనగోలుదారుడు కంట్రాక్ తొలగింపువలన లాభము పొందునని ఎవ్వరూ భావించుటలేదు. మన దేశములో అందరికీ సరిపోవునంత పుష్కలముగా గుడ్డ ఉత్పత్తి జరిగిననే ధరలు తగ్గును. ఇప్పుడున్న విల్లులే పనిచేస్తున్నంతకాలము వస్త్రముల కొరత వుండితీరును. కొత్తవిల్లులు నిర్మించుటకు యంత్రసామగ్రి దిగుమతి గాకున్నది. చేనేతబట్ట ఉత్పత్తికూడ ఏమంత పెరుగక పోవచ్చును.

బట్టపై తొలగించబడిన కంట్రాక్ నూలుపై గూడా తొలగించబడినది. కాని నూలు వర్తకులు రైసన్ను మాత్రం పొంది వుండవలెను. ఇందువలన చేనేతగుడ్డల ధర ఇప్పటికన్న పెరుగుటయుగాక, కొన్ని మగ్గుములు కట్టివేసి చేనేత కార్మికులు ఇతర వృత్తులకు దిగుట సంభవించవచ్చును. దేశములో నూలు ఉత్పత్తి ఇప్పటికన్న అధికముగా జరుగదు. ఇప్పుడు ఉత్పత్తియగుచున్న నూలు ఉన్న మగ్గుములకు ఏమాత్రము చాలదు. కాని రేష నింగ్ పద్ధతివలన ప్రతి మగ్గుమునకు నూలు ఎంతోకొంత దొరుకుచున్నది. ఆ కొద్ది నూలు చేనేత క్రామికుడు తన జీవకోపాధిని సంపాదించుకొనుచుండుటవలన చేనేతబట్టల ధర పెరిగి పోయినది. ఇకముందు నూలుధర పెరుగును. కొంతమందిమాత్రమే కావలసినంత నూలు కొనుక్కుంటారు. బీదవారు మగ్గుములు కట్టివేసి ఇతరవృత్తులు చూసుకొనవలసినవస్తుంది.

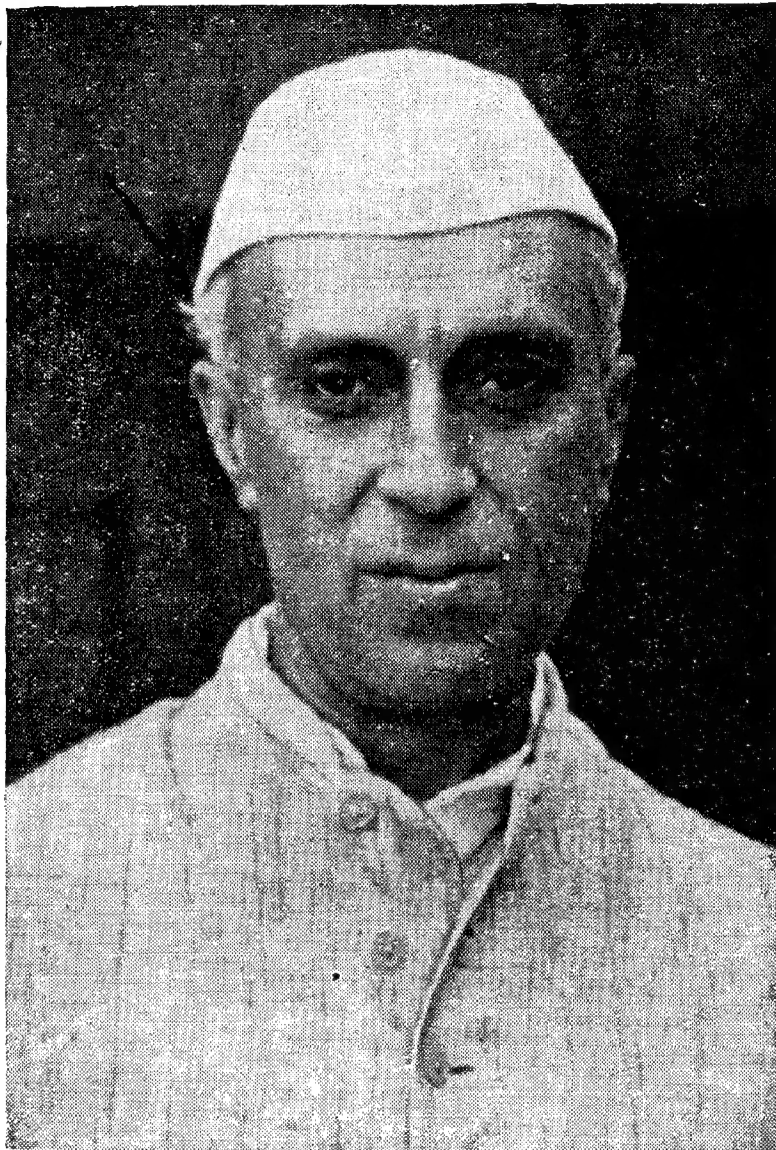
ఒక రాష్ట్రమునుండి ఇంకొక రాష్ట్రమునకు బట్ట ఎగుమతిచేయుటకు కంట్రాక్ లకు అనుమతి వుండవలెను. విల్లులు, తమ ఉత్పత్తిలో నాలు గవంతు కంట్రాక్ లకు అధీనములో ఒక నెల రోజులవరకు ఉంచవలెను. తరుగు ప్రాంతము లలో, సక్రమమైన ధరలకు బట్టలు అమ్ముటకు కొన్నిచోట్ల విల్లులే కొట్టుపెట్టవలసిన కూడా ప్రభుత్వము నూచించినది. ఈ నూదన సక్రమముగా అమలు జరుగుటకు అవకాశము లేదు. కంట్రాక్ రద్దుచేయుటకు అవకాశముగా తీసి కొని ధరలను పెంచుటకు విల్లు యజమానులు ప్రయత్నించినచో తీవ్రముగ కంట్రాక్ లు విధింపబడునని స్పష్టముగా చెప్పబడినది. బట్టలధరలు విపరీతముగా పెంచితేనైన విల్లుయజమానులు తమ నాశనమునకు తామే దారి తీసుకున్న వారగుదురు.

నేడే వెలువడింది
కంతిరవ
ప్రతులకొసం మీయారి ఏపింట్ల నడగండి.
ప్రతి వెల 4 అణా. సంఖ్య 3-8-0.
19, ఆయామొదటిది, జి. టి. మద్రాసు

మతవిద్వేషం మానవహృదయంనుంచి తొలగించటమే, విద్యయొక్క పరమాశయం

పండిట్ జహ్నుర్ లాల్ నెహ్రూ
(ఆలిఘర్ విశ్వవిద్యాలయ స్నాతకోపన్యాసం)

నేను చాలాకాలం ఆయన తర్వాత తిరిగి ఈవిశ్వవిద్యాలయానికి రాగలిగాను. అప్పటికీ, ఇప్పటికీ మధ్యంతోకాలం గడిచిపోవటమే కాక, మన దృక్పథంలోనూ, వైఖరిలోనూ అనేకమార్పులు కలిగినవి. రాజకీయంగా వచ్చేమార్పులల్ల కొన్ని ఇతరమార్పులు కలుగుతవి. కాని మానసికదృక్పథంలోనూ, ప్రపంచంపట్ల ఉండే వైఖరిలోనూ కలిగే మార్పులు మాత్రం చాలా ప్రధానమయినవి. కడచిన సంవత్సరంలో ప్రజల దృక్పథంలో కలిగిన మార్పులే, రాజకీయపరిణామాలకన్నా నా మనస్సును ఎక్కువ కలవర పెడుతున్నవి. ఈ మార్పులల్ల ప్రజలలో విభేదాలు కలిగినవి.

ఈ విధంగా దృక్పథంలో మార్పురావటమనేది ప్రస్తుత కాలాన్ని పదిలిపెట్టి వెనక్కు నడవడమే! ఈవిధంగా చేయబట్టే మనకిన్నికట్టలు కలిగినవి ప్రకృతి సిద్ధమైన దేశస్వరూపాన్ని (భూగోళపరిస్థితులు) కానీ, చారిత్రక పరిణామానికి కొరత భూతాలైన శక్తులను కానీ, మనం సులభంగా మార్చలేము. అందులోనూ ఆ మార్పులూ విద్యేమన్నీ, హింసావాదాన్నీ ఉపయోగిస్తే, ఫలితాలు మరింత ఘోరంగా పరిణమించగలవు.

పాకిస్తాన్. ఇండియా

విపరీతపరిస్థితులలో పాకిస్తాన్ ఉద్భవించింది. కాని చాలమంది ఆ విధంగా కోరటంవల్ల కాలానుగుణ్యంగా లేకపోయినప్పటికీ దానికి సమ్మతించాము. పాకిస్తాన్ పట్ల మా ప్రస్తుత వైఖరి ఏమిటో మీరంతా స్పష్టంగా తెలుసుకొనండి. పాకిస్తాన్ ను ఏ విధంగానయినా అణిచి వేసి ఇండియాతో కలిపివేయటానికి మేము ప్రయత్నిస్తున్నామని ఆరోపణలు వచ్చినవి. ఆ ఆరోపణ, అటువంటి ఇతర ఆరోపణలూ, అపోహ, భయాలనుపట్టి చేయవచ్చు. పాకిస్తాన్, ఇండియాలు సన్నిహితంగా ఉండకపోతే వాటికి కలహం తప్పదని అనేక కారణాలనుపట్టి నేను భావిస్తున్నాను. అంతే తప్ప ఈరెండు దేశాలకూ మధ్య మార్గమంటూ లేదు. ఎంతోకాలంనుంచి మనకు సంబంధాలు వుండటంవల్ల మనం యధోచితంగా ఉండటం అసాధ్యం.

కాని అంతమాత్రాన పాకిస్తాన్ను నిర్బంధించే అభిప్రాయం మాకు ఉన్నదనే అర్థంలేదు. పాకిస్తాన్ను వస్త్రపరిచే ప్రయత్నము ఏది జరిగినా అది ఇండియాను కూడా బాధిస్తుంది. పాకిస్తాన్ను నాశనం చేయటమే మా వుద్దేశమైతే మేము మొదట్లో విభజనకుమాత్రం ఎందుకు అంగీకరించే వాళ్ళం? పాకిస్తాన్ ఏర్పడే తరువాతదానిని నాశనంచేసేదానికన్నా, యేర్పడకుండా ప్రతిఘటించటమే సులభంకదా! ఏమయినప్పటికీ జరిగిపోయినదానికి తిరుగువుండకూడదు. పాకిస్తాన్ సంపన్న దేశంగా వుంటే, దానితో స్నేహ సంబంధాలను అభివృద్ధి చేసుకోవాలని వాంఛించే మాకే అది మంచిది.

ఈనేక ఏ కారణాన్నిపటి ఆయినా పాకిస్తాన్ను ఇండియాతో కలిపి వేసామని ఎవరైనా నాతో అన్నప్పటికీ, నేను దానికి నిరాకరించవలసివస్తుంది. పాకిస్తానుకు ఉన్న పెద్ద సమస్యలను నానైతి మీదపెట్టకొంటే నాకు ఇష్టంలేదు. మాకు ఉన్న బరువుచాలు. ఈ రెండుదేశాలకూ సన్నిహితసంబంధాలు ఏర్పడాలంటే అవి స్నేహభావంవల్ల సాధారణమార్గాన్నే ఏర్పడాలి. పాకిస్తాన్ తన ప్రతిపత్తిని గోల్పో

“మీరు మిమ్ములను ఇక్కడ విడేశీయులుగా భావించుకోవద్దు. ఇక్కడవున్న మిగిలిన వర్గాల వారందరూ ఏవిధంగా ఇండియాకు కన్నబిడ్డలూ అదేవిధంగా మీరుకూడా ఈ దేశానికి కన్నబిడ్డలే. కాని ప్రస్తుతం మీ హృదయాలు సందిగ్ధవస్థలోవున్నవి. ప్రస్తుతం ఏమి చేయాలో నిర్ణయించుకోలేని స్థితిలో వుండి వుంటారు పాకి

కుండా, ఒక యూనియన్ లో ఇండియాతో సహభాగస్వామిగా చేరాలి.

మనస్సులు నిరవరమకొనండి

పాకిస్తాన్ గురించి మా వైఖరి ఎలావుంటుందో తెలుసుకోవాలని మీరు కోరుతూ వుంటారని నేను ఈ సంగతిమట్లాడాను. బాహుళా మీ హృదయాలన్నీ ఇప్పుడు చాలా సందిగ్ధస్థితిలో వుండివుండవచ్చును: ఏమిచేయాలో, దేనిని అనుసరించాలో మీకు ఏమీ తెలియకపోవచ్చును. కొన్ని ప్రధాన సిద్ధాంతాలపట్ల మనవైఖరిని సుస్పష్టంచేసుకోవలసివున్నది. మతభావాలకు తీతమై, వివిధమతాలకూ, అభిప్రాయాలకూ చెందిన ప్రజలందరినీ సమానంగా చూసే జాతీయ ప్రభుత్వంలోనామన విశ్వాసం? లేక మత ప్రాధాన్యమయిన ప్రభుత్వంలోనా? మతప్రాధాన్యమైన ప్రభుత్వసిద్ధాంతాన్ని చాలా కాలంకిందటనే ప్రపంచంతోనేసింది. కాని మనం వెనకడుగువేళాము కనక ఈ ప్రశ్న మనకే అవసరంవచ్చింది.

స్థాన్ వల్ల మావైఖరి ఏమిటని మీరు తెలుసుకొన కోరవచ్చును. పాకిస్తాన్ ను వీలైనంత వరకూ నిర్బంధించి మాలోకలుపుకోవా అని మేము ప్రయత్నిస్తున్నామని ఆరోపణలు వచ్చినవి. అవే నిజమైతే మేము మొదట్లో విభజనకుమాత్రం ఎందుకు అంగీకరించేవాళ్ళం? ఇండియా, పాకిస్తాన్లు ఏకంచేస్తామన్నా ఇప్పుడు అనేక కారణాలనుపట్టి నేను నిరాకరించవలసివస్తుంది”

మీరు మిమ్ములను విడేశీయులుగా భావించుకోవద్దు. ఇతరవర్గాలకు చెందిన వారు ఏవిధంగా ఇండియాకు కన్నబిడ్డలూ మీరుకూడా అంతే. మీరు ఇక్కడవున్న మిగిలిన ప్రజలందరితోనూ కలిసి కష్టసుఖాలన్నింటినూ సమాన భాగస్వాములుగా దేశాభ్యుదయానికి కృషిచేయండి. మన జాతీయదృక్పథం సంకుచితంగా వుండకూడదు. అంతర్జాతీయ సహకారమే లేకపోతే ప్రపంచ వినాశం తప్పదు.

మత వర్గాభిప్రాయాలకు ఎక్కడా తావు వుండకూడదని నాకోరిక. అందులోనూ విద్యాలయాల్లో వాటికి అసలే తావులేదు. మానవుడి హృదయాన్ని ఆవరించుకుని సంధాలనుండి, హృదయాన్ని విముక్తిచేయటమే విద్యయొక్క పరమాశయంకాని అనుల్లంఘనీయాలైన కొన్ని సిద్ధాంతాలను, వాదాలను (మత సంబంధమైనవి) పెట్టి హృదయాలను నిర్బంధించటంకాదు. అందుచేతనే నాకీ విశ్వవిద్యాలయాన్ని ముస్లిం విశ్వవిద్యాలయమని

పిలవటంకానీ, కాశీవిశ్వవిద్యాలయాన్ని హిందు విశ్వవిద్యాలయమని పిలవటంకానీ ఇష్టంలేదు. అంతమాత్రాన ముస్లిం, హిందూ సంస్కృతులలో ఈ విద్యాలయాలు కృషిచేయకూడదని నా తాత్పర్యంకాదు. మతాలు వేరయినప్పటికీ భారతదేశంలో వున్నవారంతా దేశానికి చెందిన అమూల్య ప్రాచీన సంస్కృతికి వారసులే.

హిందుస్తానీ

మీ విశ్వవిద్యాలయంలో స్నాతకోత్సవ కార్యక్రమం అరబ్బీ భాషలో జరిగింది. కాని మీరు ప్రస్తుత పరిస్థితులను గమనించి దేశభాష అయిన హిందూస్తానీనే వాడేందుకు ప్రయత్నించాలి, మాస్కోలో ఇండియా రాయబారి కార్యాలయం రష్యా విదేశాంగ కార్యాలయంతో వ్యవహారం జరపవలసివస్తే హిందూస్తానీ, లేక రష్యన్ భాషను ఉపయోగిస్తున్నది. విశ్వరాజ్య సమితికి చెందిన ఆరిక, సామాజికసంఘం వారకూడా హిందూస్తానీని ప్రధానభాషలో ఒకటిగా అంగీకరించారు.”

స్నాతకోత్సవ విశేషాలు

నెహ్రూ స్నాతకోత్సవపు పండిరిలో అడుగుపెట్టగానే అక్కడవేచి వున్న 1 వేల మంది విద్యార్థులూ ఒక్క పెట్టున ‘పండిత్ నెహ్రూ జిందాబాద్, మహాత్మా గాంధీ జిందాబాద్’ అని కేలువేస్తూ ఉత్సాహంతో స్వాగతమిచ్చారు. చీమచీటుక్కుమన్నా వినిపించేటంత నిశ్శబ్దంగా వుండి ఆయన ఉపన్యాసాన్ని విన్నారు.

ప్రో-ఛాన్సెలర్ సమాధానం

విశ్వవిద్యాలయపు ప్రో-ఛాన్సెలర్ రాంథూర్ నవాబు, స్నాతకోపన్యాసం ఇచ్చినందుకు పండిత్ నెహ్రూకు ధన్యవాదాలర్పిస్తూ ఈకింది విధంగా ప్రసంగించాడు:

“ఆలిఘర్ ముస్లిం విశ్వవిద్యాలయం తన సంకుచిత దృక్పథాన్ని వదులుకున్నట్లు ప్రకటించేందుకు ఇప్పుడు తగిన సమయం లభించింది. ఆలిఘర్ విద్యార్థులందరి తరఫున, ప్రధాని నెహ్రూ నాయకత్వంలో వారందరికీ దృఢవిశ్వాసం వున్నదని ఆయనకుమిన్నవిస్తున్నాను మిరథిల్లీకి వెళ్లివచ్చుడు జాతికి జనకప్రాయుడయిన గాంధీ మహాత్మునితో మా సందేశాన్ని విధంగా తెలియచేయండి. ‘25 సం|| ల నుంచి మీ ఆశయాలకు అనుగుణంగా నడచలేకపోయిన ఆలిఘర్ విశ్వవిద్యాలయం, ఇప్పుడు మిమ్ముల్ని అనుసరించటానికి నిశ్చయించుకున్నది.’

స్నాతకోపన్యాసానికి వచ్చేముందు పండిత్ నెహ్రూ, అఖిల భారత ముస్లిం మజ్లీస్ అధ్యక్షుడు అబ్దుల్ మజీద్ ఖాన్ బాగ్రి ఇంటికి వెళ్ళాడు. బీగం అబ్దుల్ మజీద్ ‘కాక్మిర్ నిధికి’ 1001 రూపాయలు విరాళం ఇచ్చింది. ఈ ఉపన్యాసంతర్వాత పండిత్ నెహ్రూ ‘యూనివర్సిటీ స్టూడెంట్సు యూనియన్’ లో కూడా ఉపన్యసించాడు. విద్యార్థులు ఆయన పథలోకి రాగానే వున్నవర్షం పురిపించి గౌరవించారు.

“మీరు మాటిగా ఆలోచించి లోపరహితంగా ప్రవర్తించండి. మీ సర్వశక్తులనూ దేశనిర్మాణానికి వినియోగించండి, లాయర్లు అవుదామని ప్రయత్నించవద్దు. లాయర్లు సంపదలను సృష్టించలేరు కాని ఒకకేబుల్ నుంచి మరొకరి కేబుల్ కి పోయేట్లు మాత్రం చేస్తారు.” అని ఆయన చలోక్తి చేశాడు.

నారాయణ భట్టు

(6 వ పేజీ తరువాయి)

అతని యౌవనమున నా క్రిందటి సాయంకాల మన బాగునాటిచేసిన గాయమునకు కట్టిన కట్టు అతని కిరీటమున ధరించిన యితరభూషణము అన్నిటికంటె నాతని కమ్మవ పీఠాలంకారముగా కోట్లమందిన. కరుణాకరుణను జయం గొండరును ఇతరదండనాథులును యధోచిత ముగా నానాస మలంకరించిరి.

వంది మాగధులు చాళుక్యవంశకీర్తన మొనర్చి కైవారము చేసిరి. యువరాజు రాజరాజ వరేంద్రుల యానతి శిరస్సున ధరించి రెండు దినములలో భ్రమరకోటయ్య పట్టుకొని మూడు వార్యుల చక్రకోటయ్యనగరము జయించిన వృత్తాంతము సంతోషముగా నాడంబరము కల వాక్కులతో నారాయణభట్టు రచించిన శ్లోక ములతో వంది యభివర్ణించెను.

అంతట చక్రకోటయ్యుండలేకయుండు పుత్రికా ద్వితీయుడై యసంఖ్యాకములగు కాన్కణలతో దేవర దర్శనార్థము వేచియున్నాడని దావారి కుడు నివేదించెను. యువరాజు గంభీరమున నొక శిరః కంఠముతో నందు కనుజ్ఞ యియ నాతడు నిష్క్రమించెను.

మరి కొద్ది సేపటికి దావారికుడు ధారావర్ష మహారాజును వింధ్యవాసినిని యువరాజు సమక్ష మున ప్రవేశపెట్టి వారి నెరుక పరచెను. రాజ తమరి యథాపూర్వముగా పీఠపురమవేషము ధరించియుండెను.

ధారావర్ష మహారాజు ఉదాత్తముగ మూర్తి తో నిశ్చలముగా ముందుకు నడచెను. ముందాతడు కాంతముగా రత్నాలచితమున తనఖడ్గమును కోళముతో గూడ తన కటి పార్శ్వమునుండి తేరుచేసి యువరాజు పాదములముందు ఉంచెను. అంతట శిరస్సుపై నుండి కిరీటము తీసి యదియు ఖడ్గసమీపమున నుంచి యువరాజు కర్పించెను. ఆ పిమ్మట నాతడు వంగి యువరాజు పాదపీఠికి శిరస్సు తగులునట్లు చేర్చి పాదాభినందనము చేసెను.

అప్పు డొక్కమారుగా జయభేరులు మ్రోగెను. భంటానాదములు బోరు కలగెను. అశ్వపాషలు గజసంకారముల దిక్కుల పిక్కిలితెను. సభ్యుల జయజయ నినాదములతో నా సభాంతరాళము ఒక్కసారి మారు మ్రోసెను.

ఆ విజయోత్సవావసరమున యువరాజురాజేంద్ర కేవుని దివ్యమూర్తి తిలకించిన వారి దేహము తానందముతో పులకించెను. అతని వయస్సు పదునారేండ్లే! ఆ ఈడునకే అతనిలో రాజరి కము మూర్ఛింపించినది. సభాసదు లెంతయు నాతని మహిమకు లోలోపల మెచ్చుకొన తొచ్చిరి.

ఇది యాతని ప్రథమవిజయోత్సవము! దీనిచే నాతడు పరవశుడు కాలేదు. ఈ విజయ హృదయ ప్రకృతినిధిగా రావలసి వచ్చినదిగానే పరిగణించుచున్నట్లు తోచెను. ఇది భావికాల మన నాతడు పొందనున్న మహా విజయ పరం పరకు నాందీప్రాయముగా చూపట్టు చుండెను. పరాజితుడైన ధారావర్ష మహారాజే యువరాజు తేజస్సుకు ముగ్ధుడైనట్లు చూపరకు కనిపించెను.

ధారావర్షుని యనంతరమున వింధ్యవాసిని గూడ తన ఖడ్గమును పీఠలాంఛనములను యువ రాజు పాదపీఠము దుంచి యాతని పాదములకు క్షీందన మాచరించెను.

ఆ తర్వాత ధారావర్షుడు తెచ్చిన కానుక

లన్నియు యువరాజుకు సమర్పించి ఇట్లు వచిం చెను:

“యువరాజు మహాదేవా! నీచేత విజితుడ నగుటకూడ మహాభాగ్యముగా భావించు చున్నాను. ఈ యాత్రలో నీవు చూపిన ప్రజ్ఞ యతిమానుషము! ఇకముందు నీ యాజ్ఞానువర్తి నై యుండగల నని యిదే ప్రతిజ్ఞ చేయు చున్నాను.”

వెంటనే నారాయణభట్టుకనుసన్నతో పరి చారకు డొకడు ధారావర్షుని ఖడ్గము యువరాజు పాదపీఠికనండి తీసి యువరాజుచేతి కిచ్చెను. అంతట ధారావర్షుడు యువరాజు నెదుట మోక రింప నాతనికి యువరాజు జది ప్రసాదించెను. ధారావర్షు డది రెండు చేతులతో మహా ప్రసాద మని గ్రహించి కన్నుల కన్నులొని యది చేతుల నుంచుకొని మరల పూర్వోక్త ప్రతిజ్ఞ చేసెను. ఆతర్వాత రాజపుత్రికకు గూడ నామె ఖడ్గ మును యువరాజు ప్రసాదించగా నామెయు తండ్రిచేసిన విధముగా నది స్వీకరించి ప్రతిజ్ఞలు చేసెను.

ఆపిమ్మట వా రభయమును గౌరవమును నాసనములపై గూర్చుండి యున్న యెనది. కాని ధారావర్షుని కిరీటముమాత్రము యువరాజుపాద పీఠముననే కుదురుకొనెను.

సభ రవంతనేపు నిశ్చలముగా నుండెను. అంతట నారాయణభట్టు కంతము విననయ్యెను. ఆతడు ధారావర్షుని సంబోధించి యిట్లనెను:

“మీ పుత్రికాగణసంపద యెంతయు హర్షా వహ మగుచున్నది. ఆమెను చంద్రాదిత్యుడండ నాథున కిచ్చి వివాహముచేయుట మా యందర కభీష్టము. వజ్రయజ్ఞపెగడలుకూడ నదియే వాంఛించిరి. మీ కల్లు డగుటకు చంద్రాదిత్యుడు కులరూపగుణముల సర్వవిధముల యోగ్యుడు!”

ధారావర్షుడు తాళము మానము వహించెను. “మనకు ప్రయితముడగు చంద్రాదిత్యుని కల్యాణోత్సవము ఈ విజయోత్సవములతో కలిపి జరుగుట సర్వపక్షములకు శుభప్రదము!” అని యువరాజు జయకొనెను.

“బ్రాహ్మణోత్తముల యభీష్టము, యువ రాజు నాజ్ఞ నిర్వర్తించుట కంటె నాకు సమత మగు నది మరియొకటి లేదు. నేను ధన్యుడను. కాని ఇది నా చేతిలో లేదు. సంతాపము కలగడ ని నీ రాజ చేసికొనిన కాలమున మా కులదేవతా ప్రసాదముచే నీ పుత్రిక జన్మించినది. తద్దాది దీని పుత్ర నిర్వి శేషముగా పెంచి రణవిద్య నేర్పించినాను. వివాహవయస్సు వచ్చినను వివాహమాడ నని పట్టు పట్టినది దాహితుడైన తన దీ రాజ్యము నెవ్వరి కప్పగించవలెనో యని నేను చింతిల్లు చుండుట గమనించి తుద కిది తన్ను ఖడ్గప్రయో గమున జయించిన కులీనునిమాత్రము వివాహ మాడుటకు సమ్మతించినది. అందుకు నేనును అంగీకరించితిని. ఆ పై మే మిరువురము నందును గూర్చి ఘోరకలహములు చేసికొంటిమి. మా శివభములు గౌరవింపవలె నని యువరాజులను అమాత్యులను అశ్రించుచున్నాను.”

ఇట్లు ధారావర్షుడు పలుకగా నా మాటలు విని రాజపుత్రికముఖ మెరవారెను. చంద్రా దిత్తుడండనాథుని ముఖముకూడ నెరవారెను. యువరాజు వారిరువురను గమనించెను. నారాయణభట్టు చిరునవ్వు విరియుచున్న ముఖముతో నిట్లనెను:

“మా వేంగీ పీఠము పురుషులతో యుద్ధములు చేయుటకు వెనుదీయరుగాని స్త్రీలతో యుద్ధముచేయు సాహసము తక్కువ. వారు స్త్రీజనమునకు దాసులు. చంద్రాదిత్యుడండ నాథుని హృదయమున దూరినది రాజపుత్రిక బాణమే, చూచిరా?”

ఇట్లనుచు భటునిచే నా బాణము తెప్పించి సభాముఖమున జూపించెను. ఆ బాణము చూడ గానే ధారావర్షుని ముఖము వికసించెను. నారాయణభట్టు మరల నందుకొనెను:

“మా దండనాథుని వైఖరి చూచితిరా? ఆ బాణాతి జూపినది నాది యా బాణ మధ్యంబి

దానిని పరదైవముగా పూజించుచు తగిలిన గాయముకూడ మహా భాగ్యముగా భావించుచు అనందించుచున్నాడు.”

ఆ మాటలు వినినంతనే రాజపుత్రిక దేహ ములో స్త్రీత్వము ఒక్కసారిగా రేకెత్తినది. ఒక్కసారి చంద్రాదిత్యుని ముఖము చూడ దల యెత్తినది. చంద్రాదిత్యుడండనాథుడు ఆమె వంకనే చూచుచుండెను. వారి యిరువుర దృష్టు లొక్కసారి కలిసినవి. అవి యొక్కతొకము పెనగులాడినవి. మరు త్నాములో రాజపుత్రిక తలవంచెను. ఆపై నామె చంద్రాదిత్యుని వంక చూడలేకపోయెను. చంద్రాదిత్యుని చూపు లామె చూపులను జయించెను.

చంద్రాదిత్యు డండనాథుడు లేచి నిలువున నిలుచుండెను. సభయంతయు వ్యగ్రతతో నతని వైపు దృష్టి మరల్చెను. అతడు నిష్క్రంపముగా యువరాజుకు వందన మాచరించి “రాజపుత్రి కతో వెంటనే ఖడ్గయుద్ధము చేయుటకు సిద్ధ ముగా నుండి”నని విన్నవించెను.

అతనికి ఆక్రిందటి దినముననే కలిగినగాయము తీవ్రత యింకను పోలేదు. ఖడ్గయుద్ధములో చతురయును వింధ్యవాసినితో వెంటనే ద్వంద్వ యుద్ధము చేయుట ప్రమాదకరము. ఈ సంతోష సమయములో తన ప్రధానదండనాయకున కపా యము సంభించుట యువరాజు కిష్టములేదు. అసమృత్తి తెలుపు దృష్టితో యువరాజు నారాయణభట్టువంక తిలకించెను.

“యువరాజూ, యుద్ధభీష్టులొరిన రాజపుత్రి కకు దానము చేయ సిద్ధమైన మన దండనాథా గ్రహిణి అటంకము కలిగించుట ధర్మము కాదు. కాని, పదునైది క్రిడోపయోగిఖడ్గములతో నీ ద్వంద్వయుద్ధము చేయుట కాజ్ఞ యిప్పించిన సవ్యము సమీచినము కాగలదు.”

నారాయణభట్టు నూచన కందరు సంతసించిరి. యువరాజు మనస్సులోని కలవరమును చిరు నవ్వుతో కప్పిపుచ్చుచు ననజ్ఞయిచ్చెను.

వెంటనే వారి ద్వంద్వయుద్ధమునకు రంగము ఆయుధములు పరికరములు సిద్ధము చేసిరి. నారాయణభట్టునే మధ్యస్థునిగా నెరప యువరాజు ఊరెను. దానికి ధారావర్షుడు సంతోషముతో సమ్మతించెను. అతనికిగూడ చంద్రాదిత్యుడే గెలువవలె నని కోరికగా నుండెను.

రంగస్థలము ఖడ్గాదుల పరీక్ష నారాయణ భట్టే స్వయముగా జేసెను. చంద్రాదిత్యుడును వింధ్యవాసినియు ఉభయపక్షముల సన్నిధులైరి. ఉభయముల ఖడ్గములకు నమస్కరించిరి. పీఠో త్యాహము ప్రకృతినీధ్యముగా నిండియున్న యా సభాస్థలంకార క్రిడావిలోకనముందు కల యుత్సుకత నిర్వలమయ్యెను. వా రెవ్వరును చంద్రాదిత్యుడు గాయపడినవాడని కూడ గమనించుచున్నట్లు లేదు.

వేంగీ పీఠపురుషునికి చక్రకోట్య పీఠవనితా రత్నమునకు నప్పుడు జరుగవచ్చు యా యుద్ధ మంగళమునకు పురోహితునివలె వారి యిరువుర ముద్ద నారాయణభట్టు చేరెను. ఇరువురు యుద్ధ ప్రారంభమున కాతని యనుజ్ఞకు నిరీక్షించు చుండిరి.

నారాయణుడు మగ్ధుడండి ఈవలకు రాబోవుచు ఆగ మని చేయెత్తెను.

“చంద్రాదిత్యుని వత్సస్థలముపై ప్రణబంధ మున్నది. అది నిజమో కాదో మగ్ధుడు పరిక్షింపవలెను. ఏదైన నాయుధము రహస్య ముగా నందు పదిలపరచినాడేమో!” అని నారాయణ భట్టు పలికి చంద్రాదిత్యుని కట్టు విప్లవ మని కోరెను. వెంటనే యువరాజు సంజ్ఞతో రాజ వైద్యుడు వచ్చి యా బంధము లొగించి లోపల గాయముపై వేసిన పసరు ఇత్యాదిక మందరకు జూపెను. చంద్రాదిత్యుడు చిరునవ్వుతో నిశ్చల యై నిలుచుండెను. అంతట నారాయణభట్టు సభాసమక్షమున నా బంధము మరల విగింప జేసెను.

అంతట సిద్ధముగా నుండు డని యా యుద్ధర కును సంజ్ఞలు చేసి నారాయణభట్టు ఈవలకు వచ్చి యుద్ధానుజ్ఞలు చెప్పెను. ఇందులో ఎవరు గెలువగ అని చూడ నందరు వ్యగ్రులైరి.

యుద్ధము ధీరముగా రంగమగ్ధమునకు వచ్చి ఖడ్గములు కలిపిరి. ఆ ఖడ్గములు రెండును పర స్పరానుకాగముతో కలిసిన రెండు మహా నాగముల నడుకరించెను. అంతే! వారి చూపులు

రూపములు ఒండొరులను విజితుల జేయుచుండెను. మూడు పర్యాయములు అప్రయత్నముగా ఖడ్గభ్రమణములు పూర్తయ్యెను.

వీ రిద్దరికి ఖడ్గయుద్ధము అభ్యస్తమేనా, అని చూపరకు సందేహ ముదయించెను. ఆ యుద్ధ మెవరికిని ఉత్సాహప్రదముగా లేదు. పోరువారి కిరువురకు పోరాటమున నుత్సాహము లేదు.

ఆకస్మికముగా వింధ్యవాసిని కర మండలి ఖడ్గము క్రిందపడి పోయెను. చంద్రాదిత్యుని ఖడ్గాగ్రమునందలి సింహారము ఆమె ఫాల భాగ మును దాకి నొసట సింహారతిలక ముంచెను.

చంద్రాదిత్యుడు జయించె నని నారాయణ భట్టు ప్రకటించి యుద్ధవిరమణము జూపించెను.

పాపము, చంద్రాదిత్యుడు జయవార్త వినిన వెంటనే అతని కావేశాతిశయము వలన రొమ్ము పై గాయమునుండి రక్త ప్రవాహ ముదీ ప్రవహింపగా స్వపూ తిప్పి పడిపోయెను. రాజ వైద్యులు వెంటనే రక్తప్రవాహ ముపి రెండు గడియలలో స్పృశి వచ్చునట్లు చేసిరి. అంతవర కును వింధ్యవాసిని కన్నీరు కార్చుచుండెను.

మరునాడే కారాంతకుడు వారి వివాహము నకు శుభముహూర్తము నిశ్చయించెను. పీఠవైభవ ముతో వింధ్యవాసినిచంద్రాదిత్యుల వివాహ మయ్యెను. ఈ విధముగా సింహలాంఛనమును కరికాలచోడవంశజుడును కాశ్యపగోత్రుడు నగు చంద్రాదిత్యునికి, నాగవామి సింహలాంఛనము భగవతీపురాధీశ్వరులగు సైంధవరాజపుత్రిక యగు వింధ్యవాసినికిని దాంపత్యము సమకూరి నది.

ధారావర్షుడు రాజరాజవరేంద్రున కీయవలె సిన కప్పము దశగుణముగా చెల్లించి యుద్ధవ్యయ మంతయు భరిండుట కొప్పకొనెను. వెనుకటి కప్పము ద్విగుణము చేయుచు ముందు చెల్లించు చుండుటకు అంగీకారపత్రిక దేవ బ్రాహ్మణ మహాసభా సమక్షమున లిఖించి యువరాజు కర్పించెను. అంతట మరల మహారాజవిరుదమును పూర్వాప్రతికీటమును యువరాజు రాజేంద్ర చేతునిచే నాతడు పొంది కృతార్థుడయ్యెను.

యువరాజు నారాయణభట్టును చోళమిత్రు లను ఆలోచించి వారి యనుమతితో చంద్రా దిత్తు డండనాథునే చక్రకోట్యుండలమున రాజరాజు పక్షమున విశేషాధికారములతోడను కొంత వైస్యముతోడను రత్నకసామంతుడుగా వరసూర పట్టణము రాజధానిగా నుండ నియ మించెను.

అంతలో ధారావర్షునికి సామంతుడగు వాయిరా నగరాధీశ్వరుడు తన ప్రభువుకప్పదిశే యోగియు తర కోసలులతో చేరి స్వాతంత్ర్యము ప్రకటించె నని వార్త వచ్చెను. వాయిరా నగరము క్షైరములకును వీనుగులకును ప్రసిద్ధి చెందినది. యువరాజు వాయిరానగరము పట్టుకొని వజ్ర ములు సంపాదించి సమీపారణ్యములలో గజ ములు పట్టుకొను క్రిత చేయవలెనని యుత్సాహము కలవాడయ్యెను. అందుచే ధారావర్ష మహారాజు సేనలకు సహాయముగా తన సేనలు చేర్చ నంగీకరించెను. వాయిరా నగర యాత్రా సన్నాహములు చేయ దండనాథుల కుత్సరువు లిచ్చి యింతలో యువరాజు కతివయసేనతో నారాయణభట్టును గూడి పితృదర్శనార్థము క్షిప్రప్రయాణముల రాజమహేంద్రపురమునకు బయలుదేరెను.

రు. 100. బహుమానము
అద్భుతమైన, శక్తిగల సిద్ధకవచము చాలా అద్భుత శక్తిగలది. ఎటువంటి అసాధ్యమైనను ఈ కవచముతో జయంక వచ్చు. ఈ కవచమును సులభసాధారణముగ ధరించి గుణము పొందవచ్చును. ఏలాటి నిర్బంధములేవు. దీనిని ధరించుటకల్లు, చెడ్డ నక్షత్రములు, శత్రువులును జయము పొందేటయేగాక అధిక అద్భుతవంతులుగ జేయును. ఎవరైనను ఈ కవచమును మోసమని రూపించువారలకు రూపాయలు 100 బహుమాన వియ్యబడును. ధర రాగితో 2/- వెండి 8/- అసలు బంగారము రు. 16/- ఇంగ్లీషులో యుత్తరములు వ్రాయుడు.
Mahatma Ashram,
5.C Mukhtaram Babu St., Calcutta.

నెరసిన వెంట్రుకలదేవదము

రంగు పూయకకరలేదు. ఆయుర్వేద విశిష్ట. తెల్లని, రంగును మార్చి కావ్యతముగా వెంట్రుకలకు వలుపు విచ్చును. గుణం కానిదో, డబ్బు వాసమ చేయబడును. తెలుపు కొంచమైయుండిన రూ 2.8-0; మధ్యరకమైయుండిన రూ 3.8-0; పూర్తిగా యుండిన రూ 5.0-0.

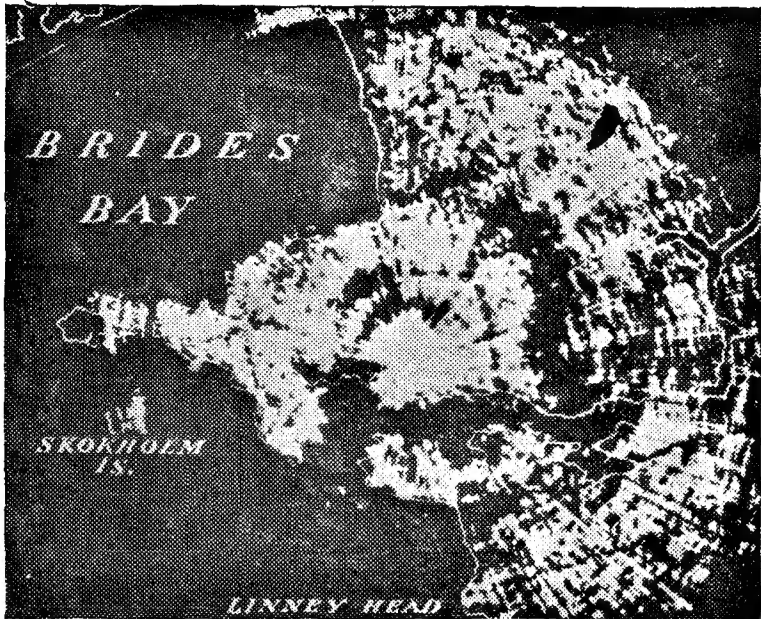
గమనింపు:-ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి పోషణ విచ్చు దివదము.

Kesh Ranjan Aushadhalaya,
M. 63, P.O. Ranigani (Burdwan.)

బ్రిటన్ లో "రేడార్"

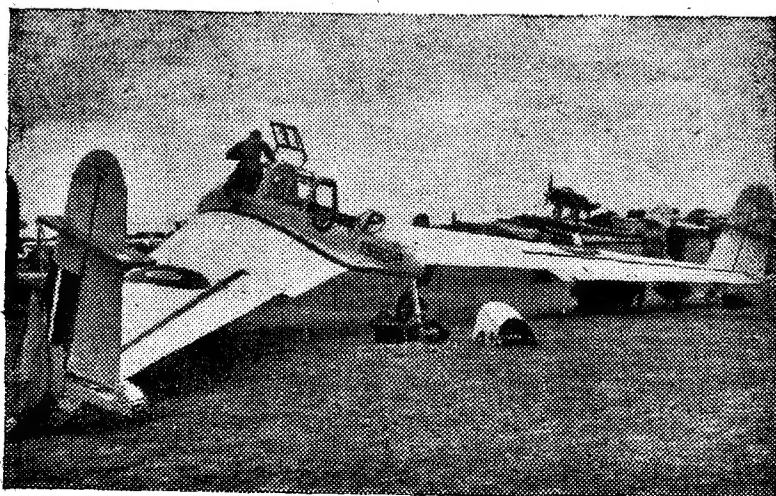
[దీక్షితీయ ప్రపంచసంగ్రామాన్ని తారుమారుచేసిన మాత్స ప్రయోగము,]

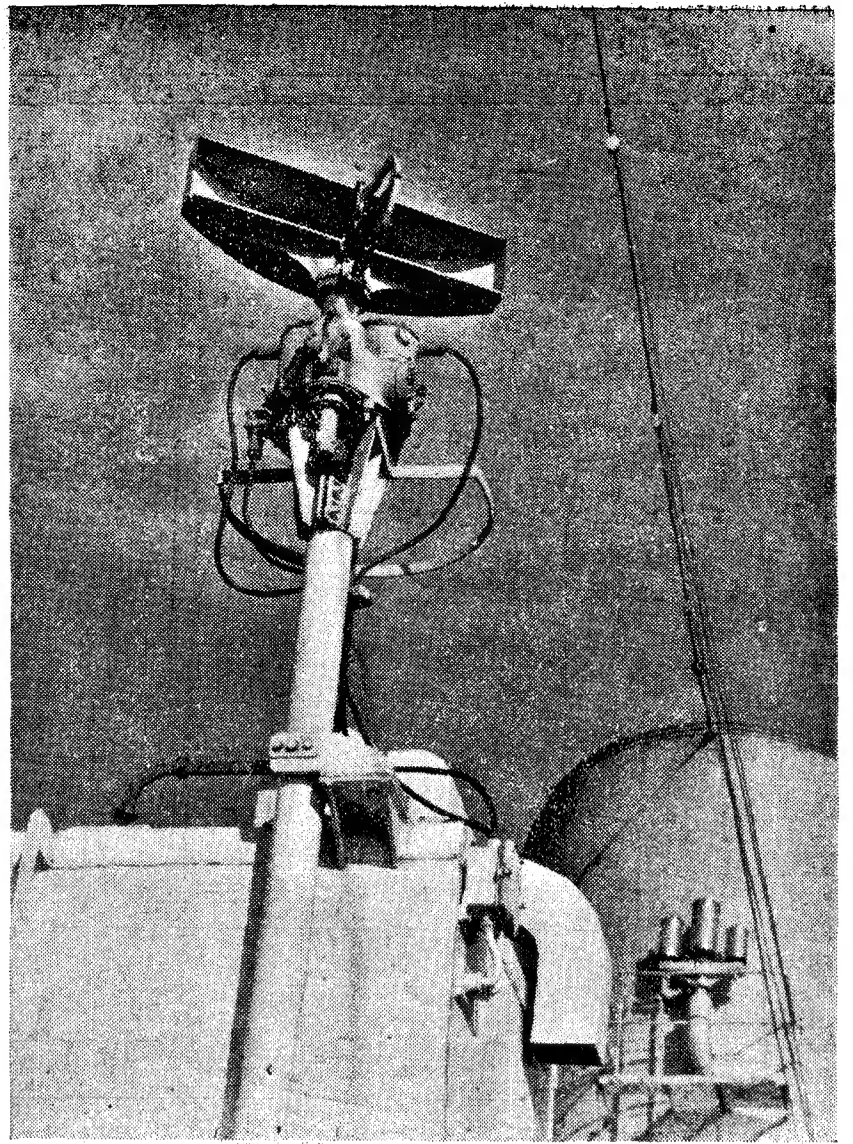
రేడార్ యంత్రాలవల్ల, బాంబరు విమానాలలో రాత్రివేళ పోతున్న వైమానికులకు కంటికి కనరాని భూతల భాగమంతా స్పష్టంగా ఇల్లా రేడార్ యంత్రంలో కనపడుతూ ఉంటుంది. ఆర్. ఎ. యఫ్ విమానాలలో ఉన్న రేడార్, యంత్రాలవల్ల, గురిచూడవలసిన సావకాలక, రాత్రి చీకటిలో పోతున్న బాంబరు వైమానికుడు తెలుసుకోగలిగేవాడు. ఈ బొమ్మ చూసుకొంటూనే విమానం ప్రయాణం సాగించుకోవలసి ఉండటంవలన, రేడార్ వల్ల నడపబడే విమానాలని పేరుపెట్టింది.

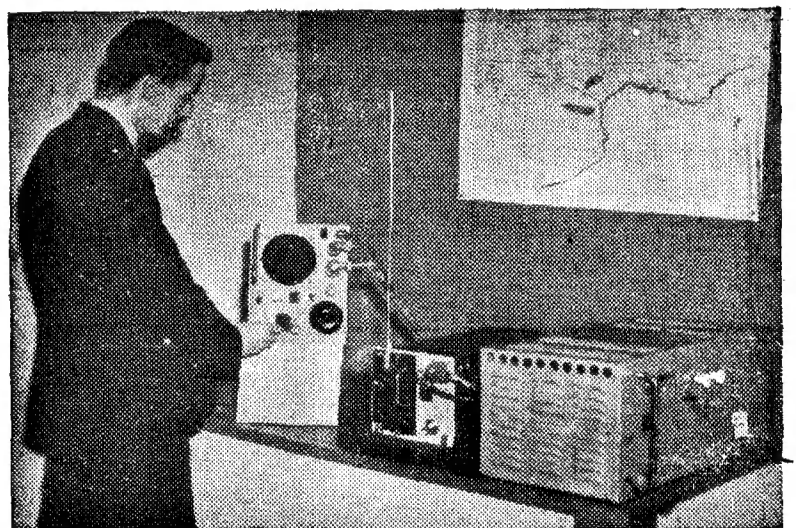
రేడార్, ఛాక్ హోమిలో పేరున్న. ఈ రేడార్ పేరున్న, దిగువగా ఎగురుతున్న విమానాలు బట్టిరలో ఎక్కడెక్కడున్నదీ గుర్తపట్టి తెలుపుతాయి. ఈ రేడార్ కేంద్రాలు, సమద్రతీర భాగాల్లోనే పెట్టారు. ఆలాంటి రేడార్ పేరునులో, రిసీవరు గది. ఈ కనిపెట్టే యంత్రాలు, 400 అడుగుల ఎత్తుబడర్ మీదో లేక 20 అడుగుల ఎత్తున మంచెలాగా కట్టిన గదిలో నో ఉంటాయి అలాంటిగది చిత్రంలో కనబడుతుంది.

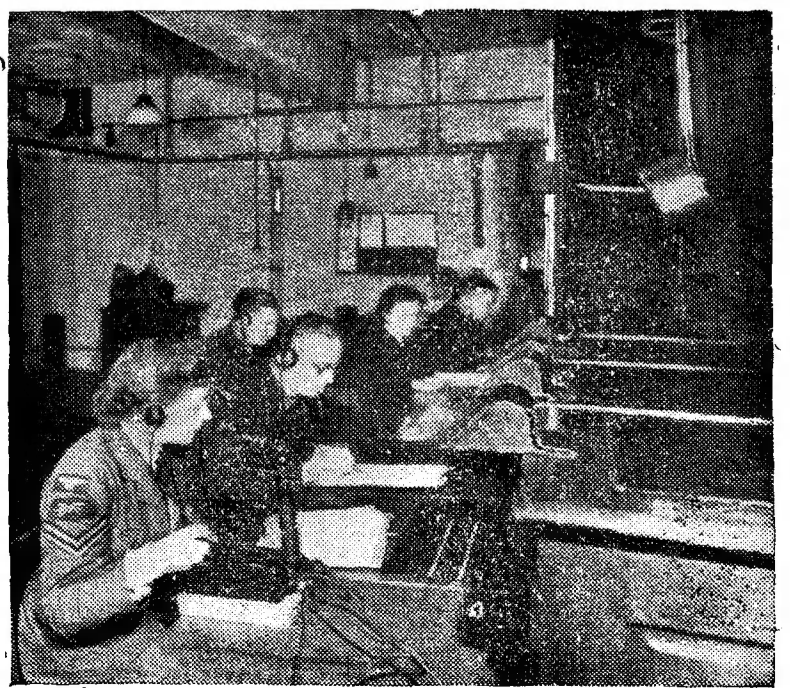
కాడ్జ్ లో బ్రిటిష్ విమాననిర్మాణసంఘంవారు, తమ కొత్తకొత్త విమాన విశేషాల ప్రదర్శనలో, ఈ తొక్కరేది రెక్కలు మడుచుకొన్న వైడరు విమానాన్ని ప్రదర్శించారు.

మంచు దట్టంగా కమ్మినపుడు రేడియో సంకేతాలు తిదితరాలు, నాకలకు విమానాలకు మంచులో పంపటం అసంభవ మౌతుంది. కాని లివర్ పూర్ లో కట్టిన ఈ రేడార్ "కన్సు" ఈ అడ్డంకి నూటిగాఉన్న, మస్కీబిలండ్ దాకా తరంగాలు పంకిస్తుంది. దోవలో ఏ పదార్థం వాటికి అడ్డుకున్నా, ఎలక్ట్రానిక్ తరంగాలు బయలుదేరి, మళ్ళీ రావటం వల్ల రేడార్ కన్సులో టంగా మళ్ళీమీద చిత్రించినట్లు కనబడతాయి. దీనికున్న పైవి ఏయిరియల్ గుండ్రంగా తిరం వల్ల ఈ "కన్సు" అన్నిదిశలా పనిచేస్తుంది.

ఆర్. ఎ. యఫ్. విమానాల్లో రేడార్ యంత్ర ప్రయోగవిధానాన్ని చూపిస్తున్న దృశ్యం.

రేడార్, ప్రయోగకేంద్రాలను వరుసగా సముద్రతీరమంతటా కట్టుకొనివచ్చారు. ఉక్కు గోపురాలు 300 అడుగుల ఎత్తునకట్టిన ఈ రేడార్ పేరుకేంద్రాలలో ఒక కేంద్రంలోని రిసీవరు గదిలో రిసీవింగ్ ఉద్యోగం పనిచేస్తున్నదృశ్యం.

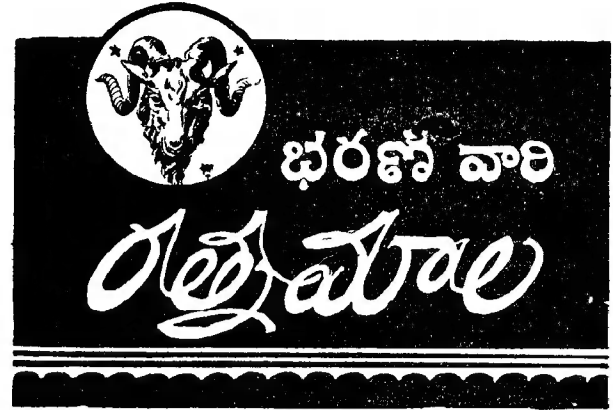
ఉత్తమ శైవమత గ్రంథము పండితారాధ్య చరిత్ర

పాల్కురికి సోమనాథకవి రచించిన ఉత్తమ ద్విపద కావ్యము. ఇది చిలుకూరి నారాయణరావుగారిచే పరిష్కరింపబడినది. దీక్షా, పురాతన, వాద, మహిమ, ఐర్వ్యము లను అయిదు ప్రకరణములును ఒకే సంపుటమున గలవు. ఇంత నిర్దుష్టముగ ఈ గ్రంథము నిడివర కావ్యమును ప్రచురించి యుండ లేదు. నారాయణరావుగారు రచించిన ఆమూల్యమైన పీఠికకూడ కలదు.

వెల రూ 5-0-0.

ప్యాకింగు, పోస్టేజి రూ. 1-1-0.

ఆంధ్రగ్రంథమాల,
పోస్టు బాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

క్రిక్కిరిసిన ప్రేక్షకులతో

4-వ వారము జయప్రదముగ నడచుచున్న కేంద్రములు

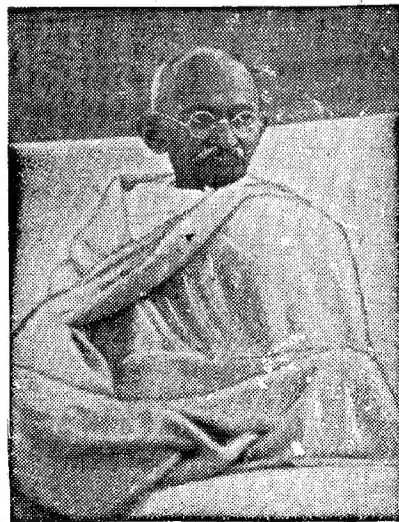
జెజవాడ	లక్ష్మి	గుంటూరు	మ్యాసిటి
విశాఖపట్నం	పూర్ణా	తెనాలి	సత్యనారాయణ
విజయనగరం	పూర్ణా	మచిలీపట్నం	బృందావణ
కాకినాడ	మెజస్టిక్	ఏలూరు	గోపాలకృష్ణ
రాజమండ్రి	మినర్వా	కర్నూలు	చాంబ్

--పూర్ణా రిలీజ్--

భరణి పిక్చర్సు, మదరాసు 17.

బాసిన భారతదేశాన్ని బంధాలనుంచి విడిపించి
స్వతంత్రపతం పట్టించిన
భగవ్యజీవి

గాంధీమహాత్ముని అద్భుత జీవితచరిత్ర

ఆత్మకథ

తేక తేక ఇన్నాళ్లకు ఇప్పుడే చతుర్థ

ముద్రణం వెలువడింది.

త్వరపడండి.

(భారతీయులందరూ సర్వాత్మనా

పఠింపవలసిన పవిత్రగాథ)

రెండు సంపుటములు కలిసి

వెల 10 రూపాయలు

ఆంధ్రగ్రంథమాల,
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు